

Aquafin ontwikkelt en implementeert doeltreffende oplossingen die zorgen voor zuivere waterlopen en duurzaam water(her)gebruik. We spelen proactief in op te verwachten evoluties in de watersector. Hierdoor brengen wij op maat en in nauwe relatie met onze klanten de realisatie van de Europese doelstellingen elke dag opnieuw dichterbij.

Financieel verslag 2013

Uitvoering Beheersovereenkomst

Financieel Verslag 2013 – AQUAFIN nv

Raad van Bestuur van Aquafin

Voorzitter	VOF Thedes, vertegenwoordigd door Marc van den Abeelen
Gedelegeerd Bestuurder	Luc Bossyns
Bestuurders	Alain Bernard
	Pol Cools
	Marijke Mahieu
	VOF Materie, vertegenwoordigd door Erik Matthijs
	Francine Swiggers
	Jhony van Steen
	Ivo Van Vaerenbergh
	Vlaamse Milieuholding NV, vertegenwoordigd door Matrix NV, vertegenwoordigd door R. Van Dierdonck

Het Directiecomité van Aquafin (samenstelling per 31 december 2013)

Luc Bossyns	Gedelegeerd Bestuurder
Hans Bruynooghe	Directeur Operaties
Dirk De Waele	Directeur Infrastructuur
Erik Poppe	Directeur Asset Management
Danny Baeten	Directeur Marketing en ICT
Johan Maes	Directeur Financien
Sabine Schellens	Directeur Organisatieontwikkeling

Audit Comité (samenstelling per 31 december 2013)

VOF Materie, vertegenwoordigd door Erik Matthijs, voorzitter
Pol Cools
Marijke Mahieu
Francine Swiggers
Vlaamse Milieuholding, vertegenwoordigd door Matrix NV, vertegenwoordigd door Roland Van Dierdonck

Benoemings- en Renumeratie Comité (samenstelling per 31 december 2013)

Jhony Van Steen, voorzitter
Alain Bernard
Ivo Van Vaerenbergh

De bedrijfsrevisoren Ernst & Young worden vertegenwoordigd door:

Ronald Van den Ecker

Lijst meest gebruikte afkortingen

BZV	Biologische Zuurstofvraag
CP	Commercial Paper
CZV	Chemische Zuurstofvraag
DWM	Drinkwatermaatschappijen
EBC	European Benchmarking Co-operation
EIB	Europese Investeringsbank
ERSA	Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater
GIP	Gemeentelijk investeringsprogramma
GIS	Geografisch Informatie Systeem
IE	Inwonersequivalent, de gemiddelde vuilvracht in het afvalwater, afkomstig van één inwoner
IP	Investeringsprogramma (opgesteld door de VMM) (tot en met 2005)
IRS	Interest Rate Swap (lange termijnrente gebruikt in de professionele markt)
KT	Korte termijn
KVIV	Koninklijke Vlaamse Ingenieursvereniging
kWh	Kilowattuur
KWZI	Kleinschalige waterzuiveringsinstallatie
LT	Lange termijn
MER	Milieueffectenrapport
NBB	Nationale Bank van België
OLO	Lineaire Obligatie
OP	Optimalisatieprogramma (opgesteld door de VMM) (vanaf 2006)
O&PO	Afdeling Onderzoek & Productontwikkeling
PLC	Programmable Logic Controller (automatische sturing zuiveringsproces via pc)
PS	Pompstation
RIP	Renovatieprogramma (opgesteld door de VMM)
RWZI	Rioolwaterzuiveringsinstallatie
SLA	Service Level Agreement
VEN	Vlaams Ecologisch Netwerk
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
VTE	Voltijds Equivalenten
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten

Financieel verslag 2013

1. Inleiding	1
1.1. Inleidende beschouwingen	1
1.2. Belangrijkste evoluties tijdens het boekjaar	2
1.3. Samenvatting gefactureerde kosten 2013 versus budget 2013	9
2. Investerings	14
2.1. Opleveringen	15
2.2. Toegewezen contracten (gunningen)	19
2.3. Projecten in portefeuille	20
2.4. Opgeleverde projecten ten opzichte van budget	23
2.5. Herzieningen en meerwerken	25
2.6. Afwijking tussen raming Technisch Plan en opleveringen	26
2.7. Projectmanagement	30
2.8. Investeringsuitgaven	31
2.9. Openstaande problematiek m.b.t. opleveringen en nagekomen kosten	32
3. Operaties	39
3.1. Vergelijking exploitatiekosten 2013 – budget 2013	44
3.2. Vergelijking exploitatiekosten 2012 – 2013	51
4. Vaste kosten hoofdkantoor	59
4.1. Vergelijking vaste kosten hoofdkantoor 2013 – budget 2013	60
4.2. Vergelijking vaste kosten hoofdkantoor 2012 – 2013	62
4.3. Bespreking activiteiten hoofdkantoor per directie	64
5. Financiering	96
5.1. Algemeen	96
5.2. Uitstaande schuld	99
5.3. Rentevoeten	105
5.4. Rentemanagement	107
5.5. Vergoeding eigen middelen	108
5.6. Totale financieringskosten	109
5.7. Vergelijking financieringskosten 2013 – budget 2013	110
5.8. Vergelijking financieringskosten 2012 – 2013	112
6. Aanvullende informatie voor het Economisch Toezicht VMM	113

Bijlagen bij het financieel verslag 2013 :

- Bijlage 1: Detail facturatie werkingskosten aan de DWM – op basis van de resultatenrekening van Aquafin
- Bijlage 2 : Vergelijking ramingen en gunningen voor in 2013 toegewezen projecten
- Bijlage 3 : Technische Plannen, opvolging start- en opleveringsdatum
(op aanvraag)

1. Inleiding

1.1 Inleidende beschouwingen

In dit financieel verslag wordt op een uitgebreide en gedetailleerde wijze ingegaan op de financiële inkomsten en uitgaven over het jaar 2013.

Daarmee komt dit financieel verslag tegemoet aan de contractuele verplichting opgelegd in artikel 5-bis van de Overeenkomst tussen het Vlaamse Gewest en Aquafin van 10 november 1993, gewijzigd door de addenda de dato 7 april 2000, 31 mei 2005, 17 december 2007, 24 december 2008 en 11 december 2009 en 30 augustus 2010.

Er wordt rekening gehouden met de bepalingen m.b.t. de doorrekening van de eenmalige kosten zoals overeengekomen in het addendum bij deze overeenkomst van 31 mei 2005.

Er werd rekening gehouden met de opmerkingen van het Rekenhof zoals geformuleerd in het auditverslag inzake de vaste kosten Aquafin 1998, vastgesteld door de Nederlandse Kamer van het Rekenhof in zitting van 5 december 2000. In het bijzonder werd de volledige detail van de gefactureerde werkingskosten opgenomen onder bijlage 1.

De kosten worden geplaatst binnen de Overeenkomst en vergeleken met de cijfers, zoals definitief goedgekeurd in het Budgetoverleg dd. 20 februari 2013 en met de genomen beslissingen in het Permanent Overleg.

De kosten m.b.t. activiteiten buiten de Beheersovereenkomst worden hier niet besproken. Cfr. artikel 37.1 van de Beheersovereenkomst is er een duidelijk gescheiden boekhouding – met aparte kostensoorten en kostenplaatsen - voor activiteiten binnen het kader van de Beheersovereenkomst respectievelijk activiteiten buiten de Beheersovereenkomst. Personeelskosten voor activiteiten buiten de Beheersovereenkomst komen in mindering van de personeelskosten m.b.t. de activiteiten binnen de Beheersovereenkomst op basis van de werkelijk gepresteerde uren en de overeengekomen tarieven. Dit komt ook tot uiting in bijlage 1 bij dit Financieel verslag.

De kosten van 2013 worden vergeleken met deze van 2012 en getoetst aan de evolutie van de vennootschap.

De interne controle binnen de vennootschap is voldoende uitgebouwd en getest door audits (zowel intern als extern) waarop het Audit Comité toezicht uitoefent. Zo kan Aquafin de echtheid en de redelijkheid van de gemaakte kosten verzekeren.

Aquafin nv past de beginselen opgenomen in de Belgische Corporate Governance code van 2011 inzake goed bestuur toe. De raad van bestuur heeft op 6 maart 2014 een nieuw Corporate Governance Charter goedgekeurd in lijn met de statuten van de onderneming. De meest recente versie van dit charter kan geraadpleegd worden via www.aquafin.be.

In uitvoering van art. 38.2 van de Beheersovereenkomst staat alle relevante financiële informatie ter beschikking van de diensten van het Economisch Toezicht, bevoegd sinds 1 januari 2005.

Zoals hoger gesteld, worden hier enkel de kosten m.b.t. de uitvoering van de Beheersovereenkomst gerapporteerd.

1.2 Belangrijkste evoluties tijdens het boekjaar

Proper water in alle beken en rivieren, dat is wat de Kaderrichtlijn Water beoogt en dat blijft ook de belangrijkste doelstelling van Aquafin. Met de verlenging van het Lokaal Pact geeft de Vlaamse Regering een krachtig signaal dat ze haar inspanningen om de Kaderrichtlijn Water te halen, verder wil doorzetten en continuïteit wil brengen in de nog noodzakelijke investeringen. Door de overgenomen projecten op te dragen aan Aquafin heeft de Vlaamse Regering bovendien de garantie dat de investeringen daadwerkelijk worden ingezet voor saneringswerken die het leefmilieu ten goede komen.

2013 was een uitdagend jaar door de moeilijke financiële omstandigheden bij de gemeenten en de bijzondere weersomstandigheden. Toch bereikten we voor het Vlaamse Gewest onze vooropgestelde doelstellingen voor de optimalisatie van de infrastructuur en de kwaliteit van het gezuiverde water. Dat deden we door intern de juiste focus te bepalen en in alle processen de klant voor ogen te houden.

De belangrijkste evoluties tijdens 2013 zijn :

Een tweede Lokaal Pact

Begin december 2013 keurde de Vlaamse Regering de verlenging goed van het Lokaal Pact. Het eerste Lokaal Pact dateert van 2008 en had een looptijd van zeven jaar, waarin het Vlaamse Gewest jaarlijks voor 100 miljoen EUR rioleringsprojecten overneemt van de gemeenten en voor uitvoering opdraagt aan Aquafin. Hiermee tracht het gewest de financiële druk bij de gemeenten voor een stuk te verlagen terwijl de noodzakelijke investeringen voor het milieu toch gebeuren.

De laatste schijf van het eerste Lokaal Pact zal opgedragen worden via het Optimalisatieprogramma 2016. De verlenging van het Lokaal Pact houdt opnieuw de toewijzing in van extra projecten voor een jaarlijks bedrag van 100 miljoen EUR, dit keer voor een periode van vijf jaar. De opdrachten zullen opgenomen worden in de Optimalisatieprogramma's 2017-2021.

Goedkeuring Optimalisatieprogramma 2015

Op 20 december 2013 heeft de Vlaamse Regering het budget voor de uitbouw van de bovengemeentelijke zuiveringsinfrastructuur voor het programmajaar 2015 goedgekeurd. Het totaal beschikbare budget werd vastgelegd op 230 miljoen EUR, vermeerderd met 20 miljoen EUR voor de afbouw van de gecumuleerde overschrijding van het investerings- en renovatieprogramma van vroegere programmajaren. Van het budget van 230 miljoen EUR is 69,6 miljoen EUR voorzien om toekomstige prijsstijgingen voor de nieuw opgedragen projecten op te vangen. Rest er nog het bedrag van 160,4 miljoen EUR voor nieuwe projecten, waarvan 78,4 miljoen EUR is toegewezen voor investeringen in het kader van het Lokaal Pact met de gemeenten. Het Optimalisatieprogramma 2015 draagt 142 nieuwe projecten op en 21 projecten werden doorgeschoven. Verder wordt er voor 10 projecten alleen het studiewerk (opmaak technisch plan) opgedragen.

De optimalisatieprogramma's worden opgemaakt door de Vlaamse Milieumaatschappij, in overleg met Aquafin, de provincies en de bekkenbesturen. Ze omvatten projecten gericht op de bijkomende sanering van lozingspunten, de bouw van kleinschalige zuiveringsinstallaties en de aanleg van strategische regenwaterleidingen om de bestaande infrastructuur te verbeteren. Bij de keuze van de projecten wordt gelet op hun ecologisch en economisch rendement.

Werkingsbudget in eigen beheer

Vanaf 2014 kent het Vlaamse Gewest het werkingsbudget van Aquafin toe op basis van de kostprijs van de geleverde eindproducten. De basis voor een nieuw berekeningsmodel legde Aquafin zelf. In overleg met de leden van het Budgetoverleg (Vlaamse Gewest Kabinetten Leefmilieu en Begroting, VMM, Rekenhof en Inspectie van Financiën) werd het model verder verfijnd en op 7 juni 2013 werd het goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

Het nieuwe begrotingsmodel wordt toegepast op de werkingskosten die gerelateerd zijn aan de activiteiten binnen de beheersovereenkomst met het Vlaamse Gewest. De budgetten voor het uitvoeren van opgedragen projecten op het optimalisatieprogramma en van projecten voor verbetering, aanpassing en vervanging van de infrastructuur, vallen hier buiten net als de rentelasten en vergoeding eigen middelen die hiermee gepaard gaan.

Volgens het nieuwe begrotingsmodel worden de werkingskosten voortaan vergoed op basis van de geleverde eindproducten. Dit zijn enerzijds het volume gezuiverd afvalwater en anderzijds het goed beheer van het patrimonium. Deze nieuwe werkwijze houdt in dat de Economisch Toezichthouder bij de Vlaamse Milieumaatschappij de controle op een aangepaste manier zal moeten uitvoeren.

Na het eerste implementatiejaar 2014, zal het model geëvalueerd en indien nodig bijgesteld worden. Het nieuwe begrotingsmodel wordt ook prestatiebudget genoemd, omdat het de toegekende budgetten rechtstreeks koppelt aan het eindproduct. Hiermee zetten het Vlaamse Gewest en Aquafin een nieuwe stap in de richting van een volledige resultaatsverbintenis.

Vanaf het financieel verslag 2014 zal er bijgevolg ook een aangepaste financiële rapportering worden opgemaakt.

Focus en doel meten met Balanced Scorecard

Sinds meer dan tien jaar werkt Aquafin met de Balanced Scorecard (BSC), een meetinstrument dat de organisatie helpt om de focus op de vastgelegde strategie te houden. Omdat Aquafin zijn organisatie gekanteld heeft in de richting van de klant en procesgericht is gaan werken, is in 2013 werk gemaakt van een volledige revisie van de BSC. Per kernproces werden een business model en een strategy map opgemaakt. Bovenop werd een nieuwe corporate strategy map uitgetekend. Vanaf het voorjaar van 2014 zullen de eerste metingen gebeuren met de vernieuwde BSC en kunnen we heel gericht de prioriteiten en doelstellingen opvolgen voor de vernieuwde organisatie.

Financiering van Aquafin in een veranderende markt

Belang van institutionele investeerders bevestigd

Als gevolg van de start van het Basel III akkoord van het "Basel Committee on Banking Supervision" begin 2013, werd duidelijk dat de lange termijn kredietverstrekking door banken zowel duurder als schaarser werd. Aquafin had zich hierop voorbereid en heeft meer en meer financiering gezocht bij institutionele investeerders zoals pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen. Ook in 2013 vormden zij samen met de Europese Investeringsbank het zwaartepunt van de lange termijn kredietverleners. Aquafin heeft voor het eerst sinds de opstart van het commercial paper programma gebruik gemaakt van tranche B, die voorziet in opnames op lange termijn. Daarnaast werd de private placement van 100 miljoen EUR, die in 2013 op vervalddag kwam, gedeeltelijk geherfinancierd via obligaties en kredieten verstrekt door verzekeringsmaatschappijen.

Heronderhandeling van kredietlijnen op korte termijn

Aquafin heeft een grote portefeuille aan korte termijnlijnen om tijdelijke kastekorten op te vangen en het “commercial paper”-programma te ondersteunen. Omwille van de strengere financiële regelgeving in de bankwereld werden deze lijnen opnieuw onderhandeld. Hierdoor blijven de reserveringscommissies en de opnamemarges ook in de toekomst betaalbaar. Deze operatie is gestart in 2012 en werd in 2013 volledig afgerond.

Vernieuwing van de agent van de affectatieovereenkomst

Op vraag van de Vlaamse Regering werd de toekenning van het agentschap aan Belfius herbekeken. Na marktconsultatie wees Aquafin de rol van agent opnieuw toe aan deze bank. Sinds de start van de affectatieovereenkomst heeft Belfius deze functie ononderbroken uitgeoefend. Belfius heeft Aquafin altijd ondersteund bij de diverse aanpassingen van de beheersovereenkomst en acteerde daardoor als woordvoerder voor alle lange termijn investeerders.

Actief rentemanagement optimaliseert de financieringskost

Door het actief rentemanagement kan Aquafin de financieringskosten voor de leningen op lange termijn optimaliseren en de toekomstige rentekost onder controle houden. In 2006 heeft de raad van bestuur de krijtlijnen van het renterisicobeheer goedgekeurd. Deze zijn voor het laatst aangepast in 2009.

Het rentebeleid bepaalt dat het actief rentemanagement mag toegepast worden op 35 % van de uitstaande schuld op lange termijn, waarvan maximum 10 % volledig variabel mag zijn. Naast de indekking van de bestaande schuld mogen ook de toekomstige rentelasten ingedekt worden en dit tot maximum 50% van de toekomstige gebudgetteerde leningen op lange termijn met een horizon van 5 jaar. Dit alles is mogelijk op voorwaarde dat er steeds een onderliggende lening gebudgetteerd is tegenover elke indekkingstructuur.

Het financieel resultaat van het rentemanagement wordt berekend door de actuele rentelast te vergelijken met de benchmark (de geldende vaste rente op het ogenblik van het opzetten van de structuur). De besparing die gerealiseerd werd is conform de afspraken met het Vlaamse Gewest verrekend met de drinkwatermaatschappijen.

Ook bij de onderhandeling van deze financiële transacties ondervindt Aquafin de impact van het Basel III akkoord. De tegenpartijen waarmee Aquafin indekkingen afsluit moeten meer en meer rekening houden met het uitstaand risico ten opzichte van hun eigen vermogen. Dit zorgt ervoor dat het ook voor deze structuren moeilijker wordt om tegenpartijen te vinden voor transacties met een zeer lange looptijd.

Rating blijft stabiel (tot op heden geen aanpassing, actualisatie volgt na rapport Moody's)

De doorlichting van de kredietwaardigheid van Aquafin wordt jaarlijks opgevolgd door kredietbeoordelaar Moody's. De rating blijft dezelfde ten opzichte van vorig jaar, doch met “stable outlook” in plaats van “negative outlook” in 2012. In de analyse komt duidelijk de nauwe band met het Vlaamse Gewest naar voren. Met haar Aa2 rating voor leningen op lange termijn heeft de organisatie dan ook dezelfde beoordeling als het Vlaamse Gewest, die hoger blijft dan de rating van België. Voor leningen op korte termijn heeft Aquafin een P-1 rating. Daarmee behoort Aquafin tot de top van kredietwaardige bedrijven, wat ook blijkt uit het vertrouwen dat de organisatie blijft genieten bij de verschillende kredietverstrekkers.

Europese boete voor België

In 2004 veroordeelde het Europees Hof de lidstaat België een eerste keer voor het niet naleven van de bepalingen van de Europese richtlijn Stedelijk Afvalwater voor de agglomeraties boven 10.000 inwoners. Op dat moment ging de redelijke termijn in waarbinnen België zich nog in regel kon stellen. In juni 2009 volgde een laatste waarschuwing van de Europese Commissie omdat ze meende dat op dat moment nog steeds 1 Vlaamse, 21 Waalse agglomeraties en het Hoofdstedelijk Gewest Brussel niet voldeden aan de richtlijn. Op 19 oktober 2011 heeft de Europese Commissie België opnieuw gedagvaard voor het Europees Hof. Deze laatste dagvaarding heeft geleid tot een tweede veroordeling in oktober 2013, waarna het Europees Hof boetes mag opleggen.

De lidstaat België kreeg een boete opgelegd van 10 miljoen EUR, beduidend lager dan de ruim 15 miljoen EUR die de Europese Commissie in haar dagvaarding van 2011 had geëist. Het Europees Hof stelt dat België met de 9 jaar tussen de eerste en de tweede veroordeling een redelijke termijn heeft gekregen om de richtlijn correct uit te voeren en daar niet in geslaagd is. Anderzijds erkent het Europees Hof dat België in deze periode evenwel zware inspanningen heeft geleverd waardoor bijna alle agglomeraties, uitgezonderd 5 agglomeraties in het Waalse Gewest, intussen beantwoorden aan de richtlijn.

Precies om ervoor te zorgen dat ook in deze laatste 5 agglomeraties snel orde op zaken wordt gesteld, legt het Europees Hof een dagelijkse dwangsom op van 4.722 EUR. Of het Waalse Gewest ook werkelijk deze som zal moeten betalen, is nog niet zeker omdat het Hof pas over een half jaar nazicht doet van de nieuwste stand van zaken. De kans is groot dat ook dat Gewest tegen dan volledig in orde is.

Belang van onderhoud en vervanging infrastructuur wordt steeds groter

De laatste jaren verschuift het accent meer en meer van de uitbouw naar het beheer van de bovengemeentelijke zuiveringsinfrastructuur. Niet enkel de infrastructuur die Aquafin van zijn voorgangers overnam veroudert stilaan, ook de oudste eigen gebouwde installaties hebben de leeftijd van 20 jaar bereikt. Uiteraard heeft Aquafin vanaf het begin aan risicobeheer gedaan voor zijn infrastructuur. Tot voor 2013 zaten de verschillende deeldomeinen hiervan echter verspreid binnen het bedrijf. Vorig jaar zijn alle diensten en afdelingen die zorgen voor betrouwbare installaties samengebracht in een nieuwe directie Asset Management, nadat een jaar eerder "Performante en betrouwbare installaties" als een van de vijf kernprocessen werd gedefinieerd. De synergie die hierdoor ontstaat, moet leiden tot een goed zicht op de totale levenscyclus van onze infrastructuur, vanaf de ontwerpfase tot en met de uitdienstneming. Asset Management vormt dan ook een brug tussen de overige kernprocessen Visie, Versnelde Uitvoering, Financieren en Transporteren en zuiveren van afvalwater.

ISO55000, een kwaliteitslabel voor het hele bedrijf

Aquafin engageert zich om tegen eind 2014 te voldoen aan ISO 55000, die de vroegere PAS 55 norm voor het implementeren van een asset management systeem vervangt. ISO 55000 is een internationale norm die de eisen voor het ontwikkelen, implementeren, onderhouden en verbeteren van een management systeem voor asset management specificiert. De norm specificiert welke elementen in een asset management systeem zouden moeten zitten en hoe deze met elkaar verbonden zijn.

Asset management gaat over het beheren van assets (bv hele RWZI's, onderdelen daarvan zoals bv beluchters of constructies, maar ook supervisiesystemen en competenties,...) over de gehele levenscyclus : dus van bij de creatie (ontwerp en bouw) over het gebruik en onderhoud tot de buitendienststelling van de asset.

Het management systeem moet de kapstok vormen voor de verschillende bouwstenen (zowel processen, activiteiten als data ; oa de BSC, de engagementen, het procesgericht denken,...) die Aquafin de voorbije jaren heeft opgebouwd.

Deze structuur moet ons toelaten het juiste evenwicht te vinden tussen prestaties, opbrengsten en kosten, kansen en risico's. Het moet ook voor iedere werknemer duidelijker maken waarom hij / zij een bepaalde taak uitvoert, wat het doel daarvan is en hoe dit bijdraagt tot de bedrijfsdoelstellingen.

Het ISO-certificaat is geen doel op zich. De invoering ervan geeft focus en een tijds kader om als organisatie verder te blijven evolueren en continu te verbeteren. Het is een hulpmiddel bij het implementeren van de doelstellingen van de organisatie en schept duidelijkheid bij het nemen van beslissingen (wat doen we wel / wat niet ?).

De startpunten zijn de doelstellingen en het beleid van Aquafin, alsook de eisen en verwachtingen van onze - zeer verscheiden - stakeholders (oa de politiek, VMM, burgers, pers, aannemers, e.d.).

Iedere ISO-norm, zo ook deze 55000, is opgebouwd rond de PLAN – DO –CHECK – ACT filosofie. Op alle niveaus, zowel strategisch als operationeel, zullen we dit principe duidelijker gaan toepassen : eerst plannen, vervolgens uitvoeren, nadien volgt de controle en dan de nodige bijsturing. ISO hamert vooral op deze laatste stap met het oog op continu verbeteren. Het halen van deze norm heeft dus niet alleen betrekking op de directie Asset Management, maar is van toepassing op het ganse bedrijf.

Om tijdig de ISO 55000-certificering te kunnen halen, zal Aquafin zich laten ondersteunen door een extern adviesbureau. Samen met hen wil Aquafin een praktisch werkend kwaliteitssysteem opstellen en invoeren. Het is hierbij de bedoeling de firma zo weinig mogelijk te belasten, zowel in de invoerfase als in de dagdagelijkse werking van het bedrijf. Het uitgangspunt is dat we zoveel mogelijk bestaande zaken integreren tot een passend en performant geheel. Voor de implementatie van ISO55000 werd intern een stuurgroep opgericht die bestaat uit vertegenwoordigers uit de verschillende processen.

Uitbouw van de zuiveringsinfrastructuur

Aanbestedingen piekten in het najaar

Aquafin bracht in 2013 projecten op de markt voor een totaal bedrag van 190 miljoen EUR, ruim boven de target van 160 miljoen EUR. In de projecten waarvan Aquafin bouwheer is, werden gelijktijdig nog aandelen van medeopdrachtgevers aanbesteed voor een totaal bedrag van 42 miljoen EUR. Het is duidelijk dat Aquafin voor de aannemerssector een zeer belangrijke opdrachtgever blijft.

De realisatie van projecten moet wel in een steeds complexere omgeving gebeuren. In 2013 lagen de budgetten van medeopdrachtgevers in de projecten van Aquafin, de gemeenten en de rioolbeheerders, veel lager dan vroeger. Onder meer hierdoor was tegen het bouwverlof nog maar een vierde van de target van 160 miljoen EUR projecten aanbesteed. Projectteams binnen Aquafin inventariseerden vanaf de zomer de risico's op blokkering van alle projecten. Vervolgens werd een actieplan opgesteld om de resterende knelpunten op te lossen. Met de medeopdrachtgevers werden zeer strikte tijdsafspraken gemaakt, wat betekent dat voor sommige projecten bepaalde partners om budgettaire redenen uit het project stapten.

Alle ingediende projecten doen hun werk voor het milieu

De strenge winter van 2012-2013 was een vertragende factor voor de uitvoering van projecten. Toch had Aquafin tegen het einde van het jaar voor 167 miljoen EUR projecten voor oplevering ingediend bij het Vlaamse Gewest, terwijl de target op 160 miljoen EUR lag. Voor 135 miljoen EUR aan projecten werd ook daadwerkelijk opgeleverd. Het overige deel vereiste nog administratieve aanvullingen maar alle ingediende projecten waren eind 2013 wel in gebruik en vervullen dus hun ecologische functie.

Nieuwe afspraken voor een vlottere samenwerking

Aquafin ondervond de laatste jaren dat meer dan vroeger de redelijkheid van kosten werd betwist bij het opleveren van nieuwe installaties. Ook wat betreft de administratieve volledigheid van opleveringsdossiers stelt de economisch toezichthouder (AENT) zich veel strenger op dan voorheen. In de tweede jaarhelft van 2013 heeft Aquafin onderhandelingen aangeknoopt met AENT om inzake de oplevering van investeringsprojecten tot bindende afspraken te komen waar beide partners zich in kunnen vinden. Zowel de opleveringsprocedure op zich als de regeling omtrent de op dat ogenblik nog niet definitief gekende kosten (nagekomen kosten) werden verwerkt in aparte protocols. Beide protocols zouden het risico op niet-oplevering en dus niet-terugbetaling van de investeringskosten aanzienlijk moeten doen dalen.

Daarnaast maakte Aquafin eind 2013, begin 2014 nieuwe afspraken met AENT over de tijdige verwerving van gronden die nodig zijn voor de investeringsprojecten. In het bijzonder gaat het over de behandeling van aanvragen voor het opstellen van "Verklaringen van Openbaar Nut" en van onteigeningsbesluiten. Deze afspraken moeten de versnelde uitvoering van projecten een duw in de rug geven.

Visieontwikkeling over de uitbouw en het beheer van de zuiveringsinfrastructuur

In hydraulische studies worden de fysische parameters van het stelsel geregistreerd en vastgelegd. In 2013 heeft Aquafin 86 hydronautstudies opgeleverd, voor een totaal van 3,4 miljoen EUR. Hiervan waren 80 studies nodig voor de uitbouw van het rioolstelsel, de overige 6 studies hadden tot doel de kennis over de zuiveringsgebieden te vergroten. De target voor 2014 ligt opnieuw op 3,4 miljoen EUR.

In 2013 besteedde Aquafin extra aandacht aan een intensere wisselwerking tussen zijn kernprocessen Transporteren en zuiveren van afvalwater enerzijds en Visie op het netwerk anderzijds. Een nog actiever gebruik van de gebiedskennis vormt immers een belangrijke meerwaarde om te komen tot een goed werkend zuiveringsgebied. Vorig jaar werden in dat kader voor 153 miljoen EUR projectvoorstellen ingediend. Uiteraard moeten we daarvoor ook nauw samenwerken met overheden, administraties en andere instanties.

Multilaterale overeenkomsten met studiebureaus in voege

Eind 2012 startte Aquafin met multilaterale overeenkomsten waarbij we jaarlijks een percentage van onze portefeuille voor transportprojecten toekennen aan een selectie van studiebureaus die voldoen aan onze kwaliteitseisen. Een jaar later stellen we vast dat het kwaliteitsniveau van de studies binnen deze overeenkomsten sterk gestegen is.

Volgens een bevraging door ORI, een sectororganisatie van advies- en ingenieursbureaus, eind 2013 bij haar leden blijkt dat bijna 93 % van de deelnemende bureaus de multilaterale overeenkomsten ervaart als een eerste stap naar een volwaardig partnership. Dat is alleszins ook de richting die Aquafin uit wil in zijn relatie met de studiebureaus. Een betere samenwerking met een open en transparante communicatie leidt immers tot betere

projecten. Over het systeem van de kwaliteitsbeoordeling is 71 % van de studiebureaus die deelnamen aan het onderzoek tevreden.

Beheer van de zuiveringsinfrastructuur voor het Vlaamse Gewest

Na een slechte start door de lange winter, heeft Aquafin op het einde van het jaar toch zeer goede zuiveringsresultaten voor het aangevoerde huishoudelijke afvalwater voorgelegd. Een goede procesopvolging en de positieve invloed van een zacht najaar brachten het eindresultaat op 97,7 % van de zuiveringsinstallaties die aan alle normen voldeden.

De effluentresultaten van 2013 werden geëvalueerd voor 265 rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's). Dat zijn de zuiveringsinstallaties waarvan het Vlaamse Gewest in 1994 de exploitatie aan Aquafin toevertrouwde en de installaties die Aquafin zelf bouwde en opleverde aan de aannemer vóór juli 2013 én waarvoor de Vlaamse Milieumaatschappij een controleprogramma lopende heeft.

In 2013 voldeden 259 installaties of 97,7 % aan alle opgelegde emissiegrenswaarden . Twee geëvalueerde RWZI's voldeden niet aan de normen van de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater, die tot april 2004 ook de sectorale normen waren van het Vlaamse Gewest. Daarnaast voldeden vier installaties niet aan de huidige strengere Vlaamse normen.

1.3 Samenvatting gefactureerde kosten 2013 versus budget 2013

Algemene vergelijking reële kosten – budget :

Cijfers in EUR	Realiteit	Realiteit	Budget	Verschil %	Afwijking
	boekjaar 2012	boekjaar 2013	boekjaar 2013	t.o.v. 2012	budget %
Werkingskosten					
vaste kosten	41.559.784	43.226.189	43.788.399	4,0%	-1,3%
exploitatie	126.686.095	128.953.941	128.974.881	1,8%	0,0%
rentelast	78.075.359	75.033.868	85.061.912	-3,9%	-11,8%
vergoeding eigen middelen	9.958.212	9.677.072	10.348.570	-2,8%	-6,5%
BTW (21%)	53.818.684	53.947.125	56.316.490	0,2%	-4,2%
Subtotaal werkingskosten	310.098.133	310.838.195	324.490.252	0,2%	-4,2%
Investeringskosten					
investeringen	131.141.271	140.309.536	144.026.943	7,0%	-2,6%
Geprefinancierde subsidieprojecten (1)	425.884	0	501.565	-100,0%	-100,0%
BTW (21%)	27.539.667	29.465.003	30.245.658	7,0%	-2,6%
Subtotaal investeringskosten	159.106.821	169.774.538	174.774.166	6,7%	-2,9%
Totaal	469.204.955	480.612.733	499.264.418	2,4%	-3,7%

Cijfers in EUR	Realiteit	Realiteit	Budget	Verschil %	Afwijking
	boekjaar 2012	boekjaar 2013	boekjaar 2013	t.o.v. 2012	budget %
Facturaties industrie					
Facturaties industrie	-6.317.656	-5.426.565	-6.951.820	-14,1%	-21,9%
BTW (21%)	-1.326.708	-1.139.579	-1.459.882	-14,1%	-21,9%
Totaal	-7.644.363	-6.566.144	-8.411.702	-14,1%	-21,9%

Cijfers in EUR	Realiteit	Realiteit	Budget	Verschil %	Afwijking
	boekjaar 2012	boekjaar 2013	boekjaar 2013	t.o.v. 2012	budget %
Contracten Brusselse Gewest					
Contracten Brusselse Gewest	8.033.504	7.883.262	9.702.400	-1,9%	-17,2%
BTW (21%)	1.687.036	1.655.485	2.037.504	-1,9%	-18,7%
Totaal	9.720.540	9.538.747	11.739.904	-1,9%	-18,7%

(1) vrijgesteld van BTW

Het budget 2012 werd goedgekeurd op het Budgetoverleg dd 20 februari 2013.

Op het Budgetoverleg dd 13 juni 2012 werd beslist om, vanaf 2012, de investeringen Hoofdkantoor en de investeringen Operaties als één geheel te beschouwen waarbinnen het bedrijf Aquafin haar prioriteiten kan stellen. Bijgevolg kunnen er verschuivingen voorkomen van investeringen en afschrijvingskosten van budget Operaties naar budget Hoofdkantoor of omgekeerd.

Werkingskosten (cfr artikel 45, 46 en 47 van de Beheersovereenkomst)

Rekening houdende met de reeds gefactureerde bedragen voor de werkingskosten 2013 ten bedrage van 323.280.252 EUR en de reële werkingskosten 2013 ten bedrage van 310.838.195 EUR bedraagt de op te maken creditnota 12.442.057 EUR.

Deze creditnota wordt aangepast met het verschil tussen de reeds gefactureerde bedragen en de werkelijke inkomsten respectievelijk uitgaven m.b.t. de exogene budgetten "contracten

industrie” en “Brussel”. Over beide budgetposten wordt verder in de tekst meer uitleg verschaft.

Dit resulteert in een globale creditnota ten gunste van de DWM van 12.797.656 EUR incl. BTW ; 10.576.575 EUR excl. BTW.

Cijfers in EUR	Faktuur	Faktuur	Fakturaties	Realiteit	Creditnota
	1-3e kw . 2013	4e kw . 2013	2013	2013	2013
Vaste kosten	32.841.299	10.947.100	43.788.399	43.226.189	-562.210
Exploitatie	96.731.161	32.243.720	128.974.881	128.953.941	-20.940
Rentelast	63.796.434	20.265.478	84.061.912	75.033.868	-9.028.044
Vergoeding eigen middelen	7.761.428	2.587.143	10.348.570	9.677.072	-671.498
Subtotaal exclusief BTW	201.130.322	66.043.441	267.173.762	256.891.070	-10.282.692
BTW 21%	42.237.368	13.869.123	56.106.490	53.947.125	-2.159.365
Totaal werkingskosten	243.367.689	79.912.563	323.280.252	310.838.195	-12.442.057
Contracten industrie	-5.213.865	-1.737.955	-6.951.820	-5.426.565	1.525.255
BTW 21%	-1.094.912	-364.971	-1.459.882	-1.139.579	320.303
Totaal contracten industrie	-6.308.777	-2.102.926	-8.411.702	-6.566.144	1.845.558
Contracten Brusselse Gew est	7.276.800	2.425.600	9.702.400	7.883.262	-1.819.138
BTW 21%	1.528.128	509.376	2.037.504	1.655.485	-382.019
Totaal contracten Brussel	8.804.928	2.934.976	11.739.904	9.538.747	-2.201.157
Algemeen totaal werkingskosten	245.863.840	80.744.613	326.608.454	313.810.798	-12.797.656

De voorschotfacturaties van de eerste 3 kwartalen zijn gebaseerd op de goedgekeurde budgetcontrole 2013. De factuur voor het vierde kwartaal 2013 is gebaseerd op een nieuwe prognose van de werkingskosten zoals opgemaakt door Aquafin op dat ogenblik.

De creditnota's ten aanzien van de DWM worden opgemaakt in de loop van 2014.

De grootste afwijking actual-budget situeert zich bij de rentelasten. Deze afwijking resulteert uit lagere opnames vreemde middelen dan gepland, gunstige marktrentevoeten en de positieve impact van het actieve rentemanagement. Een uitvoeriger verklaring is opgenomen in deel 5 van dit financieel verslag.

Een volledige detail van alle werkingskosten op basis van de resultatenrekening van Aquafin is opgenomen in bijlage 1 van dit Financieel Verslag.

Investeringskosten (cfr. artikel 44 van de Beheersovereenkomst)

Voor investeringsprojecten (inclusief nagekomen kosten) werd in 2013 voor 140.309.536 EUR gefactureerd ten opzichte van een budget van 144.528.508 EUR.

De aannemingswaarde van investeringsprojecten werd in het verleden doorgerekend naar de DWM a rato van 1/15de per jaar op basis van kwartaalfacturen.

Vanaf 2005 wordt tevens een gedeelte van de aanverwante kosten bij oplevering (studiebureaunkosten, bodemonderzoek, werftoezicht, nutsleidingen, aanloopkosten) inclusief de nagekomen kosten gespreid terugbetaald over 15 jaar.

De overige aanverwante kosten (terreinen, verzekeringen, lichte en zware uitrusting) worden onmiddellijk doorgerekend.

Voor alle nieuwe opgeleverde projecten wordt vanaf 1 januari 2009 het gedeelte bouwkunde doorgerekend op 30 jaar, voorheen was dit op 15 jaar.

In 2009 werd ook de resterende terugbetalingstermijn van bouwkundige projecten opgeleverd vóór 1 januari 2009 verdubbeld. Deze aanpassing ging in op 1 januari 2010.

Projecten worden maar betaald als er een Proces Verbaal van oplevering opgemaakt is. Voor 2013 is 140.309.536 EUR gefactureerd aan de DWM.

De facturaties m.b.t. investeringskosten blijven onder het voorziene budget (- 4,22 miljoen EUR excl. BTW of - 2,9%) (zie ook deel 2.4).

Facturaties aan de industrie

Alle bedrijven die hun afvalwater lozen op de zuiveringsinfrastructuur van Aquafin en over een eigen waterwinning beschikken, konden vanaf 2006 een contract afsluiten met Aquafin voor de zuivering van hun afvalwater. Het bedrag dat ze aan Aquafin betalen, wordt in mindering gebracht van de milieuheffing. De factuur van Aquafin is voor deze bedrijven een aftrekbare kost, in tegenstelling tot de heffing.

In 2013 werden er 5 nieuwe contracten ondertekend. Bedrijven die voldoen aan de voorwaarden van 'klein bedrijf' of 'bedrijf met kleine impact', kregen een typecontract. Indien de aansluiting van het bedrijf een aanpassing aan de infrastructuur van Aquafin met zich meebrengt, worden de investeringskosten doorgerekend aan het betrokken bedrijf. Voor bedrijfsafvalwater met een zeer goede samenstelling (complementair afvalwater) wordt een korting toegekend.

Vanaf 1 januari 2013 veranderde er heel wat voor bedrijven die hun afvalwater op de riool lozen. De belangrijkste wijzigingen betreffen: de invoering van de financierende heffing, nieuwe omzettingcoëfficiënten, gewijzigde contractaanpak, noodlozingen en tijdelijke lozingen.

De inkomsten van de facturatie aan de industrie zijn in mindering gebracht van de werkingskosten 2013 via de voorschotfacturen aan de DWM. De reeds verrekenende voorschotten aan de DWM bedragen 8.411.702 EUR ten opzichte van een resultaat van 6.566.144 EUR m.b.t. de facturaties aan de industrie.

Cijfers in EUR	Factuur	Factuur	Facturaties	Realiteit	Creditnota
	1-3e kw . 2013	4e kw . 2013	2013	2013	2013
Contracten industrie	-5.213.865	-1.737.955	-6.951.820	-5.426.565	1.525.255
BTW 21%	-1.094.912	-364.971	-1.459.882	-1.139.579	320.303
Totaal contracten industrie	-6.308.777	-2.102.926	-8.411.702	-6.566.144	1.845.558

Het resultaat van – 5.426.565 EUR (excl. BTW) aangaande facturaties aan de industrie is als volgt samengesteld :

Contracten	2007	2010	2011	2012	Totaal
Omzet	0	0	0	-5.468.182	-5.468.182
onbetaald (-)	-27.431	-8.694	17.947	59.795	41.617
Netto resultaat	-27.431	-8.694	17.947	-5.408.387	-5.426.565

Contracten sanering bedrijfsafvalwater 2007 (- 27.431 EUR) :

In 2013 werd in het kader van het faillissement van Inter-Dyeing nog 27.430,84 EUR gerecupereerd.

Contracten sanering bedrijfsafvalwater 2010 (- 8.694 EUR) :

In 2013 werden de openstaande vordering van Gold Meat Belgium (8.042,81 EUR, bedrag exclusief BTW) en Transport H. Dilissen betaald (651,22 EUR, bedrag exclusief BTW).

Contracten sanering bedrijfsafvalwater 2011 (17.947 EUR) :

M.b.t. de vordering op Transport H. Dilissen voor een bedrag van 17.946,57 EUR exclusief BTW, werd een bijkomende waardevermindering aangelegd in 2013.

Contracten sanering bedrijfsafvalwater 2012 (59.795 EUR) :

Reden	Firma	excl. BTW	incl. BTW
Faillissement	Tyber	568,81	688,26
Faillissement	Albo alu-werken	9.871,74	11.944,81
Faillissement	Debbaut Vleeswaren	9.341,11	11.302,74
Faillissement	Cantaert inrichtingen BVBA	13.313,59	16.109,44
Faillissement	Transport Ginis	850,15	1.028,68
Faillissement	Vanmarcke textielveredeling	1.614,71	1.953,80
Betwisten factuur	Gold Meat Belgium	12.258,33	14.832,58
Dossier naar advocaat	Transport H. Dilissen	11.976,71	14.491,82
Totaal		59.795,15	72.352,13

De hoogte van het bedrag van de niet-betaalde facturen (59.795 EUR excl. BTW) bedraagt 1,10 % van de omzet m.b.t. de contracten sanering bedrijfsafvalwater.

De economische crisis heeft voor gevolg dat de bedrijven het steeds moeilijker hebben om de factuur te betalen. Hieraan wordt gedeeltelijk tegemoetgekomen door afbetalingsplannen rekening houdend met een intrestvergoeding.

Alle middelen zullen uitgeput worden om de niet betaalde bedragen te recupereren.

Contracten met het Brusselse Gewest

Vanaf 2007 participeert Aquafin in de exploitatiekosten van de zuiveringsinfrastructuur van het Brusselse Gewest. Einde 2007 werd het contract tussen beide gewesten deels overgenomen door de respectieve bedrijven belast met de zuiveringsopdracht. Doel van deze overdracht was de betalingsstromen op een efficiëntere wijze te regelen.

Cijfers in EUR	Factuur	Factuur	Facturaties	Realiteit	Creditnota
	1-3e kw . 2013	4e kw . 2013	2013	2013	2013
Contracten Brusselse Gew est	7.276.800	2.425.600	9.702.400	7.883.262	-1.819.138
BTW 21%	1.528.128	509.376	2.037.504	1.655.485	-382.019
Totaal contracten Brussel	8.804.928	2.934.976	11.739.904	9.538.747	-2.201.157

In 2013 werd m.b.t. deze contracten 9.702.400 EUR doorgerekend aan de DWM via de kwartaalfacturen (bedrag excl. BTW). Het verschil tussen de gefactureerde voorschotten 2013 en de werkelijk doorgerekende kosten BMWB (7.883.262 EUR), wordt gecrediteerd in de loop van 2014.

De door Aquafin in 2013 betaalde facturen hebben betrekking op het aandeel van Vlaanderen in de exploitatie van het zuiveringsstation Brussel-Noord voor de periode 03/03/2012-02/03/2013, de exploitatie van het zuiveringsstation Brussel-Zuid en de collector Verrewinkelbeek.

2. Investerings

De resultaten van een onderzoek door de Vlaamse Milieumaatschappij naar de kwaliteit van het oppervlaktewater en van de waterbodems, tonen aan dat de toestand van onze beken en rivieren jaar na jaar verbetert. Als sommige waterlopen vandaag het etiket "goede toestand" mogen dragen, zoals de Kaderrichtlijn Water voorschrijft tegen 2015, dan is dat zeker mede dankzij de zuivering van het huishoudelijk afvalwater. De afgelopen twee decennia heeft Vlaanderen dan ook enorm geïnvesteerd in de uitbouw van de infrastructuur die hiervoor nodig is. Dat het Vlaamse Gewest Aquafin nog steeds als een betrouwbare partner beschouwt, blijkt uit de ruimte die het creëerde voor weer heel wat nieuwe projecten. Begin 2013 droeg het gewest het Optimalisatieprogramma 2014 op met voor 250 miljoen EUR projecten en op het einde van het jaar keurde het voor eenzelfde bedrag het Optimalisatieprogramma 2015 goed. Naast de "reguliere" projecten bevatten deze programma's telkens voor 100 miljoen EUR projecten in het kader van het Lokaal pact. Door projecten die aan welbepaalde voorwaarden voldoen over te nemen van de gemeenten, wil het gewest de investeringen in waterzuivering op niveau houden met het oog op het halen van de Kaderrichtlijn Water. In 2013 verlengde de Vlaamse Regering het Lokaal Pact met nog eens vijf jaar, waardoor tot en met het Optimalisatieprogramma 2021 jaarlijks voor 100 miljoen EUR projecten extra worden opgedragen.

In 2013 heeft Aquafin de gestelde targets gehaald voor hydronautstudies en aanbestedingen, en werden alle ingediende projecten voor oplevering in gebruik genomen. Multilaterale overeenkomsten met studiebureaus en goede afspraken met partners en medeopdrachtgevers hebben gezorgd voor een verbetering van de kwaliteit en de efficiëntie van de uitgevoerde werken.

De actieve opdrachtenportefeuille met investeringsprojecten voor het Vlaamse Gewest bedroeg op 31 december 2013 ruim 1,2 miljard EUR voor 1.145 projecten. Aquafin leverde tot die datum 2.521 investerings- en renovatieprojecten op voor 3,28 miljard EUR.

2.1. Opleveringen

2.1.1 Opleveringen in 2013

Opleveringen

In 2013 heeft Aquafin projecten opgeleverd voor een totaal van bijna 135 miljoen EUR aannemingswaarde. Dit bedrag omvatte voor zuiveringsinstallaties ruim 28 miljoen EUR, aan de uitbouw van het rioleringsstelsel werd bijna 107 miljoen EUR besteed.

De strenge winter van 2012-2013 was een vertragende factor voor de uitvoering van projecten. Toch had Aquafin tegen het einde van het jaar voor 167 miljoen EUR projecten voor oplevering ingediend bij het Vlaamse Gewest, terwijl de target op 160 miljoen EUR lag. Voor 135 miljoen EUR aan projecten werd ook daadwerkelijk opgeleverd. Het overige deel vereiste nog enkele administratieve aanvullingen maar alle ingediende projecten waren eind 2013 wel in gebruik en vervullen dus hun ecologische functie.

Uiteraard zal Aquafin blijven focussen op de vormelijke aspecten van de dossiers die we indienen.

In de nabije toekomst willen we evolueren naar een vast opleveringsvolume. In eerste instantie werden hiervoor de nodige projectvoorstellen gedaan aan het Vlaamse Gewest. Naast de aandacht voor de opleveringen en de aanbestedingen zullen we meer focussen op de ontwerpfasen, om al vanaf dan maximaal te kunnen anticiperen op eventuele risico's op vertraging of problemen bij uitvoering.

In 2013 werden 124 projecten (113 dossiers) opgeleverd aan het Vlaamse Gewest.

Opleveringen per aard

Opleveringen per aard	Aantal projecten (1)	Aantal dossiers (1)	Aanneming	Aanverwante
RWZI's	19	19	28.053.923	4.229.054
Leidingen	105	94	106.899.856	21.934.063
TOTAAL	124	113	134.953.779	26.163.117

(1)Opmerking: ervaring heeft uitgewezen dat de aanbestedingsprijzen voor kleine investeringsprojecten (kleiner dan 250.000 EUR) hoger uitvallen dan de vooropgestelde raming. Waar mogelijk worden deze projecten steeds aanbesteed in één dossier, samen met een project waarop aangesloten wordt.

De aanverwante kosten 2013 bedragen 19,39 % van de aannemingswaarde, dus beneden de 20% zoals afgesproken op het Budgetoverleg. In deze bedragen zijn de nagekomen kosten niet inbegrepen. De aanverwante kosten worden in detail besproken onder deel 2.6.

In 2013 werden 15 nieuwe zuiveringsinstallaties opgeleverd.

Overzicht van de opgeleverde nieuwbouw RWZI's

Opleveringen nieuwe RWZI's	Capaciteit in IE (BZV 60g)	Aanneming	Aanverwante
RWZI Lokeren-Doorslaar	1.222	1.051.803	284.606
RWZI Langemark	5.625	2.066.317	389.265
RWZI Lokeren - Daknam	630	654.592	117.943
RWZI Galmaarden - Waarbeke	720	942.415	261.363
RWZI Zottegem - Plankebeek	855	1.262.634	247.001
RWZI Mesen	1.080	1.024.747	219.307
RWZI Wannegem - Lede	1.170	977.351	210.256
RWZI Sint-Maria-Aalter	1.755	1.276.545	265.739
RWZI Bornem - Oude Schelde	216	720.319	162.744
RWZI Gooik - Oetingen	1.080	1.146.435	131.757
RWZI Hoogstade	270	547.503	123.332
RWZI Wijer	1.440	1.817.995	232.530
RWZI Veurne - Steenkerke	243	355.916	102.175
RWZI Avekapelle	297	515.681	64.603
RWZI Sint-Laureins	315	659.782	116.553
TOTAAL	16.918	15.020.034	2.929.176

Voor de aannemingskost van de opgeleverde nieuwbouw RWZI's betekent dit een gemiddelde investering van 887,81 EUR per IE (BZV – 60g). De totale gemiddelde investeringskost inclusief aanverwante kosten bedraagt 1.060,95 EUR per IE.

4 zuiveringsinstallaties werden gerenoveerd. Het gaat om volgende installaties (tussen haakjes staat telkens het aannemingsbedrag) :

- RWZI Liedekerke - fase 2 (5.909.889 EUR) ;
  - Nieuwe RWZI te Heusden (+ afbraak oude RWZI) (2.818.167 EUR) ;
  - RWZI Hamont - renovatie (2.931.543 EUR) ;
  - RWZI Deurne : vernieuwing dieselgroepen (1.374.290 EUR) ;
- Totaal : 13.033.889 EUR

De infrastructuurwerken van de leidingprojecten omvatten in hoofdzaak de bouw van 61 nieuwe pompstations en de aanleg van 163 km rioleringen en persleidingen.

2.1.2 Opgeleverde projecten tot eind 2013

Per 31 december 2013 zijn er 2.521 projecten opgeleverd aan het Vlaamse Gewest voor een totale aannemingskost van 3.280 miljoen EUR.

Hieronder wordt een stand van zaken gegeven van deze opleveringen, per opgedragen programma.

	Aantallen			Bedragen in EUR		
	Totaal	Leidingen	RWZI	Totaal	Leidingen	RWZI
IP 1991	153	144	9	175.982.513	140.272.565	35.709.948
IP 1992	241	225	16	264.546.608	206.073.343	58.473.265
IP 1993	170	157	13	200.155.425	159.957.071	40.198.353
(R)IP 1994	162	130	32	177.518.187	112.638.100	64.880.087
(R)IP 1995	155	134	21	181.407.321	121.685.172	59.722.149
(R)IP 1996	165	144	21	177.081.762	127.861.722	49.220.041
(R)IP 1997	108	86	22	184.259.915	107.991.492	76.268.423
(R)IP 1998	134	122	12	175.029.753	132.409.995	42.619.758
(R)IP 1999	118	106	12	198.896.527	115.389.444	83.507.083
(R)IP 2000	128	111	17	185.739.489	127.819.288	57.920.201
(R)IP 2001	161	134	27	238.611.500	118.986.491	119.625.009
(R)IP 2002	103	65	38	130.564.312	47.148.516	83.415.796
IP 2003	97	88	9	106.779.016	103.265.040	3.513.976
IP 2004	55	50	5	77.422.811	69.985.023	7.437.788
IP 2005	73	63	10	84.390.125	56.633.428	27.756.697
OP 2006	79	68	11	120.009.459	91.742.934	28.266.525
OP 2007	110	98	12	146.737.493	130.672.304	16.065.188
OP 2008	150	127	23	259.270.552	187.858.520	71.412.032
OP 2009	102	91	11	165.683.777	139.294.531	26.389.246
OP 2010	33	32	1	19.751.563	19.204.060	547.503
OP 2011	14	14	0	4.583.689	4.583.689	0
OP 2012	7	5	2	4.326.544	2.761.481	1.565.063
OP 2013	3	3	0	1.749.150	1.749.150	0
	2.521	2.197	324	3.280.497.490	2.325.983.358	954.514.132

Per einde 2013 werden cumulatief 324 RWZI's (nieuwbouw en renovatie) opgeleverd voor een totale aannemingswaarde van 954,5 miljoen EUR.

De totale ontwerpcapaciteit van de door Aquafin gebouwde en van de VMM overgenomen RWZI's bedraagt 5.190.013 IE per einde 2013.

De totale ontwerpcapaciteit neemt toe in functie van nieuwe opleveringen van RWZI's.

Voor een aantal RWZI's werd na voltooiing van de renovatiewerken de capaciteit aangepast.

Voor de oudere installaties werd de 'geïnstalleerde capaciteit' berekend in functie van de 'klassieke' normen, dus meestal zonder nutriëntverwijdering. Een herberekening, in functie van stikstofverwijdering, gebeurde voor alle installaties. Vanaf 1999 wordt de nieuwe (vaak sterk gereduceerde) naamplaatcapaciteit gebruikt, voor RWZI's waar de stikstofverwijdering effectief plaatsvindt.

2.2 Toegewezen contracten (gunningen)

In 2013 werden 119 projecten toegewezen voor uitvoering voor een bedrag van 136.875.031 EUR, 4,6% lager dan 2012.

	Aantal projecten	Bedrag (EUR)
RWZI-projecten	12	24.791.844
Leidingprojecten	107	112.083.187
Totaal	119	136.875.031

De 12 RWZI-projecten omvatten :

- 7 renovatie-of uitbreidingsprojecten
- 5 nieuwbouw RWZI's met een totale ontwerpcapaciteit van 7.735 IE (BZV – 60g).

Renovatie- of uitbreidingsprojecten (tussen haakjes staat het bedrag van de toewijzing) :

- RWZI Diest - fase 2: uitbreiding tot 24.000 IE (2.473.819 EUR) ;
- Renovatie RWZI Wulpen (7.407.973 EUR) ;
- RWZI Jabbeke - fase 2 - uitbreiding capaciteit (2.218.604 EUR) ;
- Renovatie RWZI Beveren a/d Ijzer (520.853 EUR) ;
- RWZI Westerlo – slibverwerking (456.313 EUR) ;
- RWZI Leuven - uitbreiden biologische capaciteit (4.607.674 EUR) ;
- RWZI Schilde - uitbreiding biologische zuivering (enkel lot 1: 472.459 EUR) ;

Totaal : 18.157.695 EUR

Toegewezen nieuwbouw RWZI's :

Zuiveringstation	Capaciteit (BZV-60g)	Gunning (EUR)	Voorziene oplevering
20295 KWZI Proven	900	959.393	4/09/14
20618A RWZI Beselare	2.520	1.438.209	30/10/15
20909 Landelijke zuivering Waterland-Oudeman	315	617.525	4/07/14
21992 KWZI Zemst – Bosstraat	1.300	1.178.048	3/10/14
99204 RWZI Steenokkerzeel-Zuid	2.700	2.440.974	3/04/15
	7.735	6.634.149	

Er werden 161 miljoen EUR aan projecten door Aquafin aanbesteed in 2013. Door samenwerking met gemeentes en intercommunales in de dossiers waar Aquafin bouwheer was, kwam hier nog ongeveer 60 miljoen EUR bij.

Zoals eerder vermeld moet de realisatie van projecten in een steeds complexere omgeving gebeuren. In 2013 lagen de budgetten van medeopdrachtgevers in de projecten van Aquafin, de gemeenten en de rioolbeheerders, veel lager dan vroeger. Onder meer hierdoor was tegen het bouwverlof nog maar een vierde van de target van 160 miljoen EUR projecten aanbesteed. Projectteams binnen Aquafin inventariseerden vanaf de zomer de risico's op blokkering van alle projecten. Vervolgens werd een actieplan opgesteld om de resterende knelpunten op te lossen. Met de medeopdrachtgevers werden zeer strikte tijdsafspraken gemaakt, wat betekent dat voor sommige projecten bepaalde partners om budgettaire redenen uit het project stapten.

2.3 Projecten in portefeuille

De "projecten in portefeuille" zijn alle projecten van de IP's 1991 tot 2005 en de OP's 2006 tot 2014, die nog niet opgeleverd zijn aan het Vlaamse Gewest. Van de renovatieprogramma's (RIP) 1994 tot 2002 werd het laatste project in 2009 opgeleverd. Het betreft dus alle projecten, opgedragen aan Aquafin, die nog niet opgeleverd zijn.

Aquafin had per 31 december 2013 1.145 investerings- en optimalisatieprojecten in portefeuille, ter waarde van 1.230,75 miljoen EUR (incl. budget Lokaal Pact). Deze kunnen per fase als volgt opgesplitst worden :

	Investeringsprogramma		Lokaal Pact		Totaal	
	Aantal	mio EUR	Aantal	mio EUR	Aantal	mio EUR
In ontwerp	499	511,88	285	286,04	784	797,92
In fase aanbesteding	71	82,50	46	36,90	117	119,40
in fase gunning	16	22,32	7	2,68	23	25,00
in uitvoering	154	248,79	67	39,64	221	288,43
Totaal	740	865,49	405	365,26	1.145	1.230,75

Vergelijking 2011 – 2012 – 2013 :

	Totaal 2011		Totaal 2012		Totaal 2013	
	Aantal	mio EUR	Aantal	mio EUR	Aantal	mio EUR
In ontwerp	989	936,17	833	813,17	784	797,92
In fase aanbesteding	80	77,89	95	100,21	117	119,40
in fase gunning	18	29,08	28	28,64	23	25,00
in uitvoering	229	294,40	220	273,52	221	288,43
Totaal	1.316	1.337,54	1.176	1.215,54	1.145	1.230,75

Overzicht projectenportefeuille per IP/OP-jaar (situatie per 31.12.2013) :

Vóór 1998 zijn alle projecten opgeleverd.

Aantallen				
	In ontwerp	Aanbesteed	Gegund	Totaal
(R)IP 1998	1	0	0	1
(R)IP 1999	0	0	0	0
(R)IP 2000	5	0	3	8
(R)IP 2001	0	0	0	0
(R)IP 2002	3	0	1	4
IP 2003	21	5	6	32
IP 2004	14	2	2	18
IP 2005	13	2	7	22
OP 2006	14	2	7	23
OP 2007	49	2	24	75
OP 2008	47	11	28	86
OP 2009	32	13	34	79
OP 2010	42	14	27	83
OP 2011	68	8	12	88
OP 2012	60	5	7	72
OP 2013	65	5	10	80
OP2014	65	2	2	69
LP	285	46	74	405
TOTAAL	784	117	244	1.145

Overzicht projectenportefeuille per IP/OP-jaar (situatie per 31.12.2013) :

Vóór 1998 zijn alle projecten opgeleverd.

Bedragen in miljoen EUR				
	In ontwerp	Aanbesteed	Gegund	Totaal
(R)IP 1998	0,67	-	-	0,67
(R)IP 1999	-	-	-	-
(R)IP 2000	4,16	-	4,74	8,89
(R)IP 2001	-	-	-	-
(R)IP 2002	3,71	-	2,33	6,04
IP 2003	24,78	8,04	7,05	39,86
IP 2004	11,38	3,96	6,38	21,72
IP 2005	16,32	4,62	7,89	28,83
OP 2006	16,26	3,91	10,72	30,89
OP 2007	45,11	6,37	45,66	97,15
OP 2008	48,89	11,52	67,57	127,98
OP 2009	46,40	11,77	47,91	106,08
OP 2010	36,69	13,34	39,22	89,25
OP 2011	68,44	10,74	10,67	89,85
OP 2012	61,32	5,31	11,44	78,08
OP 2013	61,36	2,02	9,54	72,91
OP2014	66,39	0,90	-	67,29
LP	286,04	36,90	42,32	365,26
TOTAAL	797,92	119,40	313,43	1.230,75

2.4 Opgeleverde projecten ten opzichte van budget

In 2013 werden 124 projecten - 113 dossiers - opgeleverd voor een totaal bedrag van 135,0 miljoen EUR ten opzichte van een budget van 160,0 miljoen EUR. Dit betekent dat slechts 84% van het vooropgestelde budget werd gerealiseerd (in aannemingswaarde).

De strenge winter van 2012-2013 was een vertragende factor voor de uitvoering van projecten. Toch had Aquafin tegen het einde van het jaar voor 167 miljoen EUR projecten voor oplevering ingediend bij het Vlaamse Gewest, terwijl de target op 160 miljoen EUR lag. Voor 135 miljoen EUR aan projecten werd ook daadwerkelijk opgeleverd. Het overige deel vereiste nog enkele administratieve aanvullingen maar alle ingediende projecten waren eind 2013 wel in gebruik en vervullen dus hun ecologische functie.

Uiteraard zal Aquafin blijven focussen op de vormelijke aspecten van de dossiers die we indienen.

De reële aanverwante kosten voor de opgeleverde projecten 2013 bedragen 19,39 % van de aannemingswaarde en vallen bijgevolg binnen de 20% norm.

De facturaties m.b.t. investeringskosten komen uit onder het voorziene budget (- 4,22 miljoen EUR excl. BTW of - 2,9%) ; deze afwijking is toe te schrijven aan:

- Lagere opleveringen en lagere aanverwante kosten (- 2,80 miljoen EUR) ;
- Lagere nagekomen kosten (- 0,89 miljoen EUR) ;
- Geprefinancierd subsidieproject (- 0,50 miljoen EUR) ;
- Vervangingsinvesteringen ; beperkte afwijking omwille van gewijzigde mix aan investeringen qua afschrijvingstermijnen (- 0,03 miljoen EUR).

Om diverse redenen werden in 2013 een aantal opleveringsdossiers en een aantal ingediende nagekomen kosten niet aanvaard door AENT VMM.

In de tweede jaarhelft van 2013 heeft Aquafin onderhandelingen aangeknoopt met AENT om inzake de oplevering van investeringsprojecten tot bindende afspraken te komen waar beide partners zich in kunnen vinden. Zowel de opleveringsprocedure op zich als de regeling omtrent de op dat ogenblik nog niet definitief gekende kosten (nagekomen kosten) werden verwerkt in aparte protocols. Beide protocols zouden het risico op niet-oplevering en dus niet-terugbetaling van de investeringskosten, aanzienlijk moeten doen dalen.

Geprefinancierd subsidieproject : In het gecombineerd dossier L202046 – 20.014AA Wellen is er een jarenlang aanslepend conflict met AWW. Hoewel ondertussen in het dossier een aantal hindernissen genomen zijn, werd het niet tijdig opgeleverd in 2013. In 2014 zou het dossier finaal afgerond worden.

Vervangingsinvesteringen, Verbeteringen & Aanpassingen

De laatste jaren verschuift het accent meer en meer van de uitbouw naar het beheer van de bovengemeentelijke zuiveringsinfrastructuur. Niet enkel de infrastructuur die Aquafin van zijn voorgangers overnam veroudert stilaan, ook de oudste eigen gebouwde installaties hebben de leeftijd van 20 jaar bereikt. Uiteraard heeft Aquafin vanaf het begin aan risicobeheer gedaan voor zijn infrastructuur. Tot voor 2013 zaten de verschillende deeldomeinen hiervan echter verspreid binnen het bedrijf.

Door de formulering van het kernproces “Betrouwbare en performante installaties” en de focus op Asset Management die daaruit voortvloeide, kon het budget voor verbeteringen en aanpassingen aan de infrastructuur in 2013 voor het eerst volledig ingevuld worden. Aquafin voerde voor (bijna) 8 miljoen EUR projecten uit in het kader van efficiëntieverbetering, aanpassingen in de wetgeving, veiligheidsaspecten of kleine aanpassingen die renderen. Ook het budget van 3 miljoen EUR voor vervangingsinvesteringen werd volledig besteed.

Waar vroeger de nadruk lag op de investeringskost van de infrastructuur zal in de toekomst meer de totale kost over de volledige levensduur in rekening genomen worden.

Onder het budget vervangingsinvesteringen worden vervangingen (omwille van leeftijd of slijtage) – met dezelfde functie – opgenomen.

Projecten waarbij het aspect optimalisatie / verbetering de bovenhand neemt, komen op het budget verbeteringen / aanpassingen (het vroegere Buitengewoon Onderhoud).

M.b.t. vervangingsinvesteringen werden in 2013 voor 3.032.877 EUR aan projecten opgeleverd ; dit vertegenwoordigt een facturatiewaarde van 219.114 EUR.

Het totaal voorziene investeringsbudget 2013 bedroeg 3,033 miljoen EUR ; dit werd dus volledig ingevuld. Omwille van de gewijzigde mix van investeringen qua doorrekeningstermijnen, is het gefactureerde bedrag 2013 0,03 miljoen EUR lager dan het voorziene facturatiebudget.

M.b.t. activa met een beperktere technische levensduur werd op het Budgetoverleg dd 20 maart 2012 een kortere doorrekeningstermijn afgesproken ; concreet worden PLC-toestellen doorgerekend op 10 jaar vanaf 2012.

M.b.t. investeringen Verbeteringen & Aanpassingen (kort : V&A) werden in 2013 voor 7.899.495 EUR aan projecten opgeleverd ; hiervan werd voor 5.953.196 EUR aan projecten aanvaard door AENT VMM. Het totaal voorziene investeringsbudget 2013 bedroeg 8,013 miljoen EUR. Omwille van de gewijzigde mix aan investeringen qua afschrijvings- en dus doorrekeningstermijnen (bouwkunde versus EM) was er een overschrijding van het afgesproken facturatiebudget. De niet aanvaarde investeringen V&A worden doorgeschoven naar het 1^e kwartaal 2014. M.b.t. nieuwe investeringen V&A 2013 werd effectief voor 320.527 EUR gefactureerd in 2013.

2.5 Herzieningen en meerwerken

Voor de projecten die in 2013 opgeleverd zijn aan het Vlaamse Gewest liggen de gefactureerde bedragen door de aannemers voor de uitvoering van de werken 7,15 miljoen EUR of 5,59% boven de gegunde bedragen.

De afwijking wordt bepaald door twee factoren :

- prijsherziening of indexatie geeft aanleiding tot een toename met + 3,03%
- het saldo van meer- en minderwerken : + 2,56%

De toegepaste formule voor prijsherziening is voorzien in de wetgeving op de Overheidsopdrachten. Onder meer merken we hier de impact van de gestegen staal- en brandstofprijzen.

Conform de Overeenkomst met het Vlaamse Gewest worden de meerwerken die meer dan 5% uitstijgen boven het gunningbedrag ter goedkeuring voorgelegd op de maandelijkse Overlegvergadering tussen Aquafin en het Vlaamse Gewest.

Alle meerkosten m.b.t. de opgeleverde projecten werden aanvaard op het Overleg en bij oplevering.

2.6 Afwijking tussen raming Technisch Plan en opleveringen

De ramingen van de projecten die in 2013 aan het Vlaamse Gewest werden opgeleverd, worden opgesplitst in :

° activa met een levensduur > 7 jaar (in miljoen EUR)

	Technisch Plan	Oplevering	Afwijking
RWZI's	21,56	28,05	30,10 %
Leidingprojecten	101,60	106,90	5,22 %
Totaal	123,16	134,95	9,57 %

De toegelaten afwijkingsmarge tussen de raming Technisch Plan en gunning bedraagt per project maximaal 15%. Conform de Overeenkomst tussen Aquafin en het Vlaamse Gewest worden alle dossiers die deze marge overschrijden ter goedkeuring voorgelegd op de maandelijkse Overlegvergadering.

Prijsstijgingen ten opzichte van de ramingen Technisch Plan zijn voornamelijk toe te schrijven aan de algemene prijsstijgingen van de conjunctuur, die onmogelijk kan worden ingerekend op het ogenblik van de ramingen van het Technisch Plan. Voor investerings- en optimalisatieprojecten dient rekening gehouden met een gemiddelde doorlooptijd van ongeveer 7 jaar, tussen opmaak TP en oplevering.

° de aanverwante projectkosten

De aanverwante projectkosten m.b.t. de opleveringen 2013 bedragen 26,16 miljoen EUR. De aanverwante kosten zijn samengesteld uit :

	Bedrag (mio EUR)	% t.o.v. aannemingskost	% van aanverwante kost
Erelonen studie bureau	8,24	6,11%	31,50%
Terreinen	6,08	4,51%	23,24%
Verplaatsen van nutsleidingen	5,08	3,76%	19,42%
Verzekeringen	2,49	1,85%	9,52%
Labo - onderzoek	2,02	1,50%	7,72%
Toezicht op de werf	1,44	1,07%	5,50%
Activa met levensduur < 7 jaar	0,24	0,18%	0,92%
Aanloopkosten	0,57	0,42%	2,18%
Totaal	26,16	19,39%	100,00%

De aanverwante projectkosten bedragen 19,39% van de aannemingskosten m.a.w. ze blijven onder de 20%- limiet zoals afgesproken op het Budgetoverleg dd. 28/02/2008.

Vanaf 2005 wordt een groot deel van deze aanverwante projectkosten bij oplevering (erelonen studie bureau, verplaatsen van nutsleidingen, aanloopkosten, toezicht op de werf en labo-onderzoeken) gespreid terugbetaald over 15 jaar door de DWM. De overige categorieën eenmalige kosten (terreinen, verzekeringen, activa met levensduur < 7 jaar) worden onmiddellijk terugbetaald door de DWM.

Naar analogie met de aanverwante kosten bij oplevering wordt ook een belangrijk deel van de nagekomen kosten gespreid terugbetaald over 15 jaar door de DWM. In 2013 werd voor 1,21 miljoen EUR nagekomen kosten gefactureerd aan de DWM.

Voor een beperkt aantal gemeentelijke projecten gecombineerd met Aquafin projecten – projecten waarbij de werken gegund, aanbesteed, gestart zijn zonder dat het project reeds werd goedgekeurd door de ambtelijke commissie - werd een aparte regeling goedgekeurd door de toenmalige Minister van Leefmilieu, Ludo Sannen. De betrokken gemeentelijke projecten worden toegevoegd aan de bovengemeentelijke projecten waarmee ze een gecombineerd dossier vormen. De bijkomende investeringskost wordt voor elk van de bovengemeentelijke investeringsprojecten door het Vlaamse Gewest (vanaf 2005 de DWM) terugbetaald via de eenmalige vergoedingen.

In 2014 verwachten we het laatste van dergelijke dossiers op te leveren : gecombineerd dossier L202046 – 20.014AA Wellen.

Erelonen - studie bureau

Deze erelonen omvatten de prestaties voor de opmaak van de haalbaarheidstudie, het voorontwerp en ontwerp van de projecten, begeleiding bij aanbesteding, leiding der werken en opmaken van het einddossier.

Het OP 2014 bestaat uit volgende typeopdrachten :

- uitvoeringsprojecten Transport
- uitvoeringsprojecten RWZI (zuiveringsinstallaties)
- hydronautstudies

De te leveren prestaties omvatten :

- uitvoeringsprojecten Transport en RWZI : de opmaak van de haalbaarheidstudie, het voorontwerp en ontwerp, begeleiding bij aanbesteding, leiding der werken en opmaken van het einddossier
- hydronautstudies : de opmaak of actualisatie van de databank en/of de hydrodynamische modellering van het stelsel

De opdrachten voor Transport en Hydronaut werden toegewezen via de multilaterale overeenkomst (zie verder). Voor de studieopdrachten voor RWZI's wordt gewerkt met een offertaanvraag op basis van volgende gunningcriteria :

- Prijs
- Kwaliteit
- Projectspecifieke meerwaarde

De prijsstelling door het studie bureau wordt als volgt bepaald :

- Transport : kortingsfactor op vergoedingsmodel multilaterale overeenkomst
- RWZI : kortingsfactor op KVIV-formule klasse 3
- Hydronaut : kortingsfactor op eenheidsprijzen, ev. aangevuld met forfaitaire prijzen voor aparte deelstudies

De gemiddelde kortingsfactoren van de weerhouden offertes bedroeg :

- Transport : 28%
- RWZI : 23%

- Hydronaut : 30% (databank) en 30% (modellering)

Eerste jaar met multilaterale overeenkomsten

Eind 2012 startte Aquafin met multilaterale overeenkomsten waarbij we jaarlijks een percentage van onze portefeuille voor transportprojecten toekennen aan een selectie van studiebureaus die voldoen aan onze kwaliteitseisen. Een jaar later stellen we vast dat het kwaliteitsniveau van de studies binnen deze overeenkomsten sterk gestegen is.

Terreinen

Deze post omvat de aankoopprijs van gronden (inclusief kosten notaris en landmeter, schattingen,...) en de schadevergoedingen voor moeilijke uitbating, beschadigde groenvoorzieningen,... Deze post kan sterk fluctueren van project tot project.

Verplaatsen en aansluiten van nutsleidingen

Voor het uitvoeren van rioleringswerken in de rijweg zijn bijna altijd aanpassingwerken van de nutsleidingen nodig. Er kunnen zich nutsleidingen in de langsrichting van de toekomstige sleuf bevinden of zettinggevoelige leidingen (asbestcement, gietijzer) in de nabijheid ervan of haaks op de sleuf. Ook boven de bestaande aan te sluiten riolering bevinden zich meestal nutsleidingen die voor de bouw of plaatsing van een inspectieput moeten verplaatst worden. In sommige gevallen worden de nutsleidingen onmiddellijk definitief verplaatst, in andere gevallen eerst tijdelijk bovengronds en vervolgens definitief ondergronds. De noodzakelijke verplaatsingswerken worden in ontwerpfase besproken met de nutsmaatschappijen waarna offertes worden opgemaakt en afspraken rond timing gemaakt. Na goedkeuring van de offertes worden de werken in de planning opgenomen. Na uitvoering worden de kosten op basis van de uitgevoerde hoeveelheden gefactureerd aan Aquafin.

De samenwerking met de nutsmaatschappijen blijft een belangrijk aandachtspunt. Begin 2013 heeft Aquafin alvast met Eandis een samenwerkingsprotocol afgesloten om duidelijke afspraken te maken omtrent het verplaatsen van nutsleidingen en het melden van stroomonderbrekingen.

Verzekeringen

Het betreft de kosten voor het verzekeringssysteem conform de artikels 14 en 22 van de Overeenkomst tussen het Vlaamse Gewest en Aquafin.

De sedert 01.06.2000 gepubliceerde bestekken voor de investeringsprojecten bevatten de aangepaste verzekeringsstructuur, specifiek m.b.t. alle bouwplaatsrisico's. Oorspronkelijk was deze af te sluiten via makelaar Marsh bij verzekeringsmaatschappij FCI; voor bestekken gepubliceerd vanaf 01.12.2006 werd deze verzekeringsstructuur afgesloten via makelaar Vanbreda bij verzekeringsmaatschappij FCI.

Labo-onderzoek

Onder deze post worden zowel het bodemonderzoek van de projecten in ontwerp, als de labotests (drukproeven, cameraonderzoek, ...) van de uitgevoerde werken opgenomen. Voor deze items worden openbare aanbestedingen uitgeschreven of worden standaardtarieven (omzendbrief 514 - A/11, Ministerie van Openbare Werken) voor de erkende labo's gebruikt.

Toezicht op de werf

Het betreft hier de vergoeding voor externe werftoezichers.

De kosten voor interne werftoezichers vallen onder de vaste kosten hoofdkantoor en worden besproken onder deel 4.

Aanloopkosten

Onder deze post worden de redelijke kosten opgenomen die niet voorzien werden bij de opmaak van de Beheersovereenkomst bijvoorbeeld kosten gemaakt voor bodemsaneringswerken.

Activa met een levensduur < 7 jaar

Deze post is vooral significant voor de zuiveringsinstallaties. Ze bevat ondermeer de kosten voor slibontwateringsinstallaties en PLC's.

Nagekomen kosten

Nagekomen facturen worden in een latere fase verrekend zoals contractueel voorzien. Niet alle kosten kunnen immers in rekening worden gebracht bij de oplevering (niet ontvangen facturen komen niet in aanmerking voor het bepalen van het opleveringsbedrag).

De nagekomen facturen hebben voornamelijk betrekking op :

- erelonen studie bureaus ;
- verplaatsen en aansluiten van nutsleidingen ;
- verzekeringen (projecten die nog onder de oude verzekeringsstructuur vallen) ;
- kosten grondverwerving ;
- investeringsbedragen (in uitzonderlijke gevallen), bij laattijdige facturatie door de aannemer.

In de tweede jaarhelft van 2013 heeft Aquafin onderhandelingen aangeknoopt met AENT om tot bindende afspraken te komen omtrent de op moment van oplevering nog niet definitief gekende kosten (nagekomen kosten). Deze afspraken worden verwerkt in een apart protocol.

2.7 Projectmanagement

Door middel van de projectcosting worden alle kosten die verband houden met een investeringsproject gealloceerd op dit project, op basis van de tijdsopvolging, de analytische boekhouding en de projectendatabank. Het finale rapport – de projectfiche – geeft een globaal beeld van de kosten van een project. Hierbij worden de kosten niet alleen opgevolgd per kostenplaats en kostensoort maar ook per activiteit.

Per opgeleverd project wordt een projectfiche opgemaakt met de details van interne en externe projectkosten, respectievelijk investeringskosten. Onder investeringskosten worden verstaan: aannemingskosten (bouwkunde en elektromechanica), uitgaven voor lichte en zware uitrusting, kosten terreinen en bodemonderzoek, kosten nutsleidingen, verzekeringskosten en kosten met betrekking tot PLC-systemen. Onder projectkosten vallen kosten grondverwerwers, studiekosten, projectmanagementkosten en kosten voor werftoezicht.

De projectkosten worden uitgedrukt als een percentage van de investeringskosten. Dit percentage varieert naargelang de grootte van het project; zo zal een project met een relatief grote investeringskost, een relatief lage projectkost (uitgedrukt als een percentage van de investeringskost) hebben.

Voor de projecten opgeleverd in de periode 2009-2013 is de evolutie van de projectkosten ten opzichte van de investeringskosten als volgt (in %):

Aard project	2009	2010	2011	2012	2013
Leidingen	10,2	11,4	11,5	10,4	11,8
RWZI	20,2	21,7	20,4	20,4	20,8
Renovaties	34,5	0,0	0,0	0,0	0,0

De (relatieve) projectkosten voor leidingen en RWZI's liggen in de lijn van voorgaande jaren.

2.8 Investeringsuitgaven

Onder investeringsuitgaven (cash out) worden alle externe uitgaven verstaan in het lopend jaar in verband met aannemingen bouwkunde, elektromechanica, erelonen studie bureaus, werftoezicht, verzekeringen, nutsleidingen, ... voor alle projecten in uitvoering.

Gerealiseerde investeringsuitgaven

Volgens het budget bedroegen de te realiseren investeringsuitgaven 197,0 miljoen EUR ; in werkelijkheid werd – omwille van de lagere marktprijzen en de lange winterperiode 2012-2013 - 187,2 miljoen EUR gerealiseerd in 2013. De investeringsuitgaven zijn dus 9,8 miljoen EUR of 5,0% lager dan het vooropgestelde budget. De investeringsuitgaven hebben geen rechtstreekse impact op de facturaties aan de DWM, onrechtstreeks heeft dit wel impact via de financieringslasten.

Aanbestedingsritme

Er werden 161 miljoen EUR aan projecten door Aquafin aanbesteed in 2013. Door samenwerking met gemeentes en intercommunales in de dossiers waar Aquafin bouwheer was, kwam hier nog ongeveer 60 miljoen EUR bij.

2.9 Openstaande problematiek met betrekking tot opleveringen en nagekomen kosten

2.9.1 Opleveringen

Vanaf het najaar 2012 en tijdens het financieel jaar 2013 traden voor het eerst sedert de oprichting van Aquafin fundamentele discussies op m.b.t. opleveringen. Het betrof meestal discussies over projectdelen die al dan niet dienden vergoed te worden. In vele gevallen betrof het een verschil in visie over hoe projecten dienen opgeleverd te worden en welke kosten vergoed dienden te worden.

- Project 20.529 collector Temse : bij oplevering werden belangrijke kosten niet aanvaard door AENT VMM, zonder motivering. Aquafin heeft hiertegen formeel protest aangetekend. Overeenkomstig artikel 55.3 van de Beheersovereenkomst tussen het Vlaamse Gewest en Aquafin vroeg Aquafin dit dossier te onderwerpen aan een expertise van een college van deskundigen. Deze expertise liep nu af. Waar oorspronkelijk ongeveer 660.000 EUR als niet redelijke kosten verworpen werd, zullen de verworpen kosten uiteindelijk ongeveer 24.600 EUR bedragen ;
- Project 97.248B Trawoolcollector Vilvoorde (totaal investeringsbedrag 7.461.583 EUR, inclusief aanverwante kosten ; facturatiebedrag 662.600 EUR) : Verloop van de afhandeling van het opleveringsdossier :
  - Op 25 september 2012 werd dit dossier ingediend bij AENT VMM;
  - Op 8 oktober 2012 werd het dossier, overeenkomstig art. 15.2 van de Beheersovereenkomst tussen het Vlaamse Gewest en Aquafin, volledig verklaard en werd dit ook geattesteerd;
  - Op 29 oktober bezorgt AENT VMM aan Aquafin haar opmerkingen op het opleveringsdossier;
  - De bespreking van het dossier was in onderling overleg gepland voor 6 november 2012;
  - Op 30 oktober 2012 stelt AENT VMM voor dit project te bespreken in een aparte vergadering;
  - Op 7 november 2012 bezorgt Aquafin haar reactie op de opmerkingen van AENT VMM;
  - Op 12 november komen AENT VMM en Aquafin overeen de bespreking door te laten gaan op 22 november 2012;
  - Op 20 november beslist AENT VMM eenzijdig dat deze bespreking niet doorgaat;
  - Op 21 en 23 november werd nog door Aquafin aangedrongen de vergadering alsnog in 2012 te laten doorgaan maar bleef AENT VMM bij haar standpunt dat dit dossier dat jaar niet meer zou opgeleverd worden en dat ze daartoe ook geen enkel initiatief zou nemen. Nochtans werd het door AENT VMM geuite bezwaar omtrent het ontbreken van een proces verbaal van oplevering omstandig weerlegd in een mail van 21 november 2012.

Aquafin wenst dan ook art .15.3 van de eerder vermelde Beheersovereenkomst in te roepen. Daarin wordt bepaald dat het Vlaamse Gewest zal overgaan tot onderzoek der installaties met het oog op oplevering binnen de dertig (30) kalenderdagen na attestering van het Opleveringsdossier. Indien het Vlaamse Gewest dit onderzoek niet bijwoont wordt zij geacht de oplevering te erkennen door verloop van de net vermelde termijn van dertig kalenderdagen.

Aquafin stelt vast dat VMM-economisch toezicht na attestering een eerder in onderling overleg vastgelegde opleveringsdatum (eenzijdig opzegt en) niet bijwoont.

Aquafin besluit dan ook dat art. 15.3, tweede lid van de Beheersovereenkomst van toepassing is en dat de oplevering dus dient erkend te worden.

- Project 20.327 riolering Kruibeke : het betwiste bedrag bedraagt 215.460 EUR. Op basis van het resultaat van de expertise in het dossier Temse (cfr supra) meent aquafin dat deze kosten redelijk zijn. Het Vlaamse Gewest en Aquafin kwamen trouwens overeen dit dossier af te handelen overeenkomstig de principes in laatstgenoemde expertise.
- Project 22.669 Renovatie ruiencollector Antwerpen (totaal investeringsbedrag 652.070 EUR, inclusief aanverwante kosten ; facturatiebedrag 39.009 EUR). De problematiek m.b.t. de aantasting van de ruiencollector werd op het overleg van februari 2010 gebracht met het voorstel om gezien de hoogdringendheid zo snel mogelijk een aantal concrete renovatiewerken uit te mogen voeren. Op het overleg werd het akkoord gegeven om een aantal werken geraamd op 645.000 EUR uit te voeren en deze op te nemen op het OP2012 (projectnummer 22.669). Het was duidelijk dat hiervoor geen formeel TP meer ingediend moest worden en dat onmiddellijk met dit project moest verder gewerkt worden. Het project is uitgevoerd binnen budget en kan in principe opgeleverd worden. AENT VMM wil het project echter niet zonder meer 'goedkeuren of valideren'. Voorgesteld wordt om met AENT VMM afspraken te maken over de oplevering van project 22.669. Indien AENT VMM dit toch wenst kan toch nog een TP ingediend worden, wat gezien het een reeds afgewerkt project betreft, een hoogst merkwaardige procedure zou zijn.
- Het project 21.859 sanering lozingspunten Mesen is opgeleverd op de opleveringsvergadering van 10/12/2013. De kosten voor de renovatie van de effluentleiding ten bedrage van 25.285 EUR werden niet weerhouden.

Aquafin vraagt om overeenkomstig art 43 van de beheersovereenkomst de redelijkheid van de kosten voor de effluentleiding te beoordelen en te aanvaarden aangezien :

- de effluentleiding was voorzien in het OP (in het KWZI-project die via een consensusvergadering werd verschoven naar het collectorproject) en er dus een opdracht werd gegeven voor deze effluentleiding ;
  - Aquafin de renovatie van de effluentleiding heeft opgenomen in het TP van het collectorproject en dat dit TP werd goedgekeurd; dat Aquafin wel laattijdig heeft teruggekoppeld over een latere vraag van VMM i.v.m. een alternatief scenario t.o.v. het TP maar dat Aquafin toch in eer en geweten heeft gekozen voor het goedkoopste en technisch beste scenario ;
  - de werking van de KWZI niet mogelijk is zonder effluentleiding.
- Het project 20.286/20.286GA/20.286GB collector Wielsbeke (totaal investeringsbedrag 6.209.653 EUR, inclusief aanverwante kosten ; facturatiebedrag 494.913 EUR) werd besproken op de opleveringsvergaderingen van 8 januari 2013, 5 februari 2013 en 5 maart 2013. Alle openstaande punten m.b.t. het opleveringsdossier werden tijdens deze vergaderingen besproken en uitgeklaard. De oplevering werd echter nog niet toegestaan wegens het aangesloten zijn van een tak van de Loverbeek buiten het tracé van de werken.

Aquafin heeft al het mogelijke gedaan om het probleem i.v.m. de aansluiting Loverbeek buiten het tracé van de collector op te lossen. Aquafin vraagt dan ook om over te gaan tot de oplevering van het project 20.286/20.286GA/20.286B. De redelijkheid van de kosten werd reeds aangetoond op de opleveringsvergaderingen van 8 januari 2013, 5 februari 2013 en 5 maart 2013.

- Het project 22.049 PSPL Oostrozebeke (totaal investeringsbedrag 851.429 EUR, inclusief aanverwante kosten ; facturatiebedrag 55.646 EUR) werd besproken op de opleveringsvergaderingen van 10/12/2013 en van 11/03/2014. De oplevering werd niet toegestaan omwille van het feit dat het GIP project W209205 vertraging opgelopen heeft en niet ver genoeg gevorderd is en omwille van het feit dat VMM betwist dat 2 van de 4 aangesloten bestaande leidingen t.h.v. de Molstenstraat rioolwaardig zijn, namelijk de noordwestelijke en de zuidoostelijke tak.

Aquafin vraagt over te gaan tot de oplevering van het project 22.049 aangezien :

- Aquafin niet verantwoordelijk is voor vertragingen in het GIP-project en de beheersovereenkomst van toepassing is op bovengemeentelijke projecten. Binnen de Ambtelijke Commissie heeft Aquafin een adviserende rol;
  - Om een oplossing te bieden aan het tijdelijk probleem van het doorpompen van verdund afvalwater bij regenweer stelt Aquafin het pompstation in zodat er gemiddeld 12 l/s wordt verpompt i.p.v. 21 l/s.
  - er werd aangetoond dat de 4 aangesloten bestaande rioleringen in de Molstenstraat rioolwaardig zijn om aan te sluiten.
- Het opleveringsdossier van het project 20.141 collector Kortrijk (totaal investeringsbedrag 694.777 EUR, inclusief aanverwante kosten ; facturatiebedrag 64.010 EUR) werd ingediend bij VMM op 16/05/2013. Het dossier werd geattesteerd op 30/05/2013. VMM heeft het project nog niet geagendeerd op een opleveringsvergadering zodat het project nog niet kon besproken en opgeleverd worden. Het betreft een bedrijfsklare in werking zijnde installatie. De voorlopige oplevering van het bouwkundig lot heeft plaatsgevonden op 8/03/2013 en de voorlopige oplevering van het lot electromechanica heeft plaatsgevonden op 24/04/2013.

Het project 20.141 is reeds geruime tijd bedrijfsklaar en in werking (cfr artikel 15.1 van de Beheersovereenkomst). De lozingspunten zijn aangesloten; het pompstation is in werking en het afvalwater wordt afgevoerd naar het zuiveringsstation van Harelbeke. De afwerking van de wegeniswerken van het jaagpad is voorzien in het werk van de Leiewerken van W&Z. Aquafin is geen mede-opdrachtgever van deze werken en heeft geen enkele invloed op de timing van deze werken.

Om verloren kosten door deze onvoorziene wending in het werk van een andere opdrachtgever binnen het Aquafinproject zo laag mogelijk te houden heeft Aquafin gekozen voor de afdichting van de inspectieputten d.m.v. een afdekplaat in afwachting van de inwerking van de afdekkingsinrichtingen in de asfaltverharding zoals voorzien.

Aquafin is van oordeel dat er overeenkomstig de beheersovereenkomst dient overgegaan te worden tot de oplevering van dit project.

Aquafin vraagt om over te gaan tot de oplevering van het project 20.141 aangezien de installatie bedrijfsklaar en in werking is. Overeenkomstig de beheersovereenkomst werd dit ook aangetoond d.m.v. het PV van voorlopige oplevering (zowel van het bouwkundig als het electromechanisch lot).

Samenvatting :

Niet aanvaarde projecten		Totaal investering	Totaal facturatie
97.248B	Vilvoorde	7.461.583	662.600
20.327	Kruikeke (betwiste gedeelte)	215.460	7.182
22.669	Antwerpen	652.070	39.009
21.389	Mesen (betwiste gedeelte)	25.285	843
20.286-GA-GB	Wielsbeke	6.209.653	494.913
22.049	Oostrozebeke	851.429	55.646
20.141	Kortrijk	694.777	64.010
Totaal		16.110.256	1.324.202

Aquafin is van oordeel dat deze kosten redelijk zijn ; zodat voor deze projecten PV's van oplevering dienen opgesteld te worden en de kosten doorgerekend kunnen worden.

2.9.2 Nagekomen kosten

Vanaf het vierde kwartaal 2012 werd door het economisch toezicht een strenger standpunt ingenomen en werd op basis van artikel 15.5 kosten niet voor vergoeding in aanmerking genomen. Deze visie was een breuk met de sinds het begin van de opleveringen ingevoerde procedure waarbij telkens in het kwartaal van de opleveringen door Aquafin werd nagezien of er niet doorgerekende kosten waren. Deze werden dan ook per kwartaal doorgerekend. Ook omwille van het niet (volledig) provisioneren van bepaalde kosten bij oplevering werden kosten voor doorrekenen geweigerd.

Overzicht verworpen kosten 4de kwartaal 2012 tot en met 4de kwartaal 2013 :

Investeringsbudget	Gevraagd AQF	Verworpen EnT	Aanvaard EnT
2012 - KW4	2.435.304	-48.657	2.386.647
2013 - KW1	2.477.875	-1.185.206	1.292.669
2013 - KW2	5.380.746	-1.632.171	3.748.575
2013 - KW3	1.254.025	-289.370	964.655
2013 - KW4	1.047.716	-441.983	605.734
Totaal	12.595.666	-3.597.386	8.998.280

Facturatiebudget	Gevraagd AQF	Verworpen EnT	Aanvaard EnT
2012 - KW4	626.735	-22.175	604.560
2013 - KW1	558.300	-360.054	198.246
2013 - KW2	1.311.039	-681.188	629.851
2013 - KW3	276.894	-107.662	169.232
2013 - KW4	352.963	-136.967	215.997
Totaal	3.125.932	-1.308.045	1.817.886

Over de beschouwde periode wordt dus voor bijna 3,6 miljoen EUR aan investeringswaarde verworpen ; dit vertegenwoordigt een facturatiedrag van 1,31 miljoen EUR.

Naar aanleiding van deze discussie werd een ontwerp van protocol opgesteld. Deze werd meerdere malen op het overleg behandeld. Hieruit bleek dat de eerder door het economisch toezicht uitgebrachte adviezen niet meer ex-post aan de afspraken in het protocol zouden getoetst worden. Deze dienden via het financieel verslag over het financieel jaar 2013 (zie verslag overleg 28/01/2014) verder behandeld te worden.

Deze kosten waren nochtans voorzien op het budget 2013. Globaal is een overschot van 4,22 miljoen EUR gerapporteerd op het budget investeringskosten (zie deel 2.4). Voor de nagekomen kosten 2013 zijn slechts 1,2 miljoen EUR doorgerekend van de voorziene 2,1 miljoen EUR.

Verder pleit Aquafin er voor dat de notie provisie ook als dusdanig gehanteerd wordt; een provisie is namelijk een raming van wat er in de toekomst nog dient doorgerekend te worden. Het is niet een exacte weergave van een nog te ontvangen factuur. Dit betekent dat een uiteindelijke afrekening (factuur) lager maar ook hoger kan zijn dan het bedrag van de provisie. Wanneer er substantiële afwijkingen zijn, dan is Aquafin steeds bereid om deze uitgebreid te verklaren.

2.9.3 Beplantingsdossiers

In de context van de nagekomen kosten bekleden de beplantingsdossiers een speciale plaats. Het betreft beplantingen van zuiveringsstations. Deze beplanting is afhankelijk van het plantseizoen en komt meestal na de oplevering van het station. In het verleden(juni 2007) was met de toenmalige toezichter afgesproken dat voortaan een maximale overschrijding van 5 jaar na het opleveringsbezoek van de betrokken installatie toegestaan wordt, zoniet gelden eventuele prefinancieringskosten ten laste van AQF. Tot 2012 werden deze afspraken aangehouden en bevestigd door een medewerker van AENT. Vroeger werden deze dossiers als volwaardige opleveringsdossiers ingediend en sedert zowat twee jaar worden deze als nagekomen kost beschouwd; Waarna de termijn voor indienen nagekomen kost op 1 jaar ingesteld werd.

In de praktijk blijkt nu dat dergelijke beplantingsdossiers geweigerd worden omwille van het feit dat ze meer dan 1 jaar na de oplevering van het betreffende zuiveringsstation ingediend worden. Niet alleen worden geen financieringskosten aangerekend maar wordt de redelijkheid van de kosten niet nagezien. Cfr mail AENT VMM dd 15/04/2014 : " Op 10/04/2014 zijn 8 beplantingsdossiers digitaal overgemaakt door de nv Aquafin en op 11/04/14 is de papieren versie van de beplantingsdossiers aangeleverd. Hierbij heeft AENT er op gewezen dat deze dossiers niet via het forum van de opleveringsdossiers dienen afgehandeld te worden, maar dienen voorgelegd te worden via het forum van de nagekomen kosten." Momenteel zijn er een vijftigtal beplantingsdossiers die nog moeten ingediend worden en waarvan de oplevering van de betrokken RWZI's meer dan een jaar geleden is. Aquafin wil zich allignereren met de interpretatie van de beheersovereenkomst van AENT maar pleit er voor dat de dossiers, die op basis van in het verleden gemaakte afspraken nog dienen overgemaakt te worden, niet geweigerd worden en vergoed worden indien de gemaakte kosten redelijk zijn.

2.9.4 Verbeteringen en Aanpassingen / Vervangingsinvesteringen

Door het ouder worden van de infrastructuur en de evolutie van de techniek wordt de impact van dergelijke investeringen steeds belangrijker. Waar vroeger een budget “buitengewoon onderhoud” voorzien was op het exploitatiebudget, is sedert enkele jaren een apart budget voorzien naast het investeringsbudget voor de projecten.

Dit type van investeringen is slechts summier aangegeven in de beheersovereenkomst. In de Technische Plannen is wel voorzien welke activa (EM /BK) mogen vervangen worden. Voor de overgenomen VMM activa is hierover niets voorzien. Een algemene regel voor de vervangingen is in de praktijk niet haalbaar en zou aanleiding geven tot veel hogere budgetten. Samen met AENT heeft Aquafin een protocol uitgewerkt waarin beschreven wordt hoe met deze budgetten omgegaan wordt. Dit protocol is voor de eerste keer een volledig jaar in voege. Gezien er een overgangsfase is van het oude systeem is ook een leerproces noodzakelijk. De directie asset management heeft gedurende het jaar een bijzondere inspanning geleverd om de uitvoering van het protocol uit te werken.

In de loop van 2013 hebben vertegenwoordigers van Aquafin en VMM een aantal keer samengezeten om een concrete invulling te geven aan de gegevensoverdracht voor de projecten voor vervangingen EM en investeringen voor Verbeteringen en Aanpassingen.

Dit heeft uiteindelijk geleid tot een aantal standaardtabellen waarin de noodzakelijke info wordt uitgewisseld bij voorstelling nieuwe projecten, bij halfjaarlijkse tussentijdse rapportering over de lopende projecten en bij de kwartaalvorderingen. Eveneens werden afspraken gemaakt over welke info op welk moment diende te worden ingevuld/aangeleverd.

De info m.b.t. de oorspronkelijke projecten (projectnummer, investeringsjaar, bekkennaam, projecttitel, omschrijving, ...) wordt niet standaard aangeleverd bij voorstelling van de nieuwe projecten, maar zal - in geval van vragen van AENT VMM voor bepaalde projecten - binnen een redelijke termijn opgezocht worden door Aquafin.

M.b.t. investeringen Verbeteringen & Aanpassingen (kort : V&A) werden in 2013 voor 7.899.495 EUR aan projecten opgeleverd ; hiervan werd (slechts) voor 5.953.196 EUR aan projecten aanvaard door AENT VMM. Het totaal voorziene investeringsbudget 2013 bedroeg 8,013 miljoen EUR. Omwille van de gewijzigde mix aan investeringen qua afschrijvings- en dus doorrekeningstermijnen (bouwkunde versus EM) was er een overschrijding van het afgesproken facturatiebudget. De niet aanvaarde investeringen V&A 2013 worden doorgeschoven naar het 1e kwartaal 2014.

2.9.5 Globaal overzicht facturaties investeringskosten

Onderstaande tabel geeft een overzicht van wat werkelijk gefactureerd werd in 2013 en de inhoudingen m.b.t. projecten en nagekomen kosten ten opzichte van het goedgekeurde budget 2013.

	Actual 2013	Budget 2013	Afwijking
Opleveringen 1997-2012	120.315.480	120.315.475	5
Nieuwe opleveringen 2013			
- OP-projecten	15.047.448	17.848.889	-2.801.440
- Nagekomen kosten	1.213.326	2.100.000	-886.674
- Geprefinancierde subsidieprojecten	0	501.565	-501.565
- Vervangingsinvesteringen	219.114	248.409	-29.296
- Verbeteringen & Aanpassingen	320.527	320.527	0
- VMM activa (aankopen 2012)	3.193.641	3.193.642	-1
Totaal	140.309.536	144.528.508	-4.218.972
Inhoudingen opleveringen 2013	1.324.202		1.324.202
Inhoudingen nagekomen kosten	1.308.045		1.308.045
Totaal aanvaard + inhoudingen	142.941.783	144.528.508	-1.586.725

Hieruit blijkt dat het voorziene budget voldoende was om alle kosten te vergoeden.

3. Operaties

Organisatiestructuur

Volgende afdelingen zijn in 2013 actief binnen de Directie Operaties :

- Bekkenverantwoordelijken Operaties & Operationele Processen
- Bekkens / Teams
- Onderhoud
- Slibbeheer
- Labo

Patrimonium

Per 31 december 2013 was Aquafin verantwoordelijk voor de exploitatie van 281 RWZI's. Om het afvalwater naar de zuiveringsinstallaties te transporteren heeft Aquafin 5.335 km leidingen en 1.394 bovengemeentelijke pompstations en bergbezinkingsbekkens in beheer.

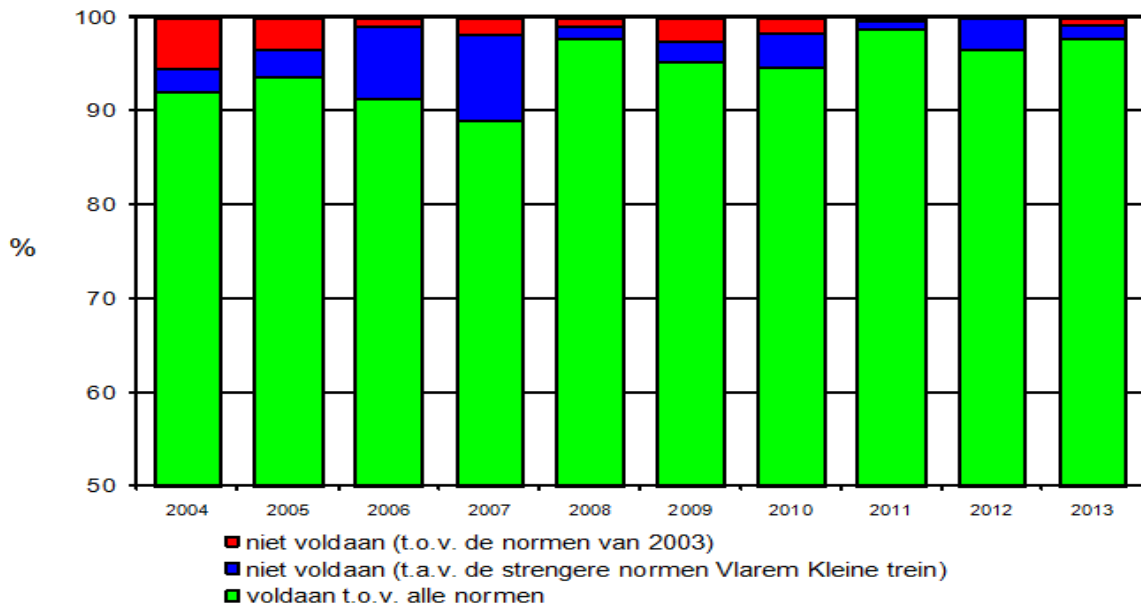
Beheer van de zuiveringsinfrastructuur

Na een slechte start door de lange winter, heeft Aquafin op het einde van het jaar toch zeer goede zuiveringsresultaten voor het aangevoerde huishoudelijke afvalwater voorgelegd. Een goede procesopvolging en de positieve invloed van een zacht najaar brachten het eindresultaat op 97,7 % van de zuiveringsinstallaties die aan alle normen voldeden.

De effluentresultaten van 2013 werden geëvalueerd voor 265 rioolwaterzuiveringsinstallaties. Dat zijn de zuiveringsinstallaties waarvan het Vlaamse Gewest in 1994 de exploitatie aan Aquafin toevertrouwde en de installaties die Aquafin zelf bouwde en opleverde aan de aannemer voor juli 2013 en waarvoor de Vlaamse Milieumaatschappij een controleprogramma lopende heeft.

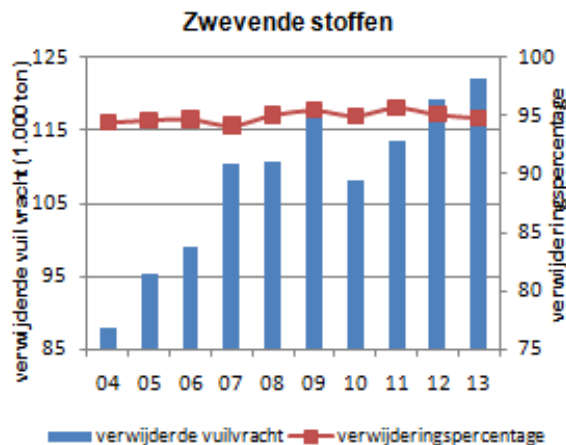
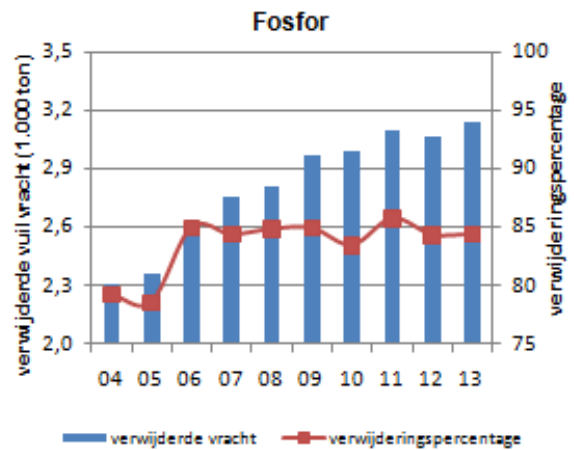
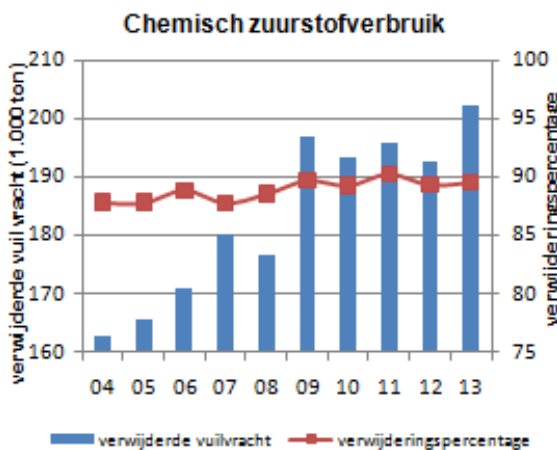
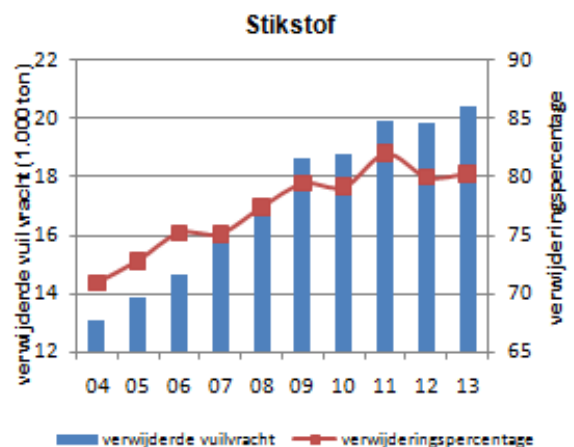
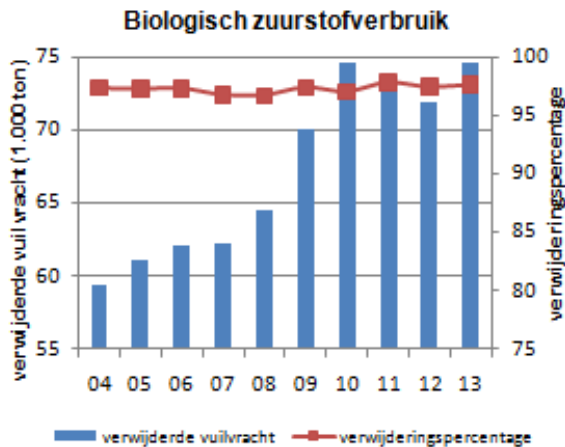
In 2013 voldeden 259 installaties of 97,7 % aan alle opgelegde emissiegrenswaarden (groene balken in de volgende figuur). De grafiek geeft de evolutie weer over tien jaar. Twee geëvalueerde RWZI's voldeden niet aan de normen van de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater, die tot april 2004 ook de sectorale normen waren van het Vlaamse Gewest. Daarnaast voldeden vier installaties niet aan de huidige strengere Vlaamse normen. Ze worden in de figuur aangegeven met een blauw balkje.

Evaluatie van de RWZI's

De RWZI's Hamme, Heule en Bambrugge kwamen 1 à 2 % te kort voor het verplichte verwijderingspercentage voor stikstof, RWZI Duffel kwam 2 % te kort voor het verplichte verwijderingspercentage voor BZV. Geen enkele van deze RWZI's had een overschrijding, zelfs geen lichte overschrijding, van de concentratienormen. KWZI Dikkelvenne kende tijdens een regendag een uitspoeling van organisch materiaal vanuit het rietveld en hierdoor was er een eenmalige zware overschrijding van de concentratienorm voor BZV. Op de RWZI Vlamertinge was er een slibuitspoeling die leidde tot een zware overschrijding van de concentratienorm voor zwevende stoffen. Hierdoor werd ook het verplichte verwijderingspercentage voor zwevende stoffen op deze installatie dit jaar niet gehaald.

In de volgende grafieken wordt de verwijderde vuilvracht van alle RWZI's samen over de laatste tien jaar voorgesteld, net als het verwijderingspercentage. Per gemeten parameter (BZV, CZV, zwevende stoffen, stikstof en fosfor) wordt het verschil bepaald tussen de biologisch behandelde vuilvracht en de restvuilvracht die geloosd wordt na de biologische zuivering. Het verschil is de verwijderde vuilvracht, aangegeven in 1.000 ton/jaar. Het verwijderingspercentage is gelijk aan de tijdens de biologische behandeling verwijderde vuilvracht, gedeeld door de totale biologisch behandelde vuilvracht.

Verwijderingsrendementen status quo

De gemiddelde verwijderingspercentages blijven voor alle parameters quasi ongewijzigd ten opzichte van 2012: BZV (98 %), CZV (90 %), zwevende stoffen (95 %), stikstof (80 %) en fosfor (84 %). De winst of het verlies van rendement bedraagt afhankelijk van de parameter maximaal 0,3 %. De verwijderingspercentages voor de nutriënten blijven met 5 % (stikstof) en 9 % (fosfor) ruim boven de target van 75 % die de Vlaamse Regering in 1995 vastlegde voor de totaliteit van de openbare waterzuiveringsinstallaties.

Grote impact van het weer op de zuiveringsresultaten

Het jaar 2013 was voor het KMI globaal genomen een normaal jaar wat betreft de gemiddelde temperatuur en het neerslagtotaal. Toch was het voorbije jaar klimatologisch gezien allerm minst doorsnee. Het eerste semester was te koud met abnormaal veel winterdagen en maar liefst 35 sneeuwdagen die aanhielden tot ver in maart. Een ernstig probleem vormde de snelle dooi eind januari, die gepaard ging met felle regen. Bijgevolg werd het dooiwater samen met de strooizouten versneld afgevoerd, deels via de riolering naar de RWZI's. De micro-organismen van het actief slib werden geparalyseerd door de koude en door de aangevoerde strooizouten. Ook de nabezinking kreeg het moeilijk door de zouten en door de grote debieten die moesten verwerkt worden. Met ook nog eens een zeer natte meimaand waren de verwijderingspercentages midden 2013 nog erg laag. Dat we de rest van het jaar nog veel konden goedmaken, was enkel mogelijk door een intensieve procesopvolging en een erg mild tweede semester. Hierdoor voldeden veel RWZI's pas laat in het najaar aan de verplichte verwijderingspercentages en was er op veel plaatsen weinig marge.

Meeste vuilvracht ooit verwijderd

In 2013 noteerden we voor alle parameters nieuwe records voor het aantal ton verwijderde vuilvracht. Omdat de verwijderingspercentages constant bleven, is dit een gevolg van de verhoogde aangevoerde vuilvrachten. Alleen voor BZV is de stijging van de verwijderde vuilvracht te danken aan het licht verbeterde verwijderingsrendement.

Aangevoerde vuilvracht beantwoordt aan theoretische verwachtingen

De gemeten vuilvrachten die op de RWZI's aangevoerd worden, kunnen vertaald worden naar het aantal inwoners die al op de zuiveringsinfrastructuur aangesloten zijn. Het Vlaamse Gewest telt ruim 6,38 miljoen inwoners. Gezien de zuiveringsgraad in 2013 meer dan 80 % bedroeg, zouden in theorie 5,1 miljoen inwoners moeten aangesloten zijn op een RWZI. Wanneer we dit aantal verminderen met de Vlaamse huishoudens waarvan het afvalwater in een Brusselse RWZI gezuiverd wordt, dan komen we op maximum 5,0 miljoen inwoners waarvan de vuilvracht zou aangesloten zijn op een RWZI van Aquafin. Dit getal houdt echter geen rekening met bedrijven die aangesloten zijn op de collectieve zuivering, maar ook niet met de gezinnen die hun afvalwater zelf zuiveren met een IBA.

Voor het ontwerp van RWZI's wordt rekening gehouden met de theoretische dagelijkse vuilvracht van elke Vlaming: 54 g BZV, 135 g CZV, 90 g zwevende stoffen, 10 g stikstof en 2 g fosfor. Als we de vuilvrachten die in 2013 aangevoerd werden herrekenen naar deze hoeveelheden, zou er momenteel een vuilvracht van 4,9 miljoen inwoners aangevoerd worden (gemiddelde van de schattingen op basis van de 5 parameters). De gegevens over nutriënten geven een overschatting, de gegevens over BZV en zwevende stoffen geven een onderschatting. Hieruit kan afgeleid worden dat de vuilvracht die theoretisch zou moeten

aangevoerd worden op de rioolwaterzuiveringsinstallaties, in de praktijk ook werkelijk wordt aangevoerd.

Voor de opgemerkte onderschatting op basis van BZV-gegevens zijn er twee verklaringen. Metingen uitgevoerd op het rioolstelsel van Tielt hebben een daling van de BZV-concentratie van 18 % aangetoond ten gevolge van biodegradatie. Dat betekent dat micro-organismen het BZV in de riool afbreken. Bovendien blijkt de theoretische dagelijkse vuilvracht van BZV niet te kloppen. Volgens een EPAS-studie in opdracht van de Vlaamse Milieumaatschappij zou een inwoner geen 54 g BZV per dag lozen, maar slechts 44 g. Latere studies van EPAS gaven een gemiddelde BZV-vuilvracht van maar 38 g per inwoner aan. Als het aantal aangesloten inwonerequivalenten bepaald wordt op basis van 44 g/IE/dag, dan is het resultaat voor BZV ook 4,8 miljoen IE.

De overschatting voor nutriënten kan verklaard worden door nutriëntenrijk insijpelend of geloosd grondwater en water van aangesloten grachten. Tijdens het afvalwatertransport worden geen nutriënten verwijderd. Organische stikstof wordt weliswaar bacterieel omgezet in ammonium, maar dit vermindert de totale stikstofvracht niet.

Eerste waterlopen voldoen aan Kaderrichtlijn Water met “goede toestand”

Uit de meest recente metingen door de Vlaamse Milieumaatschappij in 2012, waarvan de resultaten eind december 2013 werden gepubliceerd, blijkt dat de waterkwaliteit in het algemeen opnieuw is verbeterd ten opzichte van 2011. De verschillen zijn misschien niet spectaculair op jaarbasis maar bekeken over de afgelopen decennia is er wel een enorme vooruitgang geboekt.

Hoewel de waterkwaliteit er in alle rivierbekkens stelselmatig op vooruit gaat, zijn er nog steeds grote verschillen tussen de bekkens onderling. Waar bepaalde meetplaatsen nu de score ‘aanvaardbaar’ halen, hebben andere beken al bijna de doelstelling van de Kaderrichtlijn Water bereikt. Zo voldoet het waterlichaam Kleine Nete I in het Netebekken al voor de tweede keer aan de felbegeerde “goede toestand” die wordt beoogd tegen 2015, met uitstel tegen 2027. Voor de Wamp, ook in het Netebekken, was dat in 2012 voor de eerste keer het geval.

Normen voor gezuiverd huishoudelijk afvalwater

Het gezuiverde afvalwater (effluent) moet aan bepaalde normen voldoen, die afhankelijk zijn van de agglomeratiegrootte waarvoor de installatie gebouwd is. Tot 2004 waren deze normen een kopie van de Europese normen, opgelegd via de richtlijn Stedelijk Afvalwater (ERSA). Op Vlaams niveau werden ze door een Vlarem-wijziging tussen 2004 en 2006 verstrengd. Aquafin volgt vijf parameters op: biologisch zuurstofverbruik (BZV), chemisch zuurstofverbruik (CZV), totaal stikstof, totaal fosfor en zwevende stoffen. Het biologische zuurstofverbruik geeft aan hoeveel zuurstof bacteriën nodig hebben om op 5 dagen tijd bij 20° C de organische vuilvracht in 1 liter gezuiverd afvalwater af te breken. Bij hoge BZV-waarden ontwikkelen de bacteriën zich zo snel dat het risico bestaat dat ze door hun ademhaling alle zuurstof uit het water opnemen. Het chemische zuurstofverbruik geeft aan hoeveel zuurstof er nodig is om de aanwezige vuilvracht volledig te oxideren. De parameter zwevende stoffen geeft een maat voor de zwevende (niet oplosbare) stoffen die in het gezuiverde afvalwater mogen achterblijven. Te veel stikstof en fosfor in het water, brengt een explosieve algenbloei op gang. 's Nachts onttrekken deze algen zuurstof aan het water, waardoor vissen, waterplanten en andere organismen het moeilijk krijgen.

3.1 Vergelijking exploitatiekosten 2013 - budget 2013

Het globale exploitatiebudget 2013 bedraagt 128,97 miljoen EUR in 2013. De werkelijke uitgaven 2013 bedragen 128,95 miljoen EUR en situeren zich quasi precies op het vooropgestelde budget (99,98 % t.o.v. het budget).

Het globale exploitatiebudget bevat twee budgetgroepen:

- Het budget *personeelskosten*
- Het budget *niet-personeelskosten*

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de reële versus ten opzichte van de gebudgetteerde uitgaven exploitatie 2013 :

ACTUAL - BUDGET 2013 OPERATIES				
Cijfers in EUR	Actual 2013	Budget 2013	Afwijking 2013	Afwijking% 2013
Personeelskosten	28.219.610	28.503.174	-283.564	-0,9%
Elektriciteit	29.825.465	29.410.000	415.465	1,4%
Overige energie	1.918.917	1.956.414	-37.497	-1,9%
Onderhoud	15.871.786	15.262.347	609.439	3,9%
Slibkosten (incl. slibchemicaliën)	33.655.056	34.922.405	-1.267.349	-3,6%
Exploitatie door derden	385.687	296.920	88.767	29,9%
Belastingen en taken	5.375.227	5.625.943	-250.716	-4,5%
Chemicaliën voor waterzuivering	4.981.957	4.642.534	339.423	7,3%
Overige werkingskosten Operaties	7.661.604	7.757.801	-96.196	-1,2%
Ruimingskosten preventief onderzoek rioleringen	691.084	0	691.084	100%
Externe studiekosten preventief onderzoek rioleringen	197.063	0	197.063	100%
Afschrijvingen investeringen	2.012.610	2.103.033	-90.423	-4,3%
Afschrijvingen V&A 2010	301.200	301.200	0	0%
<u>Valorisatie Aquafin Infrastructuur</u>	<u>-2.143.325</u>	<u>-1.806.889</u>	<u>-336.436</u>	<u>18,6%</u>
Subtotaal niet-personeelskosten	100.734.331	100.471.707	262.624	0,2%
Totaal	128.953.941	128.974.881	-20.940	-0,1%

Op het Budgetoverleg dd 20/02/2013 werd de vraag voor extra budget voor de 2 budgetposten m.b.t. preventieve onderzoeken rioleringen geweigerd. Door de Raad van Bestuur van Aquafin werd beslist om alle noodzakelijke kosten in dit verband toch te doen

met het oog op het beperken van de (toekomstige) kosten voor accidenteel onderhoud en herstellingen. Globaal blijven de reële exploitatiekosten binnen het afgesproken budget.

Afwijking realiteit vs. initieel budget:

3.1.1 Personeelskosten:

✓ realiteit '13	:	28.219.610 EUR
✓ budget '13	:	28.503.174 EUR
✓ afwijking budget '13	:	-283.564 EUR (- 0,99 %)

De afwijking van de reële personeelskosten t.o.v. het budget is te wijten aan de tragere reële aangroei van de tewerkstelling t.o.v. de gebudgetteerde aangroei. De gemiddelde tewerkstelling in VTE was per eind 2012 400,94 VTE en per eind 2013 411,25 VTE (inclusief verwerking van de overuren).

3.1.2 Elektriciteit

✓ realiteit '13	:	29.825.465 EUR
✓ budget '13	:	29.410.000 EUR
✓ afwijking budget '13	:	+415.465 EUR (+1,41 %)

De overschrijding van het budget 2013 is hoofdzakelijk het gevolg van de meerkosten voor groene stroom en WKK die met terugwerkende kracht werden aangerekend voor 2012. Eind 2012 waren deze kosten niet gekend en werd hiervoor een provisie genomen van 250.000 EUR. In september 2013 werd door Nuon (leverancier van elektriciteit 2010 – 2012) meegedeeld dat de extra kosten voor groene stroom en WKK samen ca 593.000 EUR zouden bedragen. In oktober werd een gedetailleerde berekening voorgelegd. Hieruit bleek dat de kosten ca 645.000 EUR bedroegen. Verder nazicht van de details bracht aan het licht dat de opgegeven extra kosten (voorlopig) enkel waren aangerekend voor de exploitatiepunten gelegen binnen het werkingsgebied van Eandis. De facturatie van deze kosten gebeurde in de periode oktober – november 2013.

Er werd bij de opmaak van het budget uitgegaan van een gemiddelde eenheidsprijs van 106 EUR/MWH maar in werkelijkheid bedroeg de eenheidsprijs 104,7 EUR. Met name de federale bijdragen en de distributie- en transportkosten stegen minder dan verwacht. Respectievelijk 0,8 EUR / MWH in min voor de federale bijdragen en 0,5 EUR / MWH voor de transportkosten en distributiekosten.

3.1.3 Overige energie

✓ realiteit '13	:	1.918.917 EUR
✓ budget '13	:	1.956.414 EUR
✓ afwijking budget '13	:	-37.497 EUR (-1,92 %)

De kosten voor 'Overige energie' omvat de kosten voor gas, stookolie en stoom.

De reële kosten voor *aardgas* stemmen quasi volledig overeen met het budget.

De reële kosten voor *stookolie* komen 32 % boven het budget uit. De kosten voor stookolie fluctueren echter traditioneel over de verschillende jaren en variëren in functie van de noodzaak tot het aanvullen van de tanks op de RWZI's.

De reële kosten voor *stoom* eindigen 20 % onder het budget. Deze afwijking is toe te schrijven aan het uitstellen van het geplande eenmalig groot onderhoud van het omvormstation op droger Houthalen.

3.1.4 Onderhoud

✓ realiteit '13	:	15.871.786 EUR
✓ budget '13	:	15.262.347 EUR
✓ afwijking budget '13	:	+609.439 EUR (+3,99 %)

Wegens de door het Vlaamse Gewest algemeen opgelegde budgetbesparing binnen de werkkingskosten Operaties werd door Aquafin een beslissing genomen om het onderhoudsbudget voor 2012 terug te schroeven tot max. 14,9 miljoen EUR. Hierdoor werden een aantal noodzakelijke hogere uitgaven voor het bouwkundig onderhoud van de rioleringen en voor het elektrisch en mechanisch onderhoud in 2012 uitgesteld.

In 2013 werd het initieel onderhoudsbudget dat door het Vlaamse Gewest werd toegekend dan verhoogd naar 15,26 miljoen EUR.

De reële onderhoudskosten komen +3,99 % hoger uit dan het budget. Deze overschrijding is te wijten aan de gerealiseerde noodzakelijke inhaalbeweging voor de bovenvermelde onderhoudskosten.

3.1.5 Slibkosten

✓ realiteit '13	:	33.655.056 EUR
✓ budget '13	:	34.922.405 EUR
✓ afwijking budget '13	:	-1.267.349 EUR (-3,63 %)

De voorziene afzet in het slibbudget bedroeg 97 761 TDS (353 387 ton). De actual 2013 bedraagt 95 636 TDS (349 972 Ton), m.a.w. 2 125 TDS (3 415 ton) lager dan voorzien.

Tevens lag er eind 2012 nog een voorraad van 880 TDS (ca. 3200 ton) gestockeerd op de tussenopslag Hooge Maey. Deze hoeveelheid werd geproduceerd in 2012 (en geprovisioneerd), maar pas afgevoerd in 2013. Met aftrek van deze stockhoeveelheden bedraagt de slibproductie in 2013 uiteindelijk 94 756 TDS (346 496 ton).

Van de totale slibproductie wordt 13 081 TDS afgebroken in de gistingen (tegenover 12 579 TDS in 2012). Dat is 134 TDS minder dan het voorziene streefcijfer van 13 215 TDS.

Aangaande het transport van vloeibaar slib (actual: 4 252 444 EUR) wordt er 1 105 519 m³ (49 197 TDS) afgevoerd, wat merkkelijk meer TDS betreft dan de initieel voorziene hoeveelheid van 1 102 208 m³ (46 683 TDS). Het grootste aandeel bijkomende transporten is toe te schrijven aan afvoer vanuit RWZI Genk (16 000 m³, renovatie) en de afvoer vanuit Tessenderlo (23 000 m³, ombouw Filterpers met kalk (FPCA) naar Centrifuge (CEN)).

Tevens ligt het gemiddelde drogestofgehalte vloeibaar slib hoger dan voorzien (4.45% i.p.v. 4,24%).

Op de kostensoort "Transport ontwaterd slib" (actual: 2 464 468 €) was een tonnage voorzien van 273 302 T (76 539 TDS), waar de actual 264 048 T (73 641 TDS) bedraagt.

Voor de kostensoort "Transport gedroogd slib" (actual: 625 635 €) is er o.a. een meerkost voorzien voor afvoer van pellets vanuit Houthalen naar CBR, terwijl dit initieel voorzien was met bestemming ENCI Maastricht.

Voor de kostensoorten "stortkosten en milieuheffingen" (actual 14 891 446 €) geldt:

- Lagere TDS productie
- Goedkoopste afzetroute (Verbranding Brugge) optimaal benut t.o.v. duurste afzetwegen (Sleco)
- Addendum Indaver/Sleco: gereduceerd tarief voor extra aangeleverde tonnen boven 90 000 T/jaar.

Voor de kostensoort "Chemicaliën voor slibverwerking" (actual: 6 060 106 € versus 5 812 744 € voorzien) blijkt uit de laatste aanbesteding (aankoop chemicaliën vanaf 2de helft 2013) een prijsstijging van polymeren in een bereik van 15 à 20%.

Op de kostensoorten "afvoer zand", "roostergoed" en "drijfslagen" wordt een totaalkost geboekt van 1 747 918 € wat iets lager ligt dan initieel voorzien (2 071 194€). Instroom van zand en roostergoed liggen – behoudens expliciete weersomstandigheden - doorgaans in verhouding met de (lagere) slibproductie.

3.1.6 Exploitatie door derden:

✓ realiteit '13	:	385.687 EUR
✓ budget '13	:	296.920 EUR
✓ afwijking budget '13	:	+88.767 EUR (+29,90 %)

De budgetoverschrijding t.o.v. het budget wordt verklaard door de ontvangst van de eindafrekeningen van de exploitatiekosten van 2012 van de firma Microfibres en het Waterschap van de Brabantse Delta (NL) voor de zuivering van Baarle-Hertog die volledig ten laste van het boekjaar 2013 worden genomen.

3.1.7 Belastingen en taken

✓ realiteit '13	:	5.375.227 EUR
✓ budget '13	:	5.625.943 EUR
✓ afwijking budget '13	:	-250.716 EUR (-4,46 %)

Onder deze post vallen alle aanslagen m.b.t. onroerende voorheffing, gemeente- en provinciebelastingen, cijzen en vergunningen enz. In 2013 blijven de reële kosten 4,46 % onder het budget. Dit overschot wordt verklaard door een hoge schattingonzekerheid bij raming onroerende voorheffing m.b.t. installaties die werden overgenomen van VMM.

3.1.8 Chemicaliën voor waterzuivering

✓ realiteit '13	:	4.981.957 EUR
✓ budget '13	:	4.642.534 EUR
✓ afwijking budget '13	:	+339.423 EUR (+7,31 %)

De reële kosten voor de dosering van chemicaliën voor de waterzuivering komen boven het budget uit (+7,31 %). Door de lang aanhoudende koude periode in het voorjaar kwam de nitrificatie onvoldoende snel op gang waardoor in verhouding tot andere jaren in het voorjaar veel minder stikstof werd verwijderd dan normaal.

Dit kan slechts worden gecompenseerd door extra chemicaliën te gebruiken om de stikstofverwijdering te ondersteunen.

3.1.9 Overige werkingskosten Operaties:

✓ realiteit '13	:	7.661.604 EUR
✓ budget '13	:	7.757.801 EUR
✓ afwijking budget '13	:	-96.196 EUR (-1,24 %)

De reële overige werkingskosten in 2013 wijken slechts -1,24 % af van het budget.

Binnen deze kostengroep valt net zoals vorig jaar vooral de stijging van de kostensoorten labokosten op (+ 64 %) ten gevolge van de snelle toename van het meetpark, de veroudering van het meetpark, de uitbesteding van de sinds midden 2011 aangekochte monsternametoestellen en de striktere toepassing van het all-in onderhoudscontract met de huidige leverancier.

Verder komen ook de opbrengsten voor de recuperatie van verzekeringsgevallen in 2013 een stuk lager uit dan op basis van de historische gegevens zou mogen verwacht worden.

Bij de reorganisatie van 2013 binnen Aquafin werden de budgetten voor het wagenpark voor het jaar 2013 niet meer herberekend tussen de directies Operaties en overige directies. Er werd afgesproken om de reële kosten voor het wagenpark voor heel Aquafin samen te bekijken t.o.v. de voorziene budgetten. Hierbij eindigt de globale afwijking voor de reële kosten wagenpark 12 % onder het totale budget. Dit is te danken aan de onverwachte recuperaties van een aantal einde-contract voertuigen en een overraming van het budget door de onterechte opname van de BTW voor de niet-functievoertuigen in het budget.

Verder komen in 2013 ook de kosten voor het waterverbruik en de keuringskosten wat lager uit dan verwacht.

3.1.10 Ruimingskosten preventief onderzoek rioleringen:

✓ realiteit '13	:	691.084 EUR
✓ budget '13	:	0 EUR
✓ afwijking budget '13	:	+691.084 EUR (+100,00 %)

Op het Budgetoverleg 2013 werd aan het Vlaamse Gewest gevraagd om een extra budget te voorzien voor studiekosten en ruimingskosten voor het preventief onderzoek van rioleringen. Deze vraag werd op het budgetoverleg niet weerhouden maar de Raad van Bestuur van Aquafin achtte dat het toch noodzakelijk is geworden om deze preventieve ruimingen te doen om de verder stijgende kosten voor accidenteel onderhoud en herstelling van riolerings- en wegeniswerken (bv. door verzakkingen) op termijn te kunnen beperken waardoor deze preventieve onderzoeken zichzelf terugverdienen.

In 2013 worden aldus voor 691.084 EUR aan preventieve ruimingswerken effectief uitgevoerd en geregistreerd op een aparte nieuwe kostensoort (in 2012 werden ook reeds een beperkt maar stijgend aantal ruimingswerken in dit verband uitgevoerd, maar deze werden toen nog voorzien op de kostenpost zuig-, spuit- en ruimingswerken).

Door het uitblijven van streng winterweer konden de ruimingswerken tot het eind van het jaar worden uitgevoerd. Het vooropgestelde preventief onderzoeksprogramma van rioleringen werd zoveel als mogelijk ingevuld.

3.1.11 Externe studiekosten voor preventief onderzoek rioleringen:

✓ realiteit '13	:	197.063 EUR
✓ budget '13	:	0 EUR
✓ afwijking budget '13	:	+197.063 EUR (+100,00 %)

Deze post omvat de externe studiekosten voor de preventieve onderzoeken van de meest risicovolle rioleringsstrengen die gerelateerd zijn aan ruimingskosten. Ook voor deze studiekosten werd het gevraagde extra budget voor 2013 door het Vlaamse Gewest niet weerhouden.

In 2013 worden aldus voor 197.063 EUR aan externe studies in het kader van preventieve ruimingswerken effectief uitgevoerd..

3.1.12 Afschrijvingen gewone investeringen:

✓ realiteit '13	:	2.012.610 EUR
✓ budget '13	:	2.103.033 EUR
✓ afwijking budget '13	:	-90.423 EUR (-4,30 %)

De investeringen Operaties zijn onderverdeeld in 3 hoofdgroepen:

1. *de gewone investeringsprojecten*
2. *de investeringsprojecten "Verbeteringen en Aanpassingen"*
3. *de vervangingsinvesteringen Elektromechanica*

De afschrijvingen hierop verlopen cfr. de afspraken van het budgetoverleg echter niet volledig via het budget Operaties:

1. *de gewone investeringsprojecten:*
→ verlopen via afschrijvingsbudget Operaties
2. *de investeringsprojecten "Verbeteringen en Aanpassingen"*
→ verlopen via de investeringskosten (vanaf 2011)
3. *de vervangingsinvesteringen Electromechanica.*
→ verlopen via de investeringskosten

De iets lagere afschrijvingskosten (-4,3 %) op de gewone investeringsprojecten Operaties zijn louter een boekhoudkundig gevolg van een iets later dan gebudgetteerde realisatie van deze investeringsuitgaven in de loop van het jaar. In het eerste afschrijvingsjaar worden deze investeringen immers pro rata afgeschreven ten belope van het verstreken aantal maanden.

3.1.13 Afschrijvingen investeringen "Verbeteringen en Aanpassingen 2010":

✓ realiteit '13	:	301.200 EUR
✓ budget '13	:	301.200 EUR
✓ afwijking budget '13	:	0 EUR (0 %)

Tot 2009 werden de voormalige projecten van het programma Buitengewoon Onderhoud jaarlijks integraal aan het Gewest gefactureerd voor de reeds gemaakte kosten.

Vanaf 2010 werd beslist om de uitgaven m.b.t. buitengewoon onderhoud (bouwkunde en EM) te activeren onder de nieuwe investeringspost “Verbeteringen en Aanpassingen” en af te schrijven over hun respectievelijke levensduur.

Vanaf 2011 werden deze afschrijvingskosten bij de budgetcontrole niet meer opgenomen onder de gewone post “afschrijvingen investeringen Operaties”. Op vraag van de Economische Toezichthouder dd. 16/01/12 werd evenwel verzocht om de afschrijvingskosten op de investeringen van 2010 toch nog toe te blijven voegen aan de afschrijvingskosten op de overige investeringen Operaties. Het gaat hier om een vast jaarlijks bedrag van 301.200 EUR op de investeringen van 2010.

Vanaf 2011 verlopen de afschrijvingen op de investeringen “Verbeteringen en Aanpassingen” naar analogie met de Vervangingsinvesteringen EM ook via de investeringsprojecten (zie deel 2).

3.1.14 Valorisatie Aquafin Infrastructuur :

✓ realiteit '13	:	2.143.325 EUR
✓ budget '13	:	1.806.889 EUR
✓ afwijking budget '13	:	+336.436 EUR (+18,62 %)

De opbrengsten exploitatie liggen in 2013 bijna 19 % boven het initiële budget.

In het budget werd geen rekening gehouden met de inkomsten van doorfacturaties van nutsvoorzieningen voor de achterstallige aanrekening van de elektriciteitskosten voor de effluentgemalen van RWZI Destelbergen en PS Zuiderdijk te Wetteren.

Ook werden geen opbrengsten meer geraamd bij budgettoekenning voor de doorfacturatie van slibkosten (177.890 EUR) omdat de opbrengsten van de verkoop van pellets aan Indaver rechtstreeks in mindering werden gebracht van het budget voor de kostensoort ‘Stort- en verwerkingskosten’. Beide kosten- en opbrengstenrekeningen dienen dus samen bekeken te worden.

Verder hebben sommige categorieën van opbrengsten (bv recuperaties van kosten bij externe lozingen, e.d.) eerder een incidenteel karakter of zijn afhankelijk van de weersomstandigheden, waardoor ze onvoorspelbaar zijn. In 2013 kwamen de opbrengsten van de recuperaties van kosten van incidenten bv. een stuk lager uit dan verwacht omdat er in 2013 geen grote claims in dit verband waren.

De diverse opbrengsten komen hoger uit dan vooropgesteld door de extra facturaties voor bronbemalingen.

3.2 Vergelijking exploitatiekosten 2012 - 2013

De reële exploitatiekosten zijn van 2012 naar 2013 toegenomen met 2,27 miljoen EUR (+1,79 %) als gevolg van de prijsevoluties, indexaties en de aangroei van het exploitatiepatrimonium.

Via een betere inventarisatie van de installaties die niet tot de categorie RWZI of Leidingen behoren worden vanaf 2011 ook een aantal andere installaties tot de categorie pompstations gerekend. Het betreft bergbezinkingsbekkens, 2DWA-systemen, drukrioleringsystemen en overstortbehandelingsystemen.

Cijfers in EUR	Actual	Actual	Evolutie	% Evolutie
	2012	2013	'12-13	'12-13
Personeelskosten	26.422.757	28.219.610	1.796.853	6,80%
Elektriciteit	30.793.623	29.825.465	-968.158	-3,14%
Overige energie	2.138.311	1.918.917	-219.394	-10,26%
Onderhoud	14.922.961	15.871.786	948.825	6,36%
Slibkosten (incl. slibchemic.)	34.648.386	33.655.056	-993.330	-2,87%
Exploitatie door derden	297.169	385.687	88.518	29,79%
Belastingen en taksen	4.932.412	5.375.227	442.815	8,98%
Chemicaliën voor waterzuivering	4.089.553	4.981.957	892.404	21,82%
Overige werkingskosten Operaties	7.172.044	7.661.604	489.560	6,83%
Ruimingskosten preventief onderzoek rioleringen	0	691.084	691.084	100,00%
Externe studiekosten voor preventief onderzoek rioleringen	0	197.063	197.063	100,00%
Afschrijvingen gewone investeringen	2.468.587	2.012.610	-455.977	-18,47%
Afschr. "Verbet. & Aanpass." 2010	301.200	301.200	0	0,00%
Opbrengsten	-1.500.911	-2.143.325	-642.414	42,80%
<i>Subtotaal niet-personeelskosten</i>	<i>100.263.337</i>	<i>100.734.331</i>	<i>470.994</i>	<i>0,47%</i>
Totaal	126.686.094	128.953.941	2.267.847	1,79%

De toename van de reële exploitatiekosten is naast de patrimoniumaangroei ook een gevolg van de gestegen personeelskosten (+6,80 %). De niet-personeelskosten blijven redelijk stabiel (+0,47 %). Enerzijds zijn er in 2013 hogere onderhoudskosten en kosten voor chemicaliën waterzuivering. Wegens de overname van een extra aantal VMM-installaties is er in 2013 een verdere stijging van de onroerende voorheffing die dient betaald te worden voor deze installaties.

In 2013 wordt ook voor bijna 900.000 EUR extra uitgegeven aan studie- en ruimingskosten voor het preventief onderzoek van rioleringen. Voor deze uitgaven werd geen budget voorzien maar Aquafin oordeelde dat het toch noodzakelijk is geworden om deze preventieve ruimingen te doen om de steeds verder stijgende kosten voor accidenteel onderhoud en herstelling van riolerings- en wegeniswerken (bv. door verzakkingen) op termijn te kunnen beperken.

Anderzijds worden in 2013 lagere energie- en slibkosten vastgesteld en remmen ook de hoger dan verwachte inkomsten de stijging van de niet-personeelskosten af.

3.2.1 Personeelskosten

✓	realiteit '12	:	26.422.757 EUR
✓	realiteit '13	:	28.219.610 EUR
✓	evolutie '12-'13	:	+1.796.853 EUR
✓	evolutie% '12-'13	:	+6,80 %

De personeelskosten zijn toegenomen als gevolg van de wettelijke loonindexatie van de brutolonen (CAO en index) en de nieuwe aanwervingen binnen Operaties. De gemiddelde tewerkstelling in VTE was per eind 2012 400,94 VTE en per eind 2013 411,25 VTE (inclusief verwerking van de overuren).

3.2.2 Elektriciteit:

✓	realiteit '12	:	30.793.623 EUR
✓	realiteit '13	:	29.825.465 EUR
✓	evolutie '12-'13	:	968.158 EUR
✓	evolutie% '12-'13	:	-3,14 %

De lagere elektriciteitsfactuur van 2013 is het gevolg van:

- de overstap eind 2012 naar een nieuwe energieleverancier aan prijsgunstigere voorwaarden. De totale kosten voor de levering van elektriciteit liggen ca 2,9 mio EUR lager dan deze van 2012. Ondanks de stijging van de overige kosten ligt de globale eenheidsprijs voor elektriciteit in 2013 zo'n 5,65% lager dan deze van 2012.
- De lichte daling van het energieverbruik in 2013 t.o.v. 2012 (- 0,04%) ondanks de stijging van de verwerkte vuilvracht.

De verwerkte vuilvracht bedraagt in 2013 6,684 miljoen IE KJN t.o.v. 6,505 miljoen IE KJN in 2012, een stijging in 2013 t.o.v. 2012 van 2,75%.

Ter illustratie :

Totaal verbruik (MWH)	2010	2011	2012	2013	2013 - 2012
		279.500	268.500	276.249	276.127

Kosten (mio EUR)	2010	2011	2012	2013	2013 - 2012
levering	15,9	16,3	17,5	14,6	-16,91%
hernieuwbare energie	2,4	2,9	3,3	3,8	16,63%
Taksen en federale bijdragen	0,4	0,4	0,5	0,7	59,52%
transport en distributie	7,2	8,3	9,4	9,8	4,27%
Totaal	26,0	28,0	30,7	28,9	-5,69%

Eenheidsprijzen (EUR / MWH)	2010	2011	2012	2013	2013 - 2012
levering	57,0	60,9	63,4	52,7	-16,87%
hernieuwbare energie	8,7	10,8	11,9	13,9	16,68%
taxen en federale bijdragen	1,5	1,6	1,6	2,6	59,59%
transport en distributie	25,7	31,1	34,0	35,5	4,31%
Totaal	92,9	104,3	111,0	104,7	-5,65%

Opmerking: Bij de analyse wordt uitgegaan van de werkelijke verbruiken excl. de provisies eind 2012 en eind 2013 voor Nuon en excl. de facturen van Nuon in 2013 (zie 3.1.2.)

Voor 2013 worden de facturen van Luminus en de provisie eind 2013 voor Luminus in beschouwing genomen.

3.2.3 Overige energie:

✓ realiteit '12	:	2.138.311 EUR
✓ realiteit '13	:	1.918.917 EUR
✓ evolutie '12-'13	:	-219.394 EUR
✓ evolutie% '12-'13	:	-10,26 %

De lagere overige energiekosten zijn te danken aan een lagere aardgasfactuur :

	uitgaven aardgas		
	actual 2012	actual 2013	
	1.681.880	1.420.434	-15,54%

	Eenheidsprijzen aardgas euro / MWH		
	2012	2013	afwijking
Levering	36,10	29,68	-17,77%
Transport, distributie en federale bijdragen	3,70	3,59	-2,87%
Totaal	39,80	33,28	-16,39%

De stijging van de kosten voor stookolie en stoom bleef eerder beperkt in 2013.

3.2.4 Onderhoud:

✓ realiteit '12	:	14.922.962 EUR
✓ realiteit '13	:	15.871.786 EUR
✓ evolutie '12-'13	:	+948.825 EUR
✓ evolutie% '12-'13	:	+6,36 %

Wegens de door het Vlaamse Gewest algemeen opgelegde budgetbesparing binnen de werkingskosten Operaties werd door Aquafin een beslissing genomen om het onderhoudsbudget voor 2012 terug te schroeven tot max. 14,9 miljoen EUR, wat in de praktijk in 2012 ook maximaal werd ingevuld.

Omwille van de noodzakelijke hogere uitgaven voor het bouwkundig onderhoud van de rioleringen (+24,3 %) en voor het elektrisch en mechanisch onderhoud (+10,4 %) vond hiervoor in 2013 een inhaalbeweging voor deze kostensoorten plaats en werd de globale beschikbare budgetenveloppe van de directie Operaties ook in deze zin ten gunste van de post Onderhoud herverdeeld.

Deze extra onderhoudskosten konden gedeeltelijk gecompenseerd worden door de lagere kosten voor de shutdowns van de drogers in 2013 (-42%).

3.2.5 Slibkosten:

✓ realiteit '12	:	34.648.386 EUR
✓ realiteit '13	:	33.655.056 EUR
✓ evolutie '12-'13	:	-993.330 EUR
✓ evolutie% '12-'13	:	-2.87 %

De belangrijkste reden voor de daling van de slibkosten ten opzichte van 2012 is in hoofdzaak toe te schrijven aan de daling van de slibproductie van 3% op TDS-basis.

	2012	2013	verschil
kost	€ 34.648.386	€ 33.655.056	€ -993.330
ton afgezet	350.150	346 754	3 396
TDS afgezet	97.868	94 834	3 034
€/T afgezet	98,95	97,06	
€/TDS afgezet	354,03	354,88	

Zoals reeds toegelicht onder punt 3.1.5 supra wordt in 2013 nog een deel slib afgevoerd dat gestockeerd was op de tussenopslagplaats Hooge Maey.

Gezien Aquafin pas op het ogenblik van transport de werkelijke tonnage kan bepalen, werden de 'tonnen afgezet 2012' (licht) gecorrigeerd (TDS blijft ongewijzigd).

In hoofdzaak zijn de lagere TDS slibproductie en de optimale benutting van de goedkoopste afzetwegen bepalend geweest voor het budget 2013. De verhoogde transportkosten vloeibaar slib en aankoopkosten polymeren compenseren bovenstaande zaken gedeeltelijk.

3.2.6 Exploitatie door derden:

✓ realiteit '12	:	297.169 EUR
✓ realiteit '13	:	385.687 EUR
✓ evolutie '12-'13	:	+88.518 EUR
✓ evolutie% '12-'13	:	+29,79 %

De toename van de kosten is in hoofdzaak te wijten aan een tekort aan voorziening in 2012 voor de eindafrekeningen van de exploitatiekosten van 2012 van de firma Microfibres en het Waterschap van de Brabantse Delta (NL) voor de zuivering van Baarle-Hertog.

3.2.7 Belastingen en taksen:

✓ realiteit '12	:	4.932.412 EUR
✓ realiteit '13	:	5.375.227 EUR
✓ evolutie '12-'13	:	+442.815 EUR
✓ evolutie% '12-'13	:	+8,98 %

De verdere toename van de onroerende voorheffing wordt verklaard door de nieuwe aanslagen voor onroerende voorheffing die in 2013 geprovisioneerd werden naar aanleiding van de overname van een aantal VMM-installaties. T.o.v. 2010 is de totale jaarlijkse factuur voor deze belastingen en taksen met meer dan 86 % gestegen omwille van deze overgenomen installaties. Daarnaast is er ook de toename van het exploitatiepatrimonium en indexaties.

3.2.8 Chemicaliën voor waterzuivering:

✓ realiteit '12	:	4.089.553 EUR
✓ realiteit '13	:	4.981.957 EUR
✓ evolutie '12-'13	:	+892.404 EUR
✓ evolutie% '12-'13	:	+21,82 %

De kosten voor chemicaliën voor waterzuivering zijn ten opzichte van vorig jaar met 22 % gestegen. De aangroei van het aantal installaties in dienst bedraagt iets meer dan 6 % in 2013.

Door de lang aanhoudende koude periode in het voorjaar kwam de nitrificatie onvoldoende snel op gang waardoor in verhouding tot andere jaren in dezelfde periode veel minder stikstof werd verwijderd dan normaal. Dit kon slechts worden gecompenseerd door extra chemicaliën te gebruiken om de stikstofverwijdering te ondersteunen.

3.2.9 Overige werkingskosten Operaties:

✓ realiteit '12	:	7.172.044 EUR
✓ realiteit '13	:	7.661.604 EUR
✓ evolutie '12-'13	:	+489.560 EUR
✓ evolutie% '12-'13	:	+6,83 %

De overige werkingskosten operaties kennen een stijging van 6,83 % t.o.v. 2012. Binnen deze kostengroep valt net zoals vorig jaar vooral de stijging van de kostensoorten labokosten en externe labo-analyses op (samen +684.138 EUR) ten gevolge de snelle toename van het meetpark, de veroudering van het meetpark, de uitbesteding van de sinds midden 2011 aangekochte monsternametoestellen en de striktere toepassing van het all-in onderhoudscontract met de huidige leverancier. Anderzijds dalen hierdoor de kosten voor het analysemateriaal voor zelfcontroles door de teams (-138.438 EUR of -36 %).

De hogere kosten voor het waterverbruik (+155.899 EUR) zijn louter te wijten aan de belangrijke éénmalige inkomst van 244.062 EUR die in 2012 gerealiseerd werd door de recuperatie van de ten onrechte aangerekende vergoedingen voor eigen waterwinning die in de voorbije jaren door de drinkwatermaatschappij voor de RWZI Brugge werden aangerekend. Anderzijds zijn de kosten van het wagenpark (-14,99 %) en de telecommunicatiekosten (-5,9 %) gedaald.

3.2.10 Ruimingskosten preventief onderzoek rioleringen:

✓ realiteit '12	:	0 EUR
✓ realiteit '13	:	691.084 EUR
✓ evolutie '12-'13	:	+691.084 EUR
✓ evolutie% '12-'13	:	+100,00 %

Op het Budgetoverleg 2013 werd door Aquafin aan het Vlaamse Gewest gevraagd om een extra budget te voorzien voor studiekosten en ruimingskosten voor het preventief onderzoek van rioleringen. Deze vraag werd op het budgetoverleg niet weerhouden maar de Raad van Bestuur van Aquafin achtte het toch noodzakelijk geworden om deze preventieve ruimingen te doen om de steeds verder stijgende kosten voor accidenteel onderhoud en herstelling van riolerings- en wegeniswerken (bv. door verzakkingen) op termijn te kunnen beperken waardoor deze preventieve onderzoeken zichzelf terugverdienen.

In 2013 wordt voor 691.084 EUR aan preventieve ruimingswerken uitgevoerd en geregistreerd op een aparte nieuwe kostensoort (in 2012 werden ook reeds een beperkt maar stijgend aantal ruimingswerken in dit verband uitgevoerd, maar deze werden toen nog mee opgenomen in de gewone kostensoort voor zuig-, spuit- en ruimingswerken).

3.2.11 Externe studiekosten voor preventief onderzoek rioleringen:

✓ realiteit '12	:	0 EUR
✓ realiteit '13	:	197.063 EUR
✓ evolutie '12-'13	:	+197.063 EUR
✓ evolutie% '12-'13	:	+100,00 %

Het betreft de externe studiekosten voor de preventieve onderzoeken van de meest risicovolle rioleringsstrengen die gerelateerd zijn aan de onder punt 3.2.10 vermelde

ruimingskosten. Ook voor deze studiekosten werd het gevraagde budget voor 2013 door het Vlaamse Gewest niet weerhouden.

In 2013 werden aldus voor 197.063 EUR aan externe studies in het kader van preventieve ruimingswerken effectief uitgevoerd.

3.2.12 Afschrijvingen gewone investeringen (incl. afschrijvingen “Verbeteringen en Aanpassingen 2010” :

✓ realiteit '12	:	2.769.787 EUR (= 2.468.587 + 301.200 EUR)
✓ realiteit '13	:	2.313.810 EUR (= 2.012.610 + 301.200 EUR)
✓ evolutie '12-'13	:	-455.977 EUR
✓ evolutie% '12-'13	:	-16,46 %

Vanaf 2010 worden de uitgaven m.b.t. “Verbeteringen en Aanpassingen” geactiveerd en afgeschreven op hun respectieve levensduur. Vanaf 2011 worden deze niet meer opgenomen onder de afschrijvingen investeringen Operaties. Per uitzondering werd afgesproken om enkel de afschrijvingen op de in 2010 gerealiseerde investeringen Verbeteringen en Aanpassingen nog op te nemen bij de ‘afschrijvingen investeringen Operaties’.

Afschrijvingskosten op investeringen worden beïnvloed door :

- Het investeringsvolume in absolute bedragen;
- De mix aan investeringen, qua levensduur en dus afschrijvingstermijnen;
- Het tijdstip van de uitgevoerde investeringen, door de pro ratering van de afschrijvingen in jaar van aanschaf

In 2013 wordt voor 1,84 miljoen EUR geïnvesteerd ten opzichte van 1,64 miljoen EUR in 2012. Door de proratering van de afschrijvingen in het jaar van aanschaf resulteert een toename of afname van het investeringsvolume met één jaar vertraging in een toename respectievelijk afname van de afschrijvingskosten.

De belangrijkste investeringen Operaties (exclusief Verbeteringen en Aanpassingen) gerealiseerd in 2013 zijn : nieuwe en vervangingsinvesteringen labo RWZI's, debietsmeting pompstations, modificaties Automatisering, Noodmaterieel i.h.k.v. incidentenafhandeling, DS-meters voor procesvoering sliblijn, bijkomende wisselstukken in het kader van RBM, vernieuwing brandblussers, ...

3.2.13 Valorisatie Aquafin Infrastructuur

✓ realiteit '12	:	1.500.911 EUR
✓ realiteit '13	:	2.143.325 EUR
✓ evolutie '12-'13	:	+642.414 EUR
✓ evolutie% '12-'13	:	+42,80 %

De opbrengsten exploitatie liggen in 2013 bijna 43 % hoger dan in 2012.

Het jaarlijkse saldo van de groep opbrengsten is klassiek aan fluctuaties onderhevig omdat deze rubriek voor een stuk afhankelijk is van een aantal toevallige inkomsten die van jaar tot jaar kunnen variëren.

De hogere opbrengsten van 2013 dienen enigszins gerelativeerd te worden door de gedeeltelijke terugneming in 2012 van de vroeger geboekte opbrengst van een incident met

de firma De Lokery (260.000 EUR). Hierdoor kwamen de opbrengsten van 2012 lager uit dan normaal.

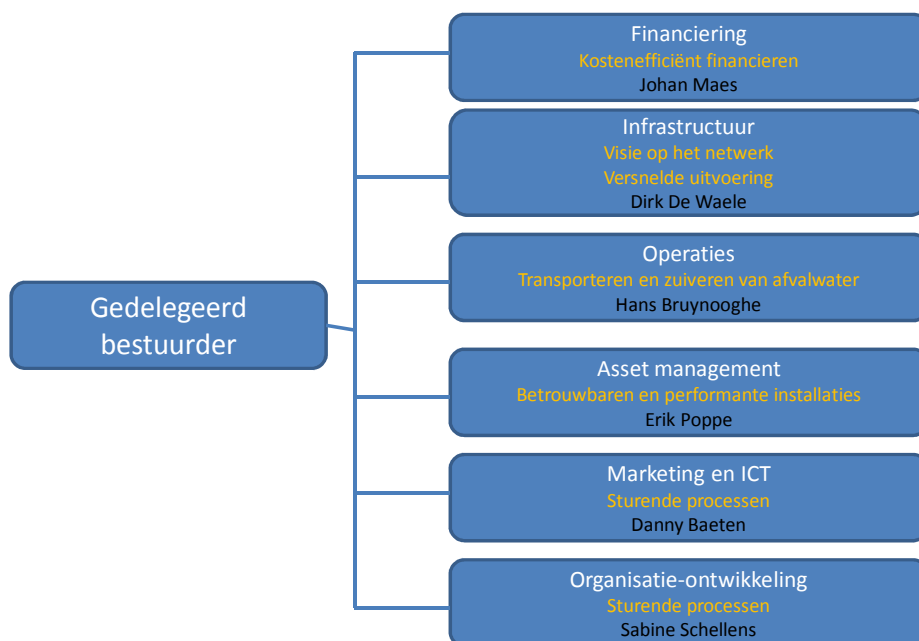
Verder kwamen de inkomsten van doorfacturaties van nutsvoorzieningen tevens significant hoger uit door de achterstallige aanrekening van de elektriciteitskosten voor de effluentgemalen van RWZI Destelbergen en PS Zuiderdijk te Wetteren aan VMM.

4. Vaste kosten Hoofdkantoor

Vernieuwde samenstelling

Aquafin maakte de voorbije twee jaren werk van het kantelen van de organisatie en ging procesgericht werken. Omdat elk bedrijf ook hiërarchisch moet aangestuurd worden, volgde een herschikking van de kernprocessen, ondersteunende en sturende processen in zes directies.

Onder de kostenpost 'vaste kosten hoofdkantoor' geldt in 2013 volgende directiestructuur :

- Directie Afgevaardigd Bestuurder
- Directie Infrastructuur
- Directie Financien
- Directie Assetmanagement
- Directie Marketing en ICT
- Directie Organisatieontwikkeling

De vaste kosten bevatten uitgaven die betrekking hebben op de uitvoering van de Beheersovereenkomst.

Naast activiteiten van algemeen beheer bevatten deze vaste kosten, kosten gerelateerd aan de uitvoering van investeringsprojecten, de kwaliteitsborging van gemeentelijke projecten, het opvolgen van de bijzondere opdrachten of de ondersteuning van het exploitatiegebeuren.

4.1. Vergelijking vaste kosten hoofdkantoor 2013 - budget 2013

De vaste kosten kennen een afwijking ten opzichte van het budget 2013 van -562.212 euro of - 1,3% en eindigen globaal binnen het budget.

Cijfers in EUR	Realiteit	Budget	Afwijking	Afwijking%
	boekjaar '13	boekjaar '13	boekjaar '13	boekjaar '13
Personeelskosten	31.429.683	31.421.855	7.828	0,0%
Werkingskosten	7.327.787	7.568.628	-240.841	-3,2%
Hydronaut	1.681.489	1.660.189	21.300	1,3%
Afschrijvingen investeringen	2.787.229	3.137.728	-350.499	-11,2%
Totaal	43.226.188	43.788.400	-562.212	-1,3%

Afwijking realiteit vs. budget 2013

4.1.1 Personeelskosten

✓ realiteit '13	:	31.429.683 EUR
✓ budget '13	:	31.421.854 EUR
✓ afwijking budget '13	:	+7.828 EUR (+ 0,01 %)

De personeelskosten Hoofdkantoor zijn 7.828 EUR of 0,01% hoger dan gebudgetteerd en eindigen hiermee quasi op budget. De reële tewerkstelling van het hoofdkantoor 2013 bedraagt 373,05 VTE of -3,33 VTE (-0,9%) lager dan het vooropgestelde budget (376,38 VTE). Naast de vaste personeelskosten zijn er ook eenmalige kosten zoals bijvoorbeeld opzegvergoedingen die niet kunnen voorzien worden.

4.1.2 Werkingskosten

✓ realiteit '13	:	7.327.787 EUR
✓ budget '13	:	7.568.628 EUR
✓ afwijking budget '13	:	-240.841 EUR (- 3,2 %)

De niet-personeelskosten Hoofdkantoor zijn -240.841 EUR of -3,2 % lager dan gebudgetteerd. De afname is toe te schrijven aan enerzijds grotere recuperaties dan voorzien en anderzijds diverse besparingsmaatregelen (opleidingen, evenementen,...)

4.1.3 Hydronaut

✓ realiteit '13	:	1.681.489 EUR
✓ budget '13	:	1.660.189 EUR
✓ afwijking budget '13	:	+21.300 EUR (+ 1,3 %)

De afschrijvingen op hydronautstudies 2013 zijn +21.300 EUR of +1,3% hoger dan het voorziene budget. In 2013 werden voor 3,38 miljoen EUR aan hydronautstudies opgeleverd.

In 2012 werden ca. 100.000 EUR te weinig geboekt aan afschrijvingen die bijgevolg ten laste van 2013 genomen werden.

4.1.4 Afschrijvingen investeringen

✓ realiteit '13	:	2.787.229 EUR
✓ budget '13	:	3.137.728 EUR
✓ afwijking budget '13	:	- 350.499 EUR (- 11,2 %)

De afschrijvingen m.b.t. investeringen Hoofdkantoor 2013 zijn -350.499 EUR lager dan budgettair voorzien.

De reële investeringen Hoofdkantoor 2013 bedragen 2.331.285 EUR (excl. de investeringen m.b.t. de nieuwe IT-architectuur) en eindigen hiermee 49.094 EUR onder budget.

De budgetafwijking is enerzijds toe te schrijven aan de timing van de investeringen (eind van het jaar omwille van o.a. de duurtijd van de aanbestedingen) en anderzijds aan de lager dan gebudgetteerde investeringen m.b.t. de nieuwe IT-architectuur.

M.b.t. de nieuwe IT-architectuur wordt voor 771.078 EUR aan investeringen gerealiseerd. Voor deze nieuwe IT-architectuur werd een totale investeringsenveloppe goedgekeurd van 6 miljoen EUR, gespreid over 4 jaren.

4.2. Vergelijking vaste kosten hoofdkantoor 2012 - 2013

Afwijking realiteit '12 vs. realiteit '13

Cijfers in EUR	Realiteit	Realiteit	Evolutie	Evolutie%
	boekjaar '12	boekjaar '13	'12- '13	'12- '13
Personeelskosten	30.173.588	31.429.683	1.256.095	4,2%
Werkingskosten	8.026.382	7.327.787	-698.595	-8,7%
Hydronaut	1.202.219	1.681.489	479.271	39,9%
Afschrijvingen investeringen	2.157.595	2.787.229	629.634	29,2%
Totaal	41.559.784	43.226.188	1.666.404	4,0%

Globaal zijn de vaste kosten van het hoofdkantoor 2013 met 1,7 miljoen EUR gestegen. De voornaamste toename situeert zich bij de personeelskosten.

4.2.1 Personeelskosten

✓ realiteit '12	:	30.173.588 EUR
✓ realiteit '13	:	31.429.683 EUR
✓ evolutie '12-'13	:	+1.256.095 EUR
✓ evolutie% '12-'13	:	+4,2 %

De personeelskosten zijn met 1.256.096 EUR toegenomen (+4,2%) ten opzichte van 2012. De toename van de kosten resulteert enerzijds uit de toename van de indexaties van brutolonen en eenmalige kosten en algemene posten anderzijds.

4.2.2 Werkingskosten

✓ realiteit '12	:	8.026.382 EUR
✓ realiteit '13	:	7.327.787 EUR
✓ evolutie '12-'13	:	-698.595 EUR
✓ evolutie% '12-'13	:	-8,7 %

De niet-personeelskosten Hoofdkantoor zijn 698.595 euro of -8,7 % lager dan vorig jaar. In 2013 zijn er besparingsmaatregelen getroffen waardoor verschillende kosten beperkt konden worden.

4.2.3 Hydronaut

✓ realiteit '12	:	1.202.219 EUR
✓ realiteit '13	:	1.681.489 EUR
✓ evolutie '12-'13	:	+479.271 EUR
✓ evolutie% '12-'13	:	+39,9 %

In 2013 worden voor 3,38 miljoen EUR aan hydronautstudies opgeleverd. Omwille van de proratering van de afschrijvingen in het jaar van aanschaf, is ook het tijdstip van oplevering van de hydronautstudies van belang voor het afschrijvingsbedrag. Vanaf 2005 worden de

hydronautuitgaven geactiveerd en afgeschreven over 15 jaar. In 2013 (en volgende jaren) is er dus een logische toename van de afschrijvingen op hydronautstudies.

4.2.4 Afschrijvingen investeringen

✓ realiteit '12	:	2.157.595 EUR
✓ realiteit '13	:	2.787.229 EUR
✓ evolutie '12-'13	:	+629.634 EUR
✓ evolutie% '12-'13	:	+29,2 %

De afschrijvingen m.b.t. investeringen Hoofdkantoor zijn met 629.634 EUR toegenomen (29,2%).

De toename van de afschrijvingskosten investeringen Hoofdkantoor en IT-architectuur 2013 is een gevolg van het hogere investeringsritme en het effect van de proratering. Door de proratering van de afschrijvingen in het jaar van aanschaf resulteert een toename of afname van het investeringsvolume met één jaar vertraging in een toename respectievelijk afname van de afschrijvingskosten.

De reële investeringen Hoofdkantoor 2013 bedragen 2.331.285 EUR (excl. nieuwe IT-architectuur).

Vanaf 2012 werd een apart investeringsbudget voorzien voor de nieuwe IT-architectuur. In 2013 wordt hiervan 771.078 EUR geïnvesteerd.

4.3 Bespreking activiteiten hoofdkantoor per directie

Onder het Hoofdkantoor worden volgende 6 directies onderscheiden :

- Directie Afgevaardigd Bestuurder
- Directie Infrastructuur
- Directie Financieren
- Directie Assetmanagement
- Directie Marketing en ICT
- Directie Organisatieontwikkeling

De hieronder vermelde personeelsaantallen per directie / afdeling zijn de gemiddelde prestaties 2013 m.b.t. uitvoering Beheersovereenkomst uitgedrukt in VTE (Aquafin-medewerkers + externen + interim).

4.3.1 Directie Afgevaardigd Bestuurder (35,59 VTE)

In 2013 zijn er bij de Diensten van de Gedelegeerd Bestuurder 35,59 VTE tewerkgesteld verspreid over 5 verschillende afdelingen.

4.3.1.1 Directieleden & Interne Audit (9,04 VTE)

Deze afdeling bestaat uit de Gedelegeerd Bestuurder, 6 directieleden, de interne auditor en de Manager Strategische Innovatie en Klimaat.

Elk directielid staat in voor de coördinatie, controle en leiding van de activiteiten van de betreffende directie. Het voornaamste doel is het garanderen van een goede werking van de vennootschap binnen de strategische lijnen uitgezet door de Raad van Bestuur en het verrichten van het nodige beleidsvoorbereidend werk, telkens met het oog op de realisatie van de missie van Aquafin.

De interne auditor helpt de doelstellingen van het bedrijf mee te bereiken door de inbreng van een systematische en methodische aanpak om de doeltreffendheid van risk managementprocessen, controlesystemen en bestuursprocessen te evalueren en te verbeteren.

De manager strategische innovatie en klimaat zorgt ervoor dat Aquafin op de hoogte is van wat er beweegt in de watersector, zowel nationaal als internationaal, met specifiek aandacht voor de link met klimaat en dient hierover ook intern feedback te geven. Deelname aan allerlei relevante fora heeft het bijkomend voordeel van het opbouwen van netwerken, die voor toekomstige onderzoeksactiviteiten belangrijk kunnen zijn. In deze opdracht neemt de manager in 2013 deel aan en rapporteert over diverse meetings (EUREAU, EIP Water, WssTP,...)

4.3.1.2 Afdeling Milieu (9,22 VTE)

Milieuzorg binnen Aquafin is een zaak van alle medewerkers en één van de peilers waarmee het bedrijf zich engageert. De afdeling Milieu speelt hierbij een coördinerende en expertrol. De dienst Compliance waakt erover dat alle processen binnen het bedrijf conform de geldende wet- en regelgeving verlopen.

Milieuwetgeving

De afdeling Milieu volgt de wijzigingen in de milieuwetgeving op en geeft regelmatig toelichting omtrent de interpretatie van voor Aquafin belangrijke nieuwe wetgeving. Dergelijke vertaling van de wetgeving wordt voor alle medewerkers ter beschikking gesteld op het intranet en/of aan de betrokken personen toegelicht op conferenties e.d.

Milieucoördinatorschap

De RWZI's met een ontwerpcapaciteit groter dan 500 IE worden driemaandelijks bezocht door een milieucoördinator, zoals wettelijk voorgeschreven. De kleinere installaties die in 2013 in dienst zijn, worden minder frequent bezocht en op ecologisch vlak bijgestuurd waar mogelijk. Op dergelijke wijze worden alle RWZI's die in exploitatie zijn, periodiek aan een milieu-audit onderworpen. Zo zijn alle RWZI's in 2013 aan één van de 6 milieucoördinatoren toegewezen.

Jaarlijks dient de milieucoördinator een jaarverslag op te maken waarin de uitgebrachte adviezen en realisaties worden gebundeld.

Externe studies

De afdeling Milieu coördineert de uitvoering van milieustudies door externe deskundigen. Het gaat voornamelijk om studies die conform de milieuwetgeving periodiek uitgevoerd moeten worden of die voortvloeien uit een bijzondere voorwaarde in de milieuvergunning. Dergelijke studies moeten uitgevoerd worden door erkende deskundigen. De afdeling staat in voor de tijdige bestelling van deze onderzoeken en begeleidt de studies inhoudelijk. Onder deze categorie van studies vallen de oriënterende en beschrijvende bodemonderzoeken, bodemsaneringen, akoestische onderzoeken, geurstudies, energiestudies,...

In 2013 worden diverse externe studies uitgevoerd:

- Akoestisch model renovatie RWZI Oud-Heverlee (22.159)
- Bodemonderzoek i.k.v. calamiteiten te Wetteren en Hulshout
- Bodemonderzoek i.k.v. overdracht gronden RWZI Leuven
- Bodemonderzoek i.k.v. sanering te Mechelen
- Bodemonderzoek i.k.v. inname van gronden 22.032 Coll. Schoten-Noord, 21.995 Optimalisatieproject Coll. Dworp fase 3
- Periodieke bodemonderzoeken voor PS Derbylaan en PS Frere Orbanstraat
- Beschrijvend bodemonderzoek te Westouter

Interne studies

Bepaalde studies of rapporten worden door de milieuadviseurs zelf opgemaakt:

- In het kader van de aanvraag van milieuvergunningen of stedenbouwkundige vergunningen voor projecten of hervergunning van bestaande infrastructuur in ecologisch waardevolle gebieden, dienen rapporten opgemaakt te worden waarin de milieu-impact van de werken en/of de exploitatie geëvalueerd wordt. Afhankelijk van de aard van het gebied en de ligging van het project kan het gaan om een MER-ontheffingsnota, een passende beoordeling of een VEN-ontheffing. In 2013 worden 18 milieunota's ingediend o.a. MER-ontheffing RWZI Wimmertingen, MER-ontheffing 20.381A Collector Marmelbeek; Passende beoordeling 22.504 Aansluiting Veeweidestraat; VEN-ontheffing 22.533A Verbindingsriolering Honsdonkstraat.
- Recent werd de regelgeving omtrent de milieueffectrapportage gewijzigd waardoor de impact van elke vergunningsplichtige activiteit op een RWZI dient gescreend te worden in de vergunningsaanvraag. In 2013 wordt aan 31 vergunningsaanvragen een screening van de effecten toegevoegd, o.a. voor de RWZI's Evergem, Rotselaar of Grobbendonk.
- In het kader van bestemmingswijzigingen voor nieuwbouwprojecten of regularisaties worden er 3 onderzoeken naar de plan-MER-plicht opgemaakt waarin de milieu-impact van het plan geëvalueerd wordt: dit voor de RWZ's Voeren, Westrozebeke en Ingooigem.
- Om de ecologische impact van de aanwezigheid van een nieuwe KWZI na te gaan, wordt bij het voorontwerp een ecologische evaluatie opgemaakt die aangeeft of er extra maatregelen dienen doorgevoerd te worden om waardevolle fauna en flora te beschermen en de verdere ontwikkeling ervan niet te hypothekeren. In 2013 worden 6 KWZI's aan een ecologische evaluatie onderworpen, o.a. voor de KWZI's Remersdaal en Pepingen-Heikruis.
- Om te voldoen aan de milieuvoorwaarden voor inrichtingen waar verwerking van afvalstoffen plaatsvinden, dienen werkplannen opgemaakt en ter goedkeuring ingediend te worden bij de afdeling Milieu-inspectie. Dergelijke werkplannen worden opgemaakt voor de verwerking van de afvalstromen op de RWZI Liedekerke en Ninove.
- Klachten m.b.t. geluidshinder op RWZI's worden in eerste instantie intern behandeld: de milieuadviseurs gaan zelf ter plaatse om geluidsmetingen uit te voeren en maken op basis van deze objectieve gegevens een evaluatierapport. Ook controle van de geluidsnormen voor compressoren e.d. die in het bestek werden opgenomen, worden door de milieuadviseur geverifieerd. In 2013 vinden 20 geluidsmetingen plaats, o.a. voor de RWZI's Michelbeke, Burcht, Gooik-Oetingen en Oppem.
- Ook tijdens de ontwerpfasen wordt door de milieuadviseurs een prognose van het specifieke geluid opgemaakt voor nieuwe RWZI's of renovatie van bestaande installaties, waaruit curatieve maatregelen kunnen volgen (o.a. voor de RWZI's Ravels en Bilzen).
- In het kader van het openbaar onderzoek van plan-MER's en project-MER's van derden, wordt de impact van het voorgenomen plan of project ingeschat t.o.v. de bestaande en geplande infrastructuur van Aquafin. Op basis van deze analyse wordt de initiatiefnemer door de milieuadviseur op de hoogte gesteld van onze infrastructuur met bijhorende gevolgen voor het voorgenomen plan of project.

In 2013 worden 128 interne studies opgemaakt.

Adviezen

Vrijwel dagelijks worden ad hoc-adviezen gegeven i.v.m. milieuwetgeving, ecologische aspecten van Aquafinwerken, e.d. Deze adviezen worden systematisch geregistreerd. In 2013 worden 219 adviezen geleverd, exclusief de milieu-audits.

Verbetering waterkwaliteit

Analoog aan de voorgaande jaren worden in 2013 de verbeteringen van de waterkwaliteit opgevolgd en worden in AQUA, het bedrijfsblad van Aquafin, artikels gepubliceerd over de effluentresultaten van de RWZI's en/of verbeteringen van de waterkwaliteit in de ontvangende waterlopen (o.a. 2013/2 Big Jump).

Integraal milieujaarverslag

De evaluatie van de zuiveringsresultaten op jaarbasis vormt eveneens een belangrijk onderdeel van het integrale milieujaarverslag. De afdeling Milieu coördineert mee de opmaak van het integrale milieuverlag.

Compliance

Sinds 2011 is een aparte entiteit binnen Aquafin actief die erover waakt dat het bedrijf werkt in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving. Het melden en opvolgen van incidenten met eventuele kostenrecuperatie bij externen, de opvolging van de monsternames op de RWZI's i.f.v. het controleprogramma van de Vlaamse Milieumaatschappij, het betwisten van bepaalde analyseresultaten, het afsluiten van noodaansluitingscontracten, de coördinatie van de periodieke keuringen van opslagtanks, stookinstallaties, airco's e.d. vormen enkele voorbeelden van de dagelijkse taken van deze dienst.

In 2013 worden hierbij 537 incidenten op onze infrastructuur gemeld aan de Vlaamse Milieumaatschappij en Milieu-inspectie waarvoor de kosten van 69 incidenten getracht wordt te verhalen op derden. Met 8 bedrijven wordt een contract voor noodaansluiting afgesloten, zodat bij uitval van hun WZI het bedrijfsafvalwater via het collectorenstelsel naar een RWZI gevoerd wordt en niet ongezuiverd geloosd wordt in de waterloop.

De coördinatie van de indienststelling of de periodieke keuring van 147 chemicaliëntanks of vaste houders worden in 2013 door de dienst Compliance gecoördineerd. Ook de organisatie van 5352 staalnames op de 281 installaties in exploitatie worden binnen deze dienst opgevolgd.

Conform de vigerende wetgeving betreffende HVAC op de installaties worden volgende keuringen, onderhoudsbeurten en metingen besteld en opgevolgd voor:

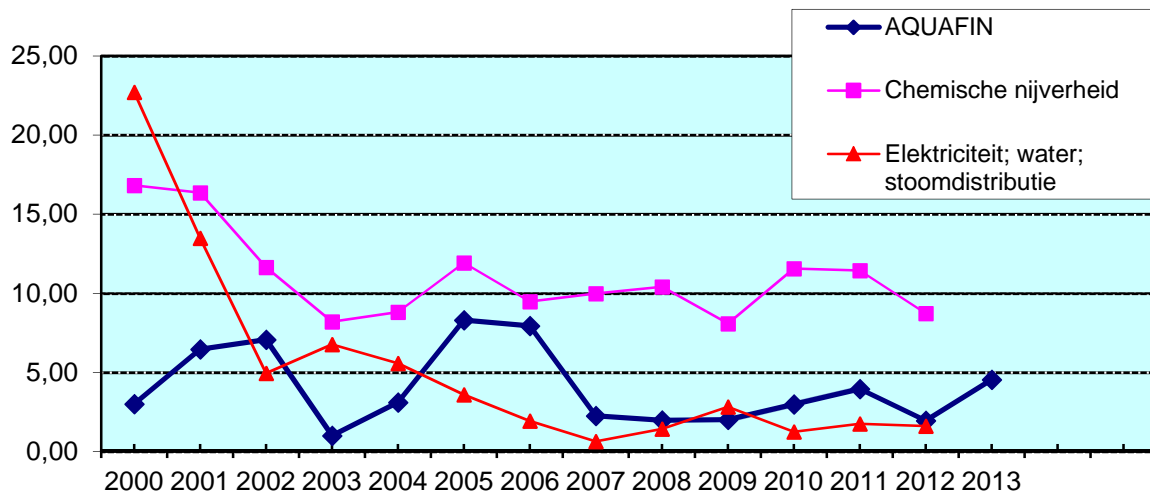
- het onderhoud van stookinstallaties op 68 RWZI's
- het onderhoud van airco's op 32 RWZI's
- verwarmingsaudits op 3 RWZI's
- emissiemetingen van rookgassen op 3 RWZI's

4.3.1.3 Afdeling Preventie en Bescherming (3,79 VTE)

Veiligheid en Welzijn op het werk blijft in 2013 nog altijd hoog in het vaandel staan. Alle directieleden, leidinggevenden en medewerkers zijn hiervan overtuigd, geven hun steun en

werken er bewust aan mee. Als hedendaagse organisatie meten we onze eindresultaten van de arbeidsongevallen aan de toonaangevende veiligheidsresultaten van de chemiesector en energiesector. Het product van 'Frekwentie X globale ernst' (4,54) blijft erg gunstig tov het gemiddelde voor de chemiesector 2011-2012 (resp. 11,45 – 8,74). Voor de elektriciteitssector ligt deze waarde voor 2012 als uitdaging op een voorbeeldig niveau van (1,61).

Frekwentie X Ernst

Ook willen we het aanwezige veiligheidsimago helpen nastreven bij onze Technische Partners. De beste veiligheidsprestaties van de aannemers worden in 2013 onder de belangstelling gebracht en gestimuleerd bij de uitreikingen van de Minder Hinder Awards.

In het eerste semester van 2013 is er een sterk verhoogd aantal arbeidsongevallen. De weersinvloeden en de inspanningsletsels hebben hier duidelijk onverwacht toegeslagen. Bij de treinramp te Wetteren wordt het crisisplan uitgerold en wordt tijdig het zuiveringsproces op een doordachte en efficiënte wijze onder controle gebracht. De leerlessen verbeteren ons crisisplan voor de toekomst. Nu kunnen we ook reeds alle informatie vast en mobiel delen via een aangepast webplatform. Desondanks deze innovatieve aanpak blijven we alert en hopelijk voldoende voorbereid op het onverwachte.

In 2013 worden op 11 nieuwe RWZI 's indienststellingsonderzoeken uitgevoerd op 6 renovaties, 4 KWZI's, 2 renovatie PS's en 73 nieuwe pompstations, 4 bergbezinkingsbekkens, 3 x 2DWA-projecten en naar aanleiding van 17 installatieaanpassingen. Bijkomend worden 17 veiligheidsaudits uitgevoerd op de bestaande installaties en 30 nazichten van uitgevoerde verbeterings- of aanpassingswerken.

In 2013 is er gestart met de veiligheidscoördinatie ontwerp op 145 transportprojecten en voor 2 RWZI projecten. De voorbereidende verplaatsingswerken door de nutsmaatschappijen, worden door de veiligheidscoördinatoren opgevolgd.

De preventiedienst verstrekt veiligheidsinformatie op maat van de uitvoerende medewerkers tijdens een honderdtal infosessies. Diverse veiligheidsopleidingen worden georganiseerd waardoor 483 personen hun bevoegdheden verwerven of verlengen. Voor diverse opleidingen is een elektronisch leerplatform opgezet. Nieuwe medewerkers krijgen één dag

veiligheidsintroductie en worden gecoacht door een "meter of peter" uit hun directe werkomgeving.

Op maandelijks basis worden door het Comité voor Preventie, Bescherming en Welzijn op het werk veiligheidspunten besproken en worden actieplannen opgevolgd. Om het veiligheidsbewustzijn van de medewerkers aan de praktijk te toetsen brengt een afvaardiging van dit Comité per kwartaal bezoeken aan diverse locaties en bedrijfsactiviteiten.

4.3.1.4 Coördinatie Directiezaken (4,08 VTE)

De coördinatoren zijn aangesteld om de gedelegeerd bestuurder en de directieleden te ondersteunen op een efficiënte, coördinerende en proactieve manier.

Continuïteit wordt gegarandeerd op administratief en organisatorisch vlak teneinde de directie- en/of organisatiedoelstellingen mee te realiseren.

4.3.1.5 Afdeling HRM (9,45 VTE)

Voor het HRM-beleid van Aquafin worden in de loop van 2013 de volgende prioriteiten vastgelegd: het invoeren van tijd- en plaatsafhankelijk werken, het implementeren van het leiderschapstraject, het automatiseren van management tools, het opstellen van het HRM beleid, het optimaliseren van de verloning voor knelpunt functies, het werkgelegenheidsplan.

Strategie en beleid

HRM werkt in 2013 mee aan plaats- en tijdonafhankelijk werken om voor werknemers privé en werk beter op elkaar af te stemmen. Naast het glijden met uren, kan er nu ook occasioneel van thuis gewerkt worden en kunnen uren flexibel gewisseld worden in onderlinge afstemming met leidinggevende.

Voor leidinggevendenden wordt via het leiderschapsprogramma de cyclus van doelen plannen, begeleiden, opvolgen en evalueren verdiept. Ook worden er managementtools geïntroduceerd om het beheer van deze processen te ondersteunen.

In samenwerking met o.a. de ICT afdeling wordt een marktstudie uitgevoerd om de verloningscomponenten in kaart te brengen t.o.v. de markt en instroom van nieuwe medewerkers te verbeteren.

Er wordt een werkgroep opgericht om conform CAO 104 een werkgelegenheidsplan op te stellen. Hierin wordt aandacht gegeven aan opleidingen, interne mutaties, aanpassingen arbeidstijden, wegwerken van fysieke belemmeringen...

Verder wordt een HRM beleid uitgewerkt waarin vier service gerichte functies de business en het personeel ondersteunen:

- 1) personeelsadministratie, waaronder alle advies voor individuele medewerkers;
- 2) business partners, met accent op de ondersteuning en begeleiding van leidinggevendenden in veranderingstrajecten en in de cyclus van evalueren en coachen;
- 3) rekruteringsadviseurs die de directies ondersteunen bij instroom, selectie en werving
- 4) advies compensatie en databeheer, waaronder rapportering, management systemen en verloningsbeleid werd gebracht.

Selectie en rekrutering

Een nieuwe rekruteringscampagne wordt gelanceerd, waarbij vooral de werknemers zelf centraal staan die tonen hoe het is om te werken bij Aquafin. "Elke dag is anders bij Aquafin" wordt daarbij het hoofdthema, om de variatie die onze werknemers ervaren in hun job te

weerspiegelen. Een vernieuwde jobsite (www.werkenaanzuiverwater.be) wordt opgebouwd vanuit de gebruiker. Tevens wordt er een nieuwe rekruteringsbrochure uitgebracht die in eerste instantie opgenomen wordt in het magazine "Carrière in Engineering en Techniek" (verspreid via scholen, KVIV, enz.) gecombineerd met een jobadvertentiecampaigned in "De Zondag". Er wordt duidelijk gekozen voor een focus op gerichte "online" rekruteringskanalen.

Aquafin is in 2013 met een vernieuwde beursstand vertegenwoordigd op jobbeurzen van o.a. de Antwerpse Hogescholen, Poutrix in Gent, Thomas More (campus De Nayer in St.-Katelijne-Waver), evenals op hun gespecialiseerde job-infoavond van de overkoepelende studentenvereniging die Aquafin steunt.

We ontvangen in totaal 1.840 (gerichte en spontane) sollicitaties in de loop van het jaar en sluiten 2013 af met 46 aanwervingen.

Loopbaanbegeleiding

- na een selectieprocedure wordt gekozen voor het softwarepakket Progreso om HR gegevens uit verschillende domeinen (VTO, competentie management, ontwikkelingscyclus ...) beter met mekaar te integreren en vlotter beschikbaar te maken. In 2013 worden volop de voorbereidingen getroffen voor de implementatie van de modules functionering- en evaluatieproces van de ontwikkelingscyclus
- het groot onderhoud van de gangbare functieclassificatie wordt gefinaliseerd. Dit heeft tot doel om het systeem transparant en beheersbaar te houden. In praktijk gaat het om een technische herwerking van de vorm en inhoud van de functiebeschrijvingen
- medewerkers kunnen beroep doen op HRM voor individuele loopbaanbegeleiding. Ook leidinggevenden vragen permanent diverse adviezen over people management

We tellen 9 promoties naar een hogere functie en 33 mutaties waarvan 5 directieoverschrijdend.

Training, vorming en ontwikkeling

- het ontwikkelingstraject voor administratieve medewerkers wordt volledig uitgerold
- het opleidingsaanbod voor pompstations wordt uitgebreid (er worden didactische opleidingspanelen ontwikkeld waarmee de technische medewerkers op een uniforme manier hun competenties verder kunnen uitbouwen. De uiteindelijke doelstelling is het aantal storingen te verminderen.)
- voor leidinggevenden wordt er verder gewerkt aan het verankeren van "situationeel leidinggeven" en het proces van doelen definiëren, opvolgen en medewerkers evalueren. De nadruk ligt erop om vanuit de visie van het bedrijf de doelen voor de eigen afdeling of team te definiëren.
- er wordt bewust gekozen voor verschillende leervormen, informatiedeling met daaraan intervisies gekoppeld waarin "best practices" worden uitgewisseld

In totaal worden er gemiddeld 3,17 dagen opleiding per medewerker gerealiseerd.

Loon- en Personeelsadministratie

In 2013 wordt bij Aquafin de elektronische maaltijdcheque geïntroduceerd. Ruim 93% van de werknemers schakelt over van papieren naar elektronische maaltijdcheques. Als we weten dat ondertussen meer dan 95% van de werknemers de loondocumenten (loonbrief, fiche 281.10, ...) ook elektronisch ontvangen kan gesteld worden dat ook op het vlak van loonadministratie de digitale weg definitief werd ingeslagen.

4.3.2 Directie Infrastructuur (125,61 VTE)

In 2013 zijn er bij de Directie Infrastructuur 125,61 VTE tewerkgesteld verspreid over verschillende afdelingen.

4.3.2.1 Business Units (3,94 VTE)

De vier business units binnen de directie Infrastructuur zijn geen afdelingen maar procesgerichte eenheden, die de interactie moeten bevorderen tussen de kernprocessen Visie en Versnelde Uitvoering en het sturende proces Account Management. Multidisciplinaire teams met collega's van de diensten en afdelingen Grondverwerving, Milieu, Visie, Versnelde Uitvoering, Werftoezicht, Afkoppelingen en Account Management werken samen binnen het bedrijfsmodel van Customer Intimacy aan de uitvoering van projecten op maat, binnen een transparant budget en een duidelijke timing. Ze zorgen ervoor dat elk project team voor zijn opdrachten duidelijke doelstellingen heeft en streven naar een maximale realisatie van de engagements die de account managers naar de klanten. Ze zorgen voor een correcte verdeling van de resources over de units en disciplines heen en zijn verantwoordelijk voor de productiecijfers van de unit.

4.3.2.2 Projectbeheer Versnelde uitvoering (71,46 VTE) & Administratie Infrastructuur (8,23 VTE)

De directie infrastructuur is georganiseerd op basis van 4 regiogebonden units. Binnen deze units werken multidisciplinaire teams aan studies en projecten, zowel transportprojecten als zuiveringsprojecten worden binnen de units gerealiseerd. De medewerkers (projectmanagers, gebiedsingenieurs, administratieve medewerkers, adviseurs gronden en vergunningen, werftoezicht) werken samen vanuit hun eigen discipline om de opdrachten binnen timing en budget en binnen alle vigerende kwaliteit- en veiligheidsvoorschriften te kunnen opleveren.

Om de kennis van de medewerkers op peil te houden en de kennis te verhogen is er ook tussen de medewerkers van dezelfde discipline intens overleg en kennisuitwisseling om de kwaliteit en efficiëntie van onze activiteiten verder te verhogen.

Hydraulische studies

In 2013 levert Aquafin hydronautstudies op voor een totaal van 3,38 miljoen EUR. Het betreft zowel studies in functie van concrete projecten voor de uitbouw en optimalisatie van het rioolstelsel als studies die tot doel hadden de kennis over de zuiveringsgebieden te vergroten.

Projectvoorstellen

Eind 2013 wordt opnieuw een korf van bovengemeentelijke projectvoorstellen ingediend ter waarde van 142 miljoen EUR ter voorbereiding van de opmaak OP2015, inclusief 51 miljoen EUR voor de RWZI-projecten.

Projecten

Op 31/12/2013 bedraagt de totaal beheerde projectenportefeuille (opgedragen- nog niet opgeleverd) 1.231 miljoen EUR. Globaal zijn dit 1.145 projecten waarvan 365 miljoen EUR Lokaal Pact, goed voor 405 projecten. Naast het reguliere OP wordt jaarlijks door VMM ook een Lokaal Pact opgedragen met een opleveringswaarde van 100 miljoen EUR. Dit Lokaal Pact werd onlangs verlengt tot en met het OP2021.

In 2013 worden:

- 144 investering- en renovatie projecten (113 dossiers) opgeleverd aan het Vlaamse Gewest ten bedrage van 135 miljoen EUR aannemingswaarde, waarvan 14 nieuwe zuiveringsinstallaties en 5 renovaties of uitbouw van bestaande installaties
163 km rioleringen en persleidingen aangelegd en 60 pompstations gebouwd
- 119 projecten worden toegewezen voor een totaal bedrag van 137 miljoen EUR, waarvan 25 miljoen EUR voor zuiveringsprojecten (5 nieuwe installaties en 7 renovatie- of uitbreidingsprojecten)

Gemeentelijk Investeringsprogramma (GIP)

Het opmaken van de evaluaties en addenda voor het GIP gebeuren in het kader van het technisch nazicht van de dossiers omvatten het nazicht van de rioleringen in functie van de bovengemeentelijke zuiveringsinfrastructuur en de conformiteit met de Code van Goede Praktijk voor rioleringen.

Per fase en in detail :

- Voorontwerp : 153 evaluaties
234 addenda
- Ontwerp : 128 evaluaties
16 addenda
- Voorschot : 126 attesten
- Eindafrekening : 193 evaluaties
25 addenda

Werftoezicht

De werftoezichter controleert, registreert, rapporteert en houdt toezicht op het correct uitvoeren van projecten, rekening houdend met de kwaliteit-, kwantiteit- en veiligheidsnormen en volgens de geldende bestekvoorwaarden en ontwerpplannen. Gedurende 2013 worden 12 Aquafin werftoezichters ingezet op de werven. Daarnaast wordt beroep gedaan op 39 externe werftoezichters. Door de samenwerkingsovereenkomsten met de participerende instanties wordt ook het toezicht op de werf voor de aandelen van deze instanties door Aquafin werftoezicht uitgevoerd (de betreffende kosten worden doorgerekend aan de participerende instanties).

4.3.2.3 Juridische Diensten (19,47 VTE)

De Juridische dienst ziet er op toe dat alle activiteiten binnen Aquafin conform de wettelijke en contractuele bepalingen verlopen. Op deze manier wordt aan preventie en beheersing van geschillen gedaan. In het bijzonder ziet zij frequent toe op de naleving van de wetgeving op de overheidsopdrachten, de wetgeving inzake milieu en ruimtelijke ordening en inzake zakelijke rechten en eigendomsrecht.

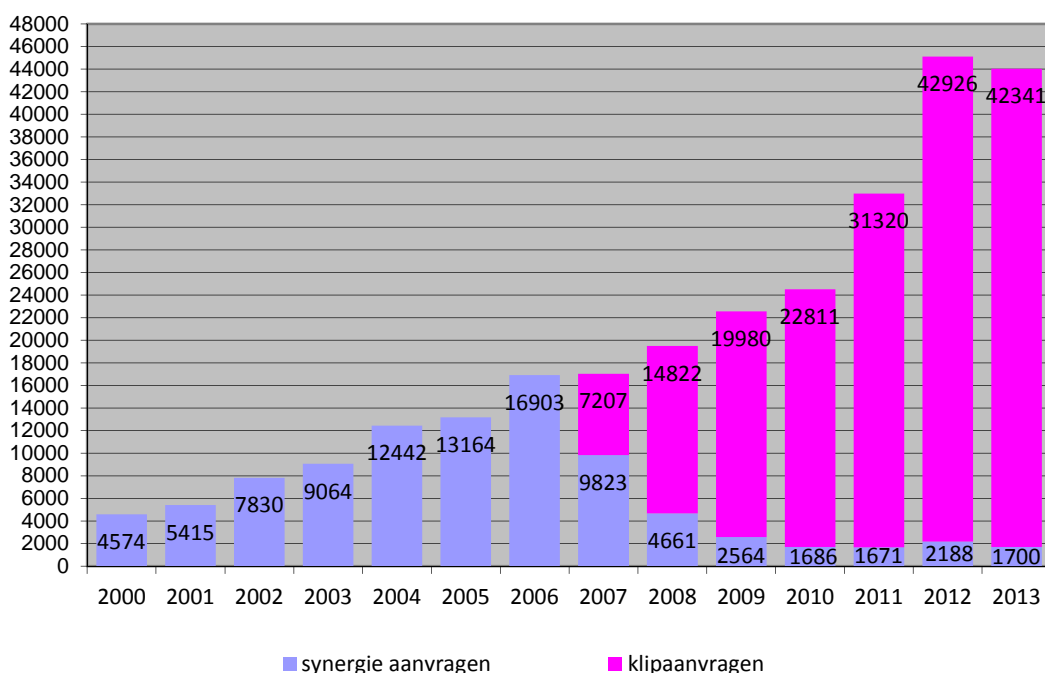
Daar waar ze niet vermeden kunnen worden, beheert en coördineert de dienst alle geschillen die voor of tegen Aquafin lopen. Eind 2012 waren er 148 geschillen in behandeling, eind 2013 zijn er dat 132. Deze cijfers zijn een gevolg van de sinds 1999 geleverde inspanning om gedingen effectief af te sluiten via ondermeer minnelijke regelingen.

De dienst Verzekeringen sluit de nodige verzekeringswaarborgen af, houdt toezicht op en beheert de schadeverzekeringdossiers van de investeringsprojecten (ABR), de exploitatierisico's (schade aan derden en aan eigen installaties), de schades aan eigen voertuigen alsook de schadedossiers met betrekking tot de 10-jarige aansprakelijkheid van aannemers en studiebureaus.

In 2013 worden 737 nieuwe ABR-schadedossiers geopend en 760 dossiers afgehandeld. Eind 2013 zijn er 686 ABR-schadedossiers in behandeling. Het aantal nieuwe ABR-schadedossiers stijgt met 23 %, het aantal openstaande ABR-dossiers daalt met 3 %. In de loop van 2013 worden er 164 nieuwe schadedossiers aangelegd en 154 schadegevallen afgehandeld. Eind 2013 zijn er nog 192 dossiers overige risico's in behandeling. (bv. afhandelen van schade aan derden ingevolge onze exploitatieactiviteiten, aan eigen wagens van medewerkers, door derden aangebrachte schade aan installatie van Operaties, schade in het kader van de 10-jarige aansprakelijkheid van aannemers en studiebureaus, ...).

De dienst Grondbeheer staat in voor het beheer van ca. 41.000 percelen. De dienst behandelt alle vragen met betrekking tot de ligging van de door Aquafin geëxploiteerde infrastructuur. Het aantal planvragen volgt in 2013 niet meer de steeds stijgende trend maar blijft nu nagenoeg constant. We ontvangen nu 44.041 aanvragen met een gemiddelde verwerkingstijd van 4,25 dagen.

aantal aanvragen nutsleidingen per jaar

In 2013 worden 319 aanvragen tot aansluitingen van individuele woningen, bedrijven, verkavelingen, straten en industrieterreinen binnen de dienst gecentraliseerd en beantwoord.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal aansluitingen	183	249	301	366	304	259	319
Procentuele aangroei t.o.v. vorig jaar	-6%	36%	21%	22%	-20%	-15%	23%

Het aantal adviesaanvragen voor bouwaanvragen en RUP's blijft bijna constant ten opzichte van 2012, namelijk 485. Dit advies omvat ook vaak een luik over de manier van aansluiten van afvalwater en regenwater.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal bouwaanvragen	249	274	283	367	427	496	485
Procentuele aangroei t.o.v. vorig jaar	2%	10%	3%	30%	16%	16%	- 2%

De dienst grondbeheer is ook voor volgende zaken verantwoordelijk :

- registratie van 20 aanvragen tot verplaatsing van onze infrastructuur ten laste van derden. Als het effectief tot een verplaatsing komt, worden de kosten aan de aanvrager doorgerekend in zover Aquafin (haar) rechten kan laten gelden.
- ontvangst van dossiers voor het verlenen van gebruiksrechten (precair recht, recht van opstal,..) aan derden om noodzakelijke leidingen/gebouwen door/op percelen van Aquafin of VMM te kunnen aanleggen/oprichten.
- via een overeenkomst, 16 maal het gebruik van een perceel toegestaan op vraag van vooral particulieren en dit in ruil voor het onderhoud van bewust perceel.

Regularisaties voor Aquafin (2 in 2013) betreft het alsnog realiseren van grondverwervingen in vroegere, reeds gearchiveerde, projecten met eigenaars of overheden zoals gemeentes, Afdelingen van het Vlaams Gewest, NV Zeekanaal, de Belgische Staat,... Het aantal blijft nagenoeg constant.

Voor reeds gearchiveerde projecten van Aquafin, behandelt Grondbeheer ook de eventueel nog hangende discussies omtrent schaderegelingen na de werken. De dienst verwerkt de vragen van particulieren om alsnog een overeenkomst te tekenen voor werken die vroeger door Aquafin werden gerealiseerd. Ze geeft advies in onteigeningsprocedures waarvoor één van beide partijen in herziening ging. Soms moet ook worden onderhandeld met gebruikers voor het herbetreden van hun eigendommen voor bvb herstellingen aan de leidingen. In 2012 ontvingen we 40 vragen. In 2013 worden er dat 43.

In 2012 werd Grondbeheer 1.113 maal schriftelijk bevraagd i.v.m. 'grondbeheer in het algemeen' : dit zijn allerlei vragen van bekkenverantwoordelijken, teamcoördinatoren, gemeentes, architecten, notarissen, VLM, NGI, landmeters, bouwpromotoren, kadaster, ... In 2013 ontvangen we 1.107 dergelijke vragen, een status quo.

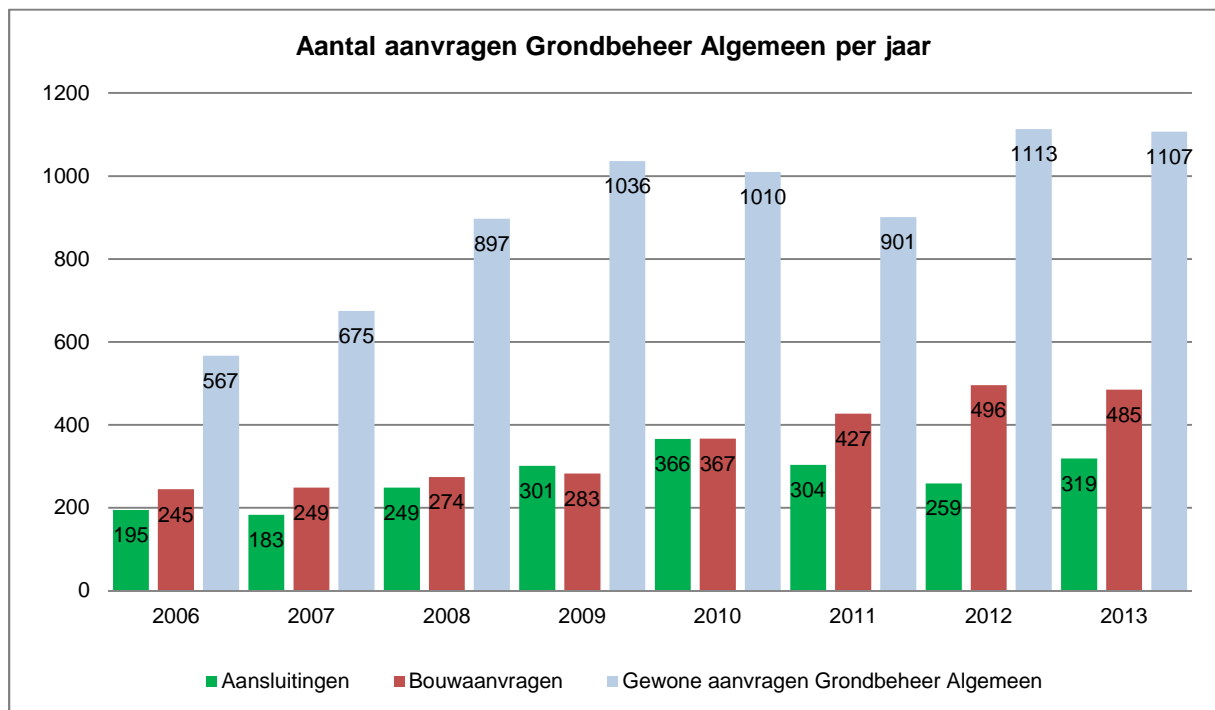

De evolutie wordt weergegeven in volgende tabel.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal aanvragen 'algemeen grondbeheer'	675	897	1036	1010	901	1113	1107
Procentuele aangroei t.o.v. vorig jaar	19%	33%	15%	-3%	-12%	24%	-1%

Na de regularisaties van de RWZI's, wensen we de terreinen waarop door VMM of haar voorgangers, zonder het nodige zakelijk recht, pompstations werden gebouwd, te detecteren. Indien ze niet op openbaar domein zijn gelegen, dient het regulariseren ervan te starten. In 2011 werden 7 dossiers regularisatiedossiers opgestart. In 2012 en 2013 werden geen nieuwe dossiers opgestart, omdat door langdurige ziekte de dienst één van zijn beide adviseurs moest missen. Op termijn moeten nog steeds 48 dossiers betreffende pompstations worden geregulariseerd, waarvan nog 31 dossiers moeten worden opgestart. In verband met VMM-leidingen werden dit jaar 5 dossiers opgestart.

De dienst evalueert tenslotte de externe vragen tot aankoop van terreinen van VMM en van Aquafin. Aquafin stelt alle verkoopdossiers samen en handelt ze af : Voor VMM 51 dossiers in 2011 (waarvan 46 op vraag van de Minister), 8 in 2012 (waarvan 2 op vraag van de Minister) en 9 in 2013 (waarvan geen enkele op vraag van de Minister). De verkopen gebeurden telkens in het kader van addendum 7 van de overeenkomst met het Vlaamse Gewest. Voor Aquafin zijn dit 17 dossiers in 2013.

4.2.3.4 Vergunningen (7,8 VTE)

De afdeling staat in voor het bekomen van de nodige stedenbouwkundige vergunningen, machtigingen, meldingen, milieuvergunningen, mededelingen kleine veranderingen, afwijkingen van de bijzondere voorwaarde van milieuvergunningen en bestemmingswijzigingen. Dit alles met het oog op het conform de toepasselijke wetgeving tijdig kunnen uitvoeren van de investeringsprojecten en/of verder exploiteren van bestaande infrastructuur.

In 2013 heeft Aquafin 441 vergunningen (stedenbouwkundige vergunningen, milieuvergunningen, milieumededelingen, kleine veranderingen, afwijkingen van de bijzondere voorwaarden van milieuvergunningen, ...) ontvangen. In vergelijking met 2012 zijn dit 14 vergunningen minder.

In dezelfde periode werd 1 bestemmingswijziging gepubliceerd, 8 minder dan in 2012.

In 2013 is er een lichte daling in de termijn voor het bekomen van de stedenbouwkundige vergunningen. De termijn voor het bekomen van een milieuvergunning stagneert. De gemiddelde termijn voor het bekomen van een stedenbouwkundige vergunning is gedaald van 5.5 maanden in 2012 naar 4.9 maanden in 2013. De termijn voor het bekomen van een milieuvergunning blijft stabiel: 4.4 maanden in 2011; 4.5 maanden in 2012; 4.5 maanden in 2013.

4.2.3.5 Grondverwerving (10,56 VTE)

De dienst Grondverwerving staat in voor alle grondinnemingen, bemiddelingen en schaderegelingen voor het bouwen van RWZI's, pompstations en bezinkingsbekkens, overstorten enz. of het aanleggen van leidingen. Ze wordt bijgestaan door 14 externe, zelfstandige medewerkers.

In 2013 wordt volgende gerealiseerd :

- rechten op ca. 1111 innemingen voor nieuwe Aquafinprojecten gerealiseerd (elke inneming is een afzonderlijk kadastraal perceel)
- 1.405 minnelijke overeenkomsten afgesloten voor een waarde van 2,501 miljoen EUR
- 692 notariële akten verleden voor een totale waarde van 2,481 miljoen EUR
- 10 onteigeningsprocedures opgestart en 8 lopende onteigeningsprocedures definitief afgesloten
- afronden van 892 schadevergoedingen met eigenaars of gebruikers voor een waarde van 1,350 miljoen EUR voor Aquafinprojecten.
- voor alle niet bebouwde, niet omheinde kadastrale percelen worden 60 Ministeriële Besluiten van Verklaring van Openbaar Nut aangevraagd. Er worden 35 Ministeriële Onteigeningsbesluiten aangevraagd
- er wordt meegewerkt met de Directie Infrastructuur bij het zoeken naar ideale tracés om zoveel mogelijk hinder voor de omwonenden en schade aan de eigendommen te voorkomen, zodat de investeringsprojecten vlugger kunnen worden toegewezen, uitgevoerd en opgeleverd

4.2.3.6 Afkoppelingen (4,15 VTE)

Het team van afkoppelingsdeskundigen begeleidt bewoners die het regenwater van hun perceel moeten afkoppelen van het afvalwater in het kader van rioleringswerken in de straat. Op een infovergadering legt de afkoppelingsdeskundige de algemene principes uit van het afkoppelen van regenwater uit. Afhankelijk van het beleid van de gemeente wordt een

aannemer ter beschikking gesteld voor de uitvoering of dienen de mensen de werken zelf uit te voeren.

Het team van afkoppelingsdeskundigen geeft burgers advies bij afkoppelingswerken en bij het plaatsen van een IBA op privaat domein. Ze gaan bij de mensen langs om te kijken hoe de bestaande afwatering gebeurt en welke aanpassingen moeten gebeuren om het afvalwater en het regenwater te scheiden.

4.3.3 Directie Financien (15,52 VTE)

De afdeling is actief op verschillende domeinen :

De dienst Algemene Boekhouding is verantwoordelijk voor de boekhoudkundige registraties conform de geldende wettelijke en interne verplichtingen. De Algemene Boekhouding staat mee in voor de maand-, kwartaal-, en jaarafsluitingen en diverse aangiftes inzake belastingen. De dienst is tevens een aanspreekpunt voor zowel interne en externe klanten als leveranciers voor wat betreft vragen met betrekking tot facturen, leveranciers- en klantgegevens, betalingen, overboekingen, regelgeving e.a. In het bijzonder impliceert dit voor boekjaar 2013 de volledige opvolging en verwerking van 71.964 inkoopfacturen en – creditnota's van 3.200 actieve leveranciers, het boeken van 5.184 verkoopfacturen en – creditnota's van 950 actieve klanten (waaronder drinkwatermaatschappijen, verschillende gemeenten, doorrekeningen aan verschillende aannemers) en de verwerking van 63.124 financiële en diverse documenten.

De dienst Thesaurie & Opleveringen staat in voor de financiering van alle benodigde middelen op korte en lange termijn. De dienst ziet toe op de naleving van de kredietcontracten en ondersteunt in de informatieverschaffing aan de financiële stakeholders. De dienst vervult ook een belangrijke rol in het actief rentemanagement. Het betalingsverkeer aan leveranciers bedraagt ruim 50 miljoen EUR per maand. De dienst is verantwoordelijk voor de opvolging, facturatie en volledige financieel administratieve afhandeling van de opgeleverde projecten incl. nagekomen kosten en verwerking van de borgstellingen. De aanpassingen aan de Beheersovereenkomst hebben daarbij een belangrijke impact op de workload van de dienst. Zo wordt bv. gefactureerd aan 10 Drinkwatermaatschappijen in plaats van vroeger aan 1 klant, het Vlaamse Gewest. Daarnaast behoort de facturatie aan de bedrijven – contracten industrie – tot het takenpakket van de dienst. De dienst draagt ook haar steentje bij in het verkrijgen van de rating toegekend door Moody's bij de beoordeling van de kredietwaardigheid van Aquafin voor de korte en de lange termijn rating. (zie ook deel 5. Financiering)

De dienst Beheersboekhouding staat in voor de periodieke, financiële rapportering (incl. IFRS) aan diverse instanties (Raad van Bestuur, Auditcomité, Ondernemingsraad, Management, e.a.). Er wordt eveneens ingestaan voor de coördinatie bij de budgetopmaak respectievelijk budgetcontrole conform de bepalingen van de Overeenkomst met het Vlaamse Gewest.

Naast de rapportering van zuiver financiële gegevens speelt deze dienst een actieve rol in het beantwoorden van diverse (ad hoc) vragen van de afdeling AENT VMM en de interne auditor.

De adviseur kostenmanagement staat in voor de opmaak van het prestatiebudget. Bij de goedkeuring van de rekeningen 2010 werd in het begrotingsadvies gevraagd naar een consensus over een objectieve manier om de redelijkheid van de kosten vast te stellen. Een dergelijke wens werd eveneens herhaald in het advies van de inspecteur van financiën. Teneinde tegemoet te komen aan bovenstaande vraag heeft Aquafin een transparant model

voor budgetopmaak en –opvolging opgesteld, op basis van geproduceerde volumes eindproduct en eenheidsprijs van deze producten.

4.3.4 Directie Assetmanagement (106,9 VTE)

4.3.4.1 Business Units & CO₂ Manager (2,78 VTE)

De basisdoelstelling van de directie Asset Management is zorgen voor betrouwbare en performante installaties. Dit kan je enkel bereiken als je over de ganse levenscyclus van de infrastructuur hieraan werkt; in fase ontwerp, uitvoering en door operationele bedrijfsvoering. De 2 business unit managers prioriteren, organiseren en beheren de activiteiten van de directie binnen de units. De units, stelsel/hydraulische structuren enerzijds, zuivering en slib/afvalverwerking anderzijds, zijn geen afdelingen maar procesgerichte eenheden, die de interactie tussen de verschillende disciplines (procestechnologie, bouwkunde, elektriciteit, elektromechanica en automatisering) voor de verschillende productielijnen moeten bevorderen.

De business unit managers zorgen voor afbakening, prioritering en sturing van de opdrachten naar de studieverantwoordelijken zodat rekeninghoudend met de verschillende stakeholders en de eerder vermelde doelstellingen de juiste output wordt gegenereerd; deze opdrachten zijn naast het realiseren van concrete projecten ook het opstellen van vervangings- en onderhoudsplannen, adviezen en oplossingen die invulling geven aan specifieke vragen als de opmaak en het beheer van algemene richtlijnen/type bestekken ten behoeve van andere processen. Ze zorgen voor onderbouwing en correcte verdeling van de resources over de units en disciplines heen.

Daarnaast zijn de business unit managers ook verantwoordelijk voor de projectenportefeuille van projecten met betrekking tot vervangingsinvesteringen en verbeteringen en aanpassingen. Ze fungeren als aanspreekpunt binnen de organisatie en zorgen voor de concrete invulling van de beschikbare budgetten.

In 2013 werd hard ingezet op het efficiënt benutten van de bovenvermelde budgetten. Er werden voor 8 miljoen EUR verbeteringen gerealiseerd op bestaande installaties, het gerealiseerde bedrag voor vervangingen bedraagt 3 miljoen EUR.

Tevens werd de basis gelegd voor een lange termijn planning voor deze budgetten; zodat we ook voor de komende jaren de nodige middelen kunnen bepleiten om onze basisdoelstelling 'zorgen voor betrouwbare en performante installaties' te kunnen waarmaken.

CO₂ Manager

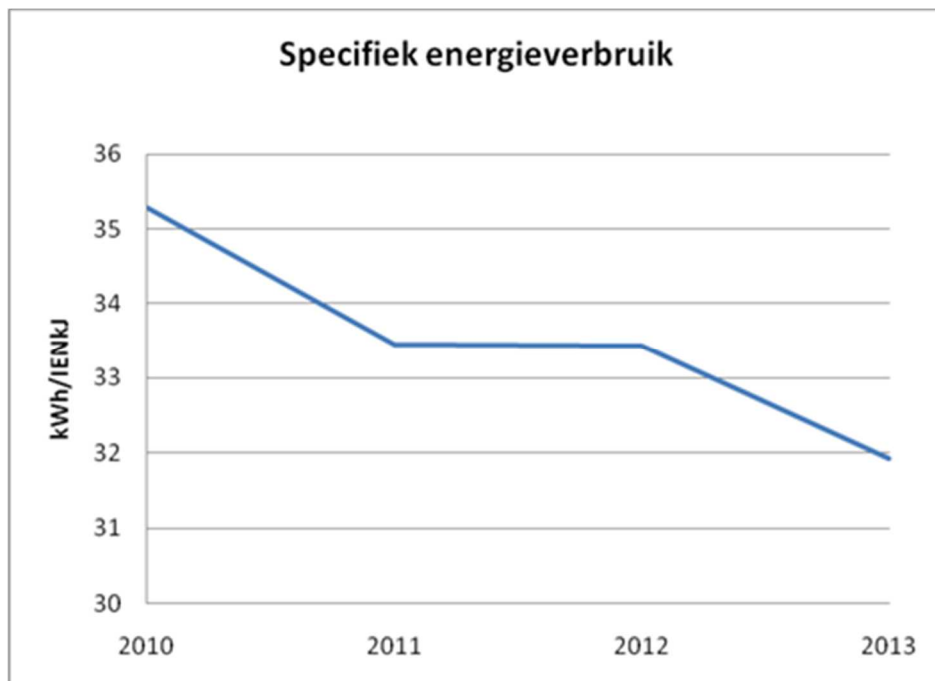
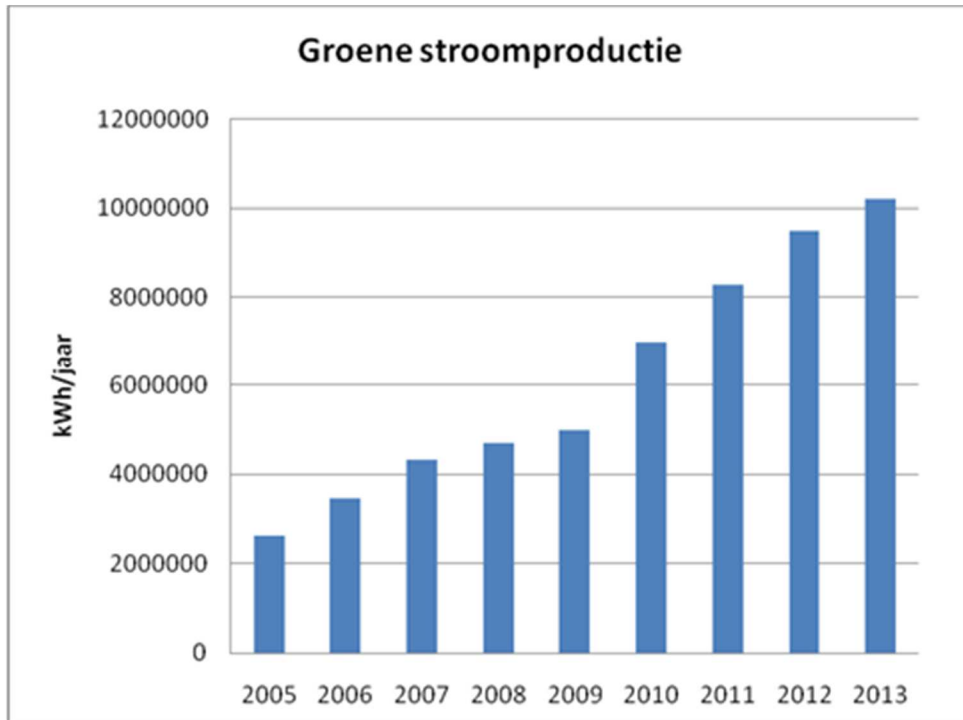
Het energiemangement is opgestart om op gestructureerde wijze het energieverbruik in kaart te brengen en te reduceren. De verhoogde aandacht leidt tot een snelle bewustmaking. Multidisciplinaire teams lichten jaarlijks 5 RWZI's door. Ze vergroten en verspreiden de energiekennis doorheen het bedrijf. Hierdoor dwingt Aquafin het specifieke energieverbruik (kWh/IE) jaar na jaar terug.

De energiedoelstellingen voor 2020 stellen dat we tegen 13% groene stroom zullen produceren, dat we het primaire energieverbruik met 20% reduceren en ook het transport moet met 20% omlaag. Verschillende afdelingen en werkgroepen zijn reeds op deze drie sleuteldomeinen aan de slag.

Ter illustratie : In 2013 wordt nog meer groene stroom geproduceerd, dan in het jaar ervoor. Daarmee staat de teller voor 2013 op 10,2 miljoen kWh en dat is meer dan het dubbele dan voor de start van het energiemangement en 7,4% beter dan vorig jaar. Voor de

transportreductie is voorgesteld om de transporten van vloeibaar slib aan te pakken. Om het doel te halen, moet tegen 2020 het drogestofgehalte van alle vloeibare slibs met 1%ds stijgen. In 2012 was het drogestofgehalte 0,3% beter dan in 2011. De doelstelling om dit te consolideren in 2013 is eveneens gehaald.

Het specifieke energieverbruik (in kWh/1ENkj) van de RWZI's is intussen reeds 9.01% gedaald tegenover de toestand in het referentiejaar 2010.

4.3.4.2 CAS/GIS/Opmeten (9,05 VTE)

De groep CAD- en GIS-ondersteuning verzorgt het tekenwerk binnen Aquafin. Dit houdt o.a. volgende zaken in :

- ontwerp-, aanbestedings-, vergunnings-, grondverwervings- en uitvoeringsplannen voor eigen ontwerpen (zuiveringsinstallaties, collectoren, pompstations en bergbezinkbekkens) en aanpassingswerken aan bestaande installaties.
- plannen nodig voor vergunningsaanvragen van bestaande installaties
- plannen van mechanische onderdelen en constructies
- overzichtsplannen van zuiveringsgebieden, projectgebonden kaartmateriaal voor indienen Technisch Plan, bekkenoverleg, infoavonden voor aangelanden, informatieverstrekking via website, opendeurdagen op installaties
- processchema's voor jaarverslag
- interventieplannen van installaties
- animatiefilms voor opleidingen
- voorbereiding plannen afkoppelingsstudies (afbakening project)
- intekenen afkoppelingsprojecten

Verder staat deze groep ook in voor:

- actualisatie databanken
- kwaliteitscontrole op door derden aangeleverde databanken en opmetingen
- verlenen van adviezen inzake huisaansluitingen aan leidingen of collectoren
- verlenen van eenvoudig hydraulisch advies
- opmaken van de voorbereiding van een scenario-analyse
- opzetten en beheren van een documentmanagementsysteem voor digitale plannen

Binnen de cel CAD blijven we de technologische ontwikkelingen van zeer dichtbij volgen. In 2013 hebben we onze kennis van animatie sterk uitgebreid, getuige hiervan is de animatie die gebruikt werd in het filmpje van het hemelwaterplan.

Verder hebben we in 2013 voor het eerst gebruik gemaakt van de nieuwe meettechniek 3D-laserscanning, het verwerken van deze gegevens tot een ontwerp is voorzien voor 2014.

Landmeetkundige opdrachten in het kader van uitvoeringsprojecten laat Aquafin uitvoeren door de betrokken ontwerp bureaus.

Voor de eigen ontwerpen en databanken doen wij een beroep op raamovereenkomsten, één voor bovengrondse opmetingen, één voor ondergrondse opmetingen. De coördinatie van deze raamovereenkomsten en de kwaliteitscontrole op alle door derden aangeleverde opmetingen gebeurt door Asset Management.

Niet standaard en kleine meetopdrachten worden in huis uitgevoerd, gezien de complexiteit van veel van deze opdrachten is er steeds een mondeling overleg nodig. In veel gevallen dient er ook snel met de meting gestart te worden en is er een bijsturing van de planning nodig zodat deze opdrachten moeilijk of niet kunnen uitbesteed worden.

4.3.4.3 Administratie Asset Management (9,04 VTE)

De administratie Asset Management is verantwoordelijk voor volgende zaken :

- aanvragen en de werkorders voor de inbedrijfname van de pompstations
- de planning van de autofoon
- administratie rond PLC's en alarmbewakingsbenodigheden
- de dagelijkse administratie voor het intern studie bureau, zowel bouwkunde als elektromechanica
- administratieve opvolging van projecten

- het samenstellen van het aanbestedingsdossier tot het opmaken van de eindafrekening
- rapportering van de kennisprojecten in de AS400-kennisbank
- rapportering budgetbeheer Onderzoek en de administratieve ondersteuning in enkele Europese projecten
- overdracht en de einddossiers van gerealiseerde infrastructuurprojecten aan de directie operaties
- administratieve opvolging van vervangings- & aanpassingsinvesteringprojecten
- opvolging OP-projecten (van haalbaarheid tot definitieve oplevering)
- opmaak opleverings- en beplantingsdossiers voor het Vlaams Gewest

4.3.4.4 (Piloot)Onderzoek (15,47 VTE)

Onderzoek is één van de sleutelcomponenten om hedendaagse en toekomstige uitdagingen tegemoet te komen. Onderzoek binnen Aquafin richt zich enerzijds op direct toepasbare resultaten met het oog op verbetering van effluentkwaliteit, kostenreductie en het toepassen van Best Beschikbare Technologie. Anderzijds wordt ook aan strategisch onderzoek gedaan met het oog op toekomstige valorisatie. Dit gebeurt regelmatig in samenwerking met externe partners, in het kader van internationaal gebubsidieerde onderzoeksprojecten. In 2013 was Aquafin partner in de EU-projecten Minotaurus, INNERS, Sanitas en Raingain. Er werd ook een nieuw project binnengehaald (R3Water) dat in 2014 zal starten.

De coördinatie en het uitvoeren van innovatief onderzoek is gebaseerd op een strategische lange termijn visie, waarbij volgende domeinen aan bod komen:

- Integraal waterbeheer: Aquafin heeft een cruciale bijdrage in het behalen van de goede status van de waterlichamen. Het onderzoek in het domein 'integraal waterbeheer' focust op innovatieve oplossingen die bijdragen aan een betere kwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater door mitigatie van de impact van onze lozingen via effluent, overstorten en RWA.
- Asset management: om de infrastructuur die Aquafin beheert in optimale toestand te brengen en te houden is heel wat expertise nodig. Onderzoek in dit domein focust (oa) op nieuwe technologieën om de toestand van het riool- en RWZI stelsel op punt te houden en op geur- en corrosieproblematiek
- Duurzame waterzuivering: afvalwaterzuivering heeft een bijdrage in onze ecologische voetafdruk door energieverbruik, uitstoot van broeikasgassen en verbruik van grondstoffen. Onderzoek in het domein 'duurzame waterzuivering' heeft als doel het minimaliseren van die voetafdruk, oa door onderzoek naar energiebesparing en – terugwinning, minimaliseren van de uitstoot van lachgas en het terugwinnen van grondstoffen uit afvalwater.

Accenten gerealiseerd onderzoek

- Er wordt een studie uitgevoerd naar de mogelijkheden en risico's van eventuele deelname van Aquafin aan een demand response systeem (Een DR systeem beoogt een verandering in elektriciteitsverbruikpatroon in functie van bepaalde triggers zoals bijvoorbeeld een financiële vergoeding voor een flexibel gesteld vermogen)

- In Kessel Lo wordt het RTC algoritme (en de daarbij horende infrastructuur van aangestuurde kleppen) in gebruik genomen. Tevens worden nieuwe (desk)-RTC-studies opgestart voor cases in Aalst, Antwerpen en Dendermonde
- In het onderzoek naar overstorten en bergbezinkbekkens worden verschillende constructies uitgerust met meetsystemen die informatie aanleveren over de werking en die op termijn mogelijkheden voor optimalisatie aan het licht moeten brengen.
- Een demo schaal installatie voor het recupereren van fosfor wordt in gebruik genomen. In deze installatie wordt fosfaat uit vergist slib teruggewonnen in de vorm van struviet. Zo wordt de belasting van de slibwaters gevoelig verminderd, kunnen operationele problemen mbt struvietaanslag in leidingen vermeden worden en worden er nutriënten teruggewonnen.
- In 2013 wordt er verder gebouwd aan en gewerkt met de ervaring in Computational Fluid Dynamics. CFD wordt toegepast in adviesverlening voor o.a. optimaliseren van de layout van verdeelconstructies en het gericht uitschakelen van voortstuwars en mixers.
- Een nieuw beslissingsondersteunend instrument voor corrosiebescherming na persleidingen wordt uitgewerkt waarmee het risico op aantasting afwaarts van persleidingen kan worden ingeschat en waarmee het aantal meter corrosiebescherming dat moet worden voorzien kan worden afgeleid
- In het onderzoek naar micropolluenten worden getest of bio-augmentatie (aanrijking) van actief slib met speciaal opgekweekte stammen ervoor kan zorgen dat er een verbeterde afbraak van moeilijk afbreekbare medicijnrestanten kan worden gerealiseerd. De resultaten zijn veelbelovend maar moeten nog verder gevalideerd worden.
- In het onderzoek naar de uitstoot van lachgas werden meetcampagnes uitgevoerd op verschillende (full scale) RWZI's. Hierdoor kan de problematiek in kaart gebracht worden en en wordt een inzicht verkregen in de mechanismen van vorming en uitstoot van deze gassen.

Het onderzoek uitgevoerd binnen Aquafin wordt ook internationaal erkend.

Dit uit zich enerzijds in het binnenhalen van Europese projecten, maar ook in de internationale papers en publicaties die geaccepteerd worden. In 2013 worden er 6 van de 8 ingestuurde abstracts over onderzoeksprojecten aanvaard voor een platform presentatie op een internationaal congres. Daarnaast worden de onderzoekers van Aquafin regelmatig als spreker gevraagd op symposia en workshops wat in totaal tot 26 bijdrages leidde op nationale en internationale conferenties, symposia en workshops. Tevens werden 7 onderzoeksartikels gepubliceerd.

4.3.4.5 Procestechologie (12,53 VTE)

De groep procestechologie is in 2013 actief op volgende domeinen:

Technologische input in waterzuiveringsprojecten

- opmaak van een 25-tal projectvoorstellen voor het optimalisatieprogramma 2016
- proceskeuze en dimensionering van 8 renovaties en 5 nieuwbouw zuiveringsinstallaties
- het aanpassen van eerder ingediende technische plannen van RWZI's/KWZI's, het nazicht van het voorontwerp en (op ad hoc basis) het definitief ontwerp of de

- opstartfase van nieuwe of gerenoveerde installaties en de garantiekeuringen van ontwateringsinstallaties)
- specifiek korte termijn onderzoek

Ondersteuning aan de directie Operaties

- technologische ondersteuning op het terrein bijvoorbeeld realiseren optimale nutriëntverwijdering, maximaliseren drogestofgehalte slib,...
- verrichtten specifiek korte termijn onderzoek op vraag van de klant onder andere met betrekking tot hydraulische stromingsprofielen (via CFD) of optimaliseren van de warmtecircuits in slibgistingen
- ondersteuning bij de adviesverlening aan VMM over de milieuvergunningen van bedrijven
- ondersteuning bij de technische beoordeling in het kader van het afsluiten van saneringscontracten en contracten voor uitbouw van buffering in het kader van ecologisch transport met rioollozende bedrijven met een eigen waterwinning
- technisch advies inzake noodaansluitingscontracten voor oppervlaktewaterlozers
- technische beoordeling van de aanvragen voor aansluiting van bronbemalingen op de zuiveringsinfrastructuur

Strategisch onderzoek

Naast de studieverantwoordelijken van de groep Onderzoek hebben ook deze van de groep Procestechologie een kennisdomein waarbinnen zij strategisch onderzoek uitvoeren met als doel innovaties in de waterzuivering te kunnen introduceren. Voorbeelden van kennisdomeinen zijn nutriëntverwijdering, kleinschalige waterzuivering, beluchtingsystemen, ...

Technologische input in waterzuiveringsprojecten

- opmaak van een 25-tal projectvoorstellen voor het optimalisatieprogramma 2016
- proceskeuze en dimensionering van 8 renovaties en 5 nieuwbouw zuiveringsinstallaties
- het aanpassen van eerder ingediende technische plannen van RWZI's/KWZI's, het nazicht van het voorontwerp en (op ad hoc basis) het definitief ontwerp of de opstartfase van nieuwe of gerenoveerde installaties en de garantiekeuringen van ontwateringsinstallaties)
- specifiek korte termijn onderzoek

Ondersteuning aan de directie Operaties

- technologische ondersteuning op het terrein
- verrichtten specifiek korte termijn onderzoek op vraag van de klant
- ondersteuning bij de adviesverlening aan VMM over de milieuvergunningen van bedrijven
- ondersteuning bij de technische beoordeling in het kader van het afsluiten van saneringscontracten en contracten voor uitbouw van buffering in het kader van ecologisch transport met rioollozende bedrijven met een eigen waterwinning
- technisch advies inzake noodaansluitingscontracten voor oppervlaktewaterlozers
- technische beoordeling van de aanvragen voor aansluiting van bronbemalingen op de zuiveringsinfrastructuur

Strategisch onderzoek

Naast de studieverantwoordelijken van de groep Onderzoek hebben ook deze van de groep Procestechologie een kennisdomein waarbinnen zij strategisch onderzoek uitvoeren met als doel innovaties in de waterzuivering te kunnen introduceren.

4.3.4.6 Bouwkunde (15,49 VTE)

De groep bouwkunde is verantwoordelijk voor de opvolging en uitvoering van bouwkundige herstellings- en onderhoudswerkzaamheden, cameraonderzoek in het kader van het structureel beheer, stabiliteitsstudies, hydraulische studies, ontwerpen van bouwkundige aanpassingswerken en het (voor)ontwerp en de leiding der werken van sommige collectorprojecten en zuiveringsinstallaties.

Binnen de groep bouwkunde gebeurt tevens de opvolging en actualisatie van bouwkundige normen, richtlijnen en typebestekken.

Structureel modelleren

De dienst structureel modelleren centraliseert alle leidingonderzoeken binnen Aquafin. Een belangrijk aandeel is het preventief onderzoeksprogramma op bestaande rioleringen. Dit programma heeft tot doel de structurele toestand van meer dan 5.000 km collectoren in kaart te brengen. Dit onderzoeksprogramma is risicogebaseerd.

Daarnaast gebeuren ook ad hoc onderzoeken bij vaststelling van structurele of hydraulische problemen, in het kader van hergebruik van bepaalde oudere leidingen (bij opmaak Technisch Plan), in het kader van overname van leidingen, na uitgevoerde herstellingen.

Hydraulisch modelleren

De dienst hydraulisch modelleren is gespecialiseerd in het opstellen en bewerken van hydraulische rekenmodellen, waarmee vraagstukken in verband met de kwantitatieve waterhuishouding kunnen worden beantwoord. Op deze manier wordt een antwoord geboden op vragen naar impact van bepaalde geplande aanpassingen, risico-inschatting, voorziene uitbreidingen of optredende wateroverlastproblemen.

Studieverantwoordelijken

De groep studieverantwoordelijken is op haar beurt bezig met het ontwerp van bouwkundige projecten binnen o.a. het programma "Verbeteringen en Aanpassingen", ontwerp en leiding der werken van bepaalde specifieke projecten en ad hoc adviezen in verband met alle bouwtechnische facetten.

Dienst toezichters Onderhoud

Deze dienst is verantwoordelijk voor de opvolging en uitvoering van de bouwkundige werkopdrachten in het kader van het regulier bouwkundig onderhoud en dringende herstellingen.

In een aantal gevallen verzorgen zij het toezicht op de uitvoering van projecten uit de korf van "Verbeteringen en Aanpassingen"

4.3.4.7 Automatisatie (11,96 VTE)

De afdeling Automatisering staat in voor het ontwikkelen, inbedrijfnemen en onderhouden van de automatiseringssoftware op de verschillende Aquafin installaties (RWZI's en pompstations). De automatiseringssoftware wordt geprogrammeerd op PLC en Scada systemen. Deze systemen staan in voor de sturing en bewaking van de RWZI's en pompstations.

Dit alles wordt in huis uitgevoerd om de standaardisatie te waarborgen en aanpassingen snel en efficiënt uit te voeren.

Realisaties Automatisering in 2013 :

- automatisering van diverse renovatie -en investeringsprojecten (20-tal)
- automatisering van niet standaard pompstations (20-tal)
- automatisering van projecten verbeteringen & aanpassingen (15 significante projecten)
- uitrol van automatisering 2-sensor sturingen
- uitrol van bijkomende alarmering op installatiedebiet
- uitrol van module voor blokkering beluchting bij hoge turbiditeitswaarden
- dagelijkse helpdesk voor automatiseringsvragen
- pilootproject bewaking pompdebiet
- ombouw van automatisering in het kader van herinvesteringen (volledige projectopvolging). In 2013 zijn 30 PLC's vernieuwd op 13 installaties. Ook enkele meer complexe installaties kwamen aan bod: Roeselare, Lokeren en Lier.
- opvolging en onderhoud dataverwerking
- deelname onderzoeksprojecten
- Aanvang van de business case supervisie-alarmbewaking en datacommunicatie met als einddoel te komen tot een toekomstgerichte infrastructuur.

4.3.4.8 Elektro-mechanica (17,08 VTE)

De groep EM is gespecialiseerd in de studie en opvolging van de uitvoering van de elektromechanische uitrusting van pompstations en bergbezinkbekkens.

De projectenportefeuille bestaat uit ca. 335 projecten van fase voorontwerp tot definitieve oplevering. Het geraamde totale investeringsbedrag aan elektromechanica bedraagt 17,8 miljoen EUR.

Er worden prestaties geleverd voor projecten in verschillende fasen :

- 51 projecten (67 installaties) voor 2,4 miljoen EUR worden ontworpen
- 39 projecten (met 47 pompstations en 3 bergbezinkbekkens) worden aanbesteed voor in totaal 1,9 miljoen EUR
- 24 projecten (met 37 pompstations en 10 bergbezinkbekkens) met een totaal investeringsbedrag elektromechanica van 2,8 miljoen EUR voorlopig opgeleverd
- 36 projecten (met 57 installaties) definitief opgeleverd
- Voor 59 nieuw te bouwen installaties wordt een waterslagstudie uitgevoerd

Sinds 2011 worden de pompen via een raamovereenkomst rechtstreeks aangekocht bij de pompenleveranciers met als doel de bedrijfszekerheid en totale levensduur van de pompen

te verhogen. Op de korte termijn resulteert deze werkwijze in minder discussies met leveranciers en het sneller oplossen van waarborgproblemen.

Cel Elektriciteit

Conform de wetgeving moet op elke installatie steeds een as-built versie van elektrische schema's aanwezig zijn. Elke aanpassing in een elektrische kast moet dus ook aangepast worden op de elektrische schema's. Deze aanpassingen aan de digitale versie van de schema's gebeuren binnen Technisch Ontwerp. Tevens wordt aan de hand van standaardschema's de elektrische schema's voor nieuw te bouwen installaties voorbereid. In totaal werden de schema's van 846 installaties voorbereid of aangepast.

Conform de wetgeving KB2008 en KB2012 voor elektrische installaties is er samen met het keuringsorganisme een risicoanalyse uitgevoerd van alle HS installaties die onder deze wetgeving vallen. Er is samen met de dienst preventie een prioritering opgesteld voor de aanpak van vervanging van deze installaties tussen 2014-2018. In 2013 worden de projecten voor een 5 tal installaties reeds opgestart.

Voor de LS installaties is de gelijkaardige oefening opgestart en deze wordt in 2014 afgerond.

De nieuwe cel elektriciteit houdt zich ook meer bezig met de melding die door de externe keuringen worden doorgegeven zoals kabelberekening, conformiteit AREI , ...

Aanpassingen in vermogens van de installaties die dan weer moeten bekeken worden in de modellen die dan as built worden gezet.

2013 is een overgangsjaar waar de nieuwe werkwijzen volgens de bril Asset management worden uitgetest.

4.3.4.9 Projectuitvoering RWZI/TOO (13,5 VTE)

De groep Projectmanagement is verantwoordelijk voor de projectrealisatie van zowel nieuwbouw als renovatie van RWZI/KWZI (OP-budge in 2013 14 projecten aanbesteed voor totaalbudget van 24 miljoen en 19 projecten opgeleverd voor een totaalbudget van 28 miljoen als voor kleinere aanpassingen en verbeteringen van bestaande infrastructuur (VA/VI-budget). Hier gebeurt het managen van de projecten vanaf een ruwe beschrijving via detailontwerp, aanbesteding, gunning en uitvoering tot en met oplevering aan het Vlaams Gewest. Dit alles gebeurt in nauwe samenwerking met de interne studieverantwoordelijken binnen de disciplines Bouwkunde, Elektriciteit en Elektromechanica uit de directie Asset Management, externe studiebureaus en aannemers.

4.3.5 Directie Marketing & ICT (69,17 VTE)

4.3.5.1 Accountmanagement (9,3 VTE) & administratie Accountmanagement (8,35 VTE)

De accountmanagers zijn verantwoordelijk voor het overleg met het Vlaamse Gewest i.v.m. verwachtingen en budgetten. Ze staan in voor het afsluiten en onderhouden van strategische samenwerkingsverbanden met drinkwatermaatschappijen en andere strategische partners in functie van een optimale uitbouw van de riolerings- en hemelwaterinfrastructuur. De accountmanagers slaan de brug tussen klant en productie en houden de vinger aan de pols.

4.3.5.2 ICT (28,12 VTE)

De dienst Systembeheer staat in voor de uitbouw en het beheer van de centrale systemen en het netwerk, voor het uitwerken van de nodige structuren voor dagelijks beheer en voor de praktische uitvoering van de IT-aankopen. Zij zorgen voor een bedrijfszekere, beveiligde en performante werkomgeving voor de gebruikers.

Belangrijkste nieuwe realisaties in 2013 :

- videozalen Drongen/Herentals/Hoofdkantoor met kwalitatief hoogstaande videokwaliteit + desktop integratie
- Uitbreiding van de capaciteit van het (productie) server park met 50%
- Upgrade van de opslagomgeving
- Upgrade centrale firewalls op het hoofdkantoor
- Upgrade centrale netwerkrouers op het hoofdkantoor
- Volledige vernieuwing van het printer park
- Implementatie van een beheerstool voor mobiele verbindingen

De dienst Helpdesk is verantwoordelijk voor het dagelijks beheer van de werkposten, centraal en op de verwijderde sites, en voor alle vormen van ondersteuning van de gebruikers : het installeren of herstellen van werkstations, randapparatuur en programma's ; het userbeheer ; de inventarisatie van hard- en software ; het geven van uitleg of systematische opleiding ; het uitvoeren van ad hoc bevestigingen, bemannen de 'hotline' tijdens de werkuren, voorzien ca. 1000 gebruikers en werkstations op 80 locaties van operationaliteit.

De dienst Informatisering zorgt voor ondersteuning bij de behoeftedefinitie, voor analyse en programmatie, aankoop en integratie van toepassingen en voor het beheer van de aanwezige software van de administratieve systemen.

Belangrijkste nieuwe projecten in 2013 :

- Aanpassingen aan de werkordermodule
- Wijzigingen naar nieuwe BTW-regels voor gemeenten
- Selectieproces voor de nieuwe onderhoudssoftware
- HRM-systeem voor de opvolging van objectieven en evaluaties van medewerkers
- Nieuw portaal
- Digitalisering van de bestelbonnen en aankoopfacturen met elektronische goedkeuring
- Uitbreiding van het nieuwe document management systeem (Alfresco)

De dienst ICT-GIS zorgt voor ondersteuning bij de behoeftedefinitie, voor analyse en programmatie, aankoop en integratie van toepassingen en voor het beheer van de aanwezige software voor alles wat met Geografische Informatiesystemen te maken heeft.

Belangrijkste realisaties in 2013 :

- Aanpassingen voor kabel- en leidingenportaal
- Geopunt, onderdeel inspectiemodule voor medewerkers
- Visualisatie projectgegevens in Geopunt
- Gegevensuitwisseling met het generieke informatieplatform van de overheid

4.3.5.3 Centrale Aankoop (23,4 VTE)

De afdeling Centrale Aankoop & Faciliteiten profileert zich als een dienstverlener naar de interne klant toe, met als hoofddoel :

de behoeften van de interne klant kaderen in een aankoopproces dat rekening houdt met alle betrokken diensten binnen de organisatie

- optimaliseren van het aankoopproces rekening houdend met de totale kost van de verwerving (TCO : Total Cost of Ownership)
- faciliteren van de ondersteunende diensten zodat de interne klant alle middelen wordt toegereikt om zich op zijn kernactiviteiten toe te leggen

De doelstellingen en strategieën van Centrale Aankoop & Faciliteiten zijn daardoor nauw gekoppeld aan deze van het bedrijf.

Aankopers werken samen met multidisciplinaire teams samengesteld uit de verschillende afdelingen die vroeg of laat bij het aankoopproces betrokken zijn. Ze begeleiden het contractuele deel binnen het aankoopproces en sturen bij waar noodzakelijk. Hierbij wordt rekening gehouden met die aspecten die in een professionele relatie van belang zijn zoals contractuele afspraken ivm veiligheid, kwaliteit, prijszetting, leveringsbetrouwbaarheid, financiële stabiliteit, administratieve afhandeling. Zodoende wordt voor het bedrijf een optimale prijs/kwaliteit verhouding bekomen, risico's geminimaliseerd en bedrijfscontinuïteit gewaarborgd.

Het aankoopproces is onderworpen aan de regelgeving inzake Overheidsopdrachten en loopt in nauw overleg met de Juridische Dienst en de Dienst Verzekeringen.

Het team Contractassistentie zorgt voor de ondersteuning van het operationele aankoopproces: het publiceren van de bestekken, het organiseren van openingszittingen, het administratief verwerken van de aanbestedingsresultaten, en opvolging van de correcte uitvoering van de overeenkomst tussen de contractant en de afnemer van de dienst.

Ze fungeren hierbij als aanspreekpunt voor vragen van zowel interne klanten als leveranciers m.b.t. de operationele uitvoering van de contracten, gaan na of de gemaakte afspraken gevolgd worden, registreren eventuele afwijkingen, formuleren verbeteringsvoorstellen (uit de leveranciersevaluatie) en staan in voor het verwerken van kleine ad hoc bestellingen.

Het werkgebied van Centrale Aankoop kan onderverdeeld worden in verschillende categorieën, waaronder o.a.:

- Werken (aannemers, studie bureaus, groenonderhoud op de installaties, schoonmaak dienstgebouwen en administratieve gebouwen)
- Leveringen (chemicaliën gebruikt in de waterzuivering, personeel gerelateerde middelen zoals werkkledij, persoonlijke bescherming middelen, nutsvoorzieningen, datacommunicatielijnen en telecommunicatie, aankoop (contracteren) van de toelevering van gas, elektriciteit, stoom, water en telefonie)
- Diensten (beheer wagenpark van zowel functie- als dienstvoertuigen, veiligheidskeuringen zoals periodieke keuringen tanks, rookgasmetingen, personeel gerelateerde diensten in nauwe samenwerking met HR, organisatie en (mede-)beheer van technische magazijnen en centraal magazijn, onderhandelen en opvolgen van

transportcontracten, aanbestedingen studiebureaus worden hier gecentraliseerd en aangepast aan de veranderende markt, dienstencontracten zoals rioolinspecties, bodemonderzoeken, grondmechanisch en milieuhygiënisch onderzoek, het graven van verkenningssleuven, alarmbewaking, meldkamer, bewakingsagenten, modems, onderhoudscontracten voor biogasmotoren)

De dienst Faciliteiten is o.a. verantwoordelijk voor het praktische beheer van de ondersteunende diensten en de logistieke ondersteuning; dit voor zowel de hoofdzetel te Aartselaar als de satellietkantoren te Drongen, Herentals en Leuven,

Korte samenvatting van de activiteiten van Faciliteiten:

- Opvolging en uitvoeren van het onderhoud en huisvesting op hoofdkantoor en de satellietkantoren (schoonmaak, herstellingen, technische aanpassingen, brandpreventie,...)
- Beheer van de technische installaties (zoals brand- en inbraakcentrale, toegangscontrole, HVAC), de telefooncentrale en bijhorende toestellen
- Beheer van de printroom
- Beheren van het bedrijfsarchief
- Uitleendienst voor bureaumateriaal (beamers, fototoestellen, GPS toestellen);
- Beheren van het poolwagens en het schadebeheer van het wagenpark
- Uitvoeren van interne transporten en logistieke dienstverlening
- Dagelijks beheer van het centraal magazijn
- Dagelijks beheer van mobiele telefonie
- Beheer en ondersteuning van ruim 200 gasdetectie toestellen
- Correct aanleveren gevraagde rapporteringen in functie van toegangscontrole, schadebeheer wagenpark en mobiele communicatie

4.3.6 Directie Organisatieontwikkeling (44,72 VTE)

4.3.6.1 Reputatiemanagement (12,04 VTE)

De afdeling reputatiemanagement is actief op verschillende domeinen :

In 2013 werkt de dienst Communicatie verder aan de realisatie van het communicatieplan 2010-2014. Dat plan beschrijft voor welke doelgroepen Communicatie een leidende rol opneemt of eerder ondersteuning biedt aan de afdelingen of processen die rechtstreeks in contact staan met deze doelgroepen.

Gebaseerd op een analyse van de uitgaven van de voorbije jaren en de specifieke accenten die de afdeling wilde leggen, werd voor elke doelgroep een target vastgelegd. Dat gebeurde zowel naar budget als naar tijdsbesteding toe. Net als in 2012 worden niet alleen alle uitgaven gekoppeld aan een doelgroep, maar ook de tijdsbesteding via de tijdsregistratie. Een nauwgezette opvolging van de besteding van beschikbare middelen, zowel in tijd als in geld uitgedrukt, maakt het mogelijk om in de loop van het jaar continu bij te sturen waar nodig. Hierdoor blijft het verschil tussen de gedefinieerde target en de uiteindelijk gerealiseerde investeringen per doelgroep beperkt.

Externe communicatie

In 2013 wordt er verder gebruik gemaakt van de digitale pressroom om 80 persberichten te verspreiden. Het gaat niet louter om tekst, maar ook om afbeeldingen, links, videobestanden,... waardoor er eigenlijk meer sprake is van (social) media releases in plaats van traditionele persberichten. Op die manier willen we aantonen dat we een innovatief bedrijf zijn dat gebruik maakt van moderne communicatietechnologieën. In 2013 wordt Aquafin ruim 600 keer in kranten vermeld.

Via de website kunnen scholen (of andere groepen) steeds een rondleiding aanvragen op één van de 25 bezoekersinstallaties. In 2013 worden in totaal 663 groepsbezoeken georganiseerd. Aangezien het belangrijk is om een goede relatie te onderhouden met leveranciers, gaan we ook in op de vraag van enkele van die leveranciers om samen met hun (potentiële) klanten een bezoek te brengen aan een zuiveringsinstallatie en/of pompstation.

Op 8 oktober 2013 wordt voor de vierde keer de Kwaliteitsaward uitgereikt voor studiebureaus, en voor de zevende keer de Minder Hinder Award voor aannemers. Om de hinder van onze werken verder te beperken, schrijft de afdeling Communicatie de procedures voor infrastructuur- en onderhoudswerken verder uit en worden er voorbeeldbrieven uitgewerkt voor aannemers, uitvoerders van herstellingen en afkoppelingsdeskundigen. In het kader van een opleidingsproject van het derde jaar Communicatiemanagement van de Thomas More Hogeschool laat de afdeling Communicatie de huidige Minder Hinder communicatie onderzoeken. De studenten voeren zowel kwalitatief als kwantitatief onderzoek uit en doen een aantal verbetervoorstellen waarvan sommige verder onderzocht worden.

We nemen actief deel aan de Vlariodag, waar Gedelegeerd Bestuurder Luc Bossyns een speech geeft voor de leden van Vlario en we een stand hebben op de beurs, met waterbeheersing als centraal thema. De afdeling Communicatie verzorgt het ondersteunend materiaal.

Aquafin neemt deel aan enkele jobbeurzen in het kader van het rekruteringsproces en daarvoor wordt ook een volledig nieuwe aanwervingscampagne uitgewerkt, wat onder meer resulteert in nieuwe rekruteringsfolders, een vernieuwing van de website www.werkenaanzuiverwater.be en bijpassende advertenties in verschillende media.

Aquafin heeft zich in 2013 verder willen profileren als kenniscentrum. Om dat te verwezenlijken wordt de aanwezigheid in vakbladen verhoogd. Dit zowel door redactionele artikels aan te leveren als door advertenties te plaatsen. Met een verhoogde zichtbaarheid in de vakpers wil Aquafin zich ook tonen als een betrouwbare partner. Daarnaast verschijnt ook in 2013 het relatiemagazine “Aqua” drie keer en publiceren we het jaarverslag 2012 en het halfjaarverslag 2013. Om de impact op het milieu te beperken wordt het jaarverslag in een kleinere oplage gedrukt, en daarnaast in digitale vorm beschikbaar gesteld via een aparte website.

Om een zo breed mogelijk draagvlak te creëren voor de werken die Aquafin uitvoert, blijft het grote publiek een belangrijke doelgroep. Net als de voorgaande jaren organiseren we verschillende burenb bezoeken. Een burenb bezoek kan men best beschouwen als een kleine opendeurday, waarbij omwonenden van een nieuwe of gerenoveerde zuiveringsinstallatie de mogelijkheid geboden wordt om via een rondleiding op de installatie meer informatie te krijgen over Aquafin en het waterzuiveringsproces. Dergelijke persoonlijke contacten met omwonenden zijn ook een ideale gelegenheid om de maatschappelijke meerwaarde van Aquafin toe te lichten. Omwille van het kleinschalige karakter van de burenb bezoeken blijft de investeringskost hiervoor erg beperkt. In totaal organiseren we in 2013 niet minder dan 12 burenb bezoeken. Door in de mate van het mogelijke in te gaan op dergelijke vragen wordt via de burenb bezoeken niet alleen gewerkt aan de relatie met het grote publiek, maar bevordert dit ook de contacten met lokale overheden.

In 2013 engageert Aquafin zich opnieuw als hoofdsponsor van de Big Jump. Op 14 juli sprongen bijna 4000 jumpers verspreid over 23 verschillende locaties in Vlaamse waterlopen om aandacht te vragen voor zuiver water. Op al deze locaties is Aquafin aanwezig met een stand bemand door eigen medewerkers. Dit geeft ons de mogelijkheid om aan de deelnemers een extra woordje uitleg te geven over wie Aquafin is en wat we doen. We werken ook mee aan de promotie van de Big Jump via advertenties, affiches, flyers, ... Er wordt een promotiefilmje gemaakt dat via sociale media – zowel de eigen Aquafin-kanalen als die van betrokken partners – wordt verspreid. Het directe doel daarvan is de burger aan te sporen om deel te nemen aan de Big Jump,.

Omdat Natuurpunt, de hoofdorganisator van de Big Jump, ook een belangrijke stakeholder is voor Aquafin, kiezen we ervoor om ook in 2014 sponsoring te blijven voorzien. In ruil krijgen we advertentieruimte in het driemaandelijks magazine van Natuurpunt en kunnen met een beursstand aanwezig zijn op enkele Natuurpuntevenementen zoals de starthappening van de zomercampagne en de jaarlijkse trefdag voor vrijwilligers. Hierdoor kan Aquafin extra draagvlak creëren.

We zetten de ingeslagen weg verder inzake gebruik van sociale media. De bestaande kanalen – Facebook, Twitter, YouTube en LinkedIn - worden intensiever ingezet om het grote publiek te informeren en zo een groter bereik te halen. Om die interactie met het publiek te kunnen vergroten, wordt in 2013 een opvolgingstool in gebruik genomen. Via deze software kan alle online communicatie over het bedrijf opgevolgd worden.

Interne communicatie

In het begin van het jaar vinden er traditiegetrouw drie decentrale nieuwjaarsbijeenkomsten plaats (Antwerpen, Brugge, Hasselt), waarop de visie en strategie voor de komende jaren aan het personeel wordt toegelicht.

Net zoals in 2012, verschijnt het tweemaandelijks intern magazine “Collector”, in totaal zes keer.

De afdeling Communicatie laat in 2013 een onderzoek uitvoeren naar de doorstroming van informatie binnen het bedrijf. Op basis van de resultaten wordt een actieplan opgesteld om enkele knelpunten in de organisatie weg te werken. De adviseurs Communicatie hebben hun zichtbaarheid in het bedrijf verhoogd en nemen een actievere rol op in het laten doorstromen van informatie.

Vanuit het procesgerichte denken en in het breder kader van het project ICT-architectuur, werkt de afdeling verder aan de vernieuwde portaal-site. In verschillende releases worden telkens, na een intensieve testperiode, nieuwe functionaliteiten toegevoegd. Tegelijk worden alle voorbereidingen getroffen om het bestaande interne sociale netwerk Yammer te vervangen door Connections, de IBM-tegenhanger ervan die qua gebruiksvriendelijkheid en functionaliteit iets uitgebreider is.

Net als de voorgaande jaren organiseert de dienst Communicatie verschillende middagsessies om het personeel meer achtergrond te geven over actuele thema's. We starten een onderzoek naar de mogelijkheden van videocommunicatie. In het kader daarvan worden enkele opleidings filmpjes gemaakt als eerste test. Daarnaast wordt ook bekeken hoe video verder kan ingezet worden als communicatiemiddel, zowel op inhoudelijk als op technisch vlak.

De afdeling speelt ook een belangrijke rol in veranderingsmanagement. Ze bewaakt het change management bij de implementatie van nieuwe software of bij organisatorische veranderingen. Aandachtpunten zijn de implementatie van het prestatiebudget, de vernieuwde BSC en de installatie van de directie Asset Management.

De dienst Onthaal heeft een volwaardige plaats verworven binnen het proces reputatiemanagement. De dienst ontvangt de bezoekers in het hoofdkantoor, verzorgt het algemeen telefonisch verhaal en staat in voor de postverdeling en -verzending. De medewerkers van deze dienst voeren naast hun kernactiviteiten ook ondersteunende en administratieve taken uit, waardoor er een meer optimale inzet komt van mensen en middelen.

Het Contactcenter is het eerste aanspreekpunt voor burgers met vragen, klachten, opmerkingen en suggesties over onze dienstverlening. Van hieruit worden ook afspraken gemaakt met burgers voor het onderhoud van hun Individuele Behandelingsinstallatie voor Afvalwater.

De ombudsman staat in voor de bemiddeling tussen de burger en het bedrijf en verzekert hem van een luisterend oor, een gemakkelijke en permanente bereikbaarheid, een degelijk en objectief onderzoek van het gemelde probleem en een behandeling of oplossing die voor beide partijen aanvaardbaar is.

De projecten van Aquafin kunnen in mindere of meerdere mate hinder veroorzaken voor buurtbewoners en handelaars op het traject. Naast maatregelen op het terrein om de hinder te beperken, is een goede communicatie van cruciaal belang voor het creëren van een draagvlak voor de werken. De aanpak en de intensiteit van de 'Minder Hinder'-communicatie zijn per project afhankelijk van verschillende factoren. Via het beantwoorden van enkele vragen in de beslissingstabel wordt een communicatieplan uitgerold, dat rekening houdt met de verschillende factoren.

Het Minder Hinder-team ondersteunt en adviseert de projectmanagers bij de toepassing van het communicatieplan van hun projecten en zorgt bijvoorbeeld voor de eindredactie van uitnodigingen en presentaties voor infoavonden, tussentijdse infobrieven, folders, digitale nieuwsbrieven, infofiches website, enz... Het team ziet er op toe dat de boodschap positief wordt gebracht, dat brieven vlot leesbaar zijn en dat de informatie ook voor niet-technisch geschoolde buurtbewoners begrijpbaar is.

4.3.6.2 Informatiebeheer (27,97 VTE)

De afdeling Informatiebeheer is een typisch voorbeeld van hoe klantgerichte processen niet ophouden aan de grenzen van directies of afdelingen. Deze afdeling is verantwoordelijk voor het proces 'informatie beheren' doorheen de ganse organisatie. Ze doen dit door richtlijnen uit te stippelen en controles uit te voeren op het up-to-date zijn, de volledigheid en de correctheid van de gegevens. De verschillende teams binnen de afdeling hebben zich elk gespecialiseerd op een specifieke subgroep van de informatiestroom, zijnde de projectgegevens, de opleveringsdossiers, de ecologische en operationele parameters en de databank van productiemiddelen.

Informatie beheren is meer dan het controleren van de ingegeven data: het is ook het verwerken van deze data tot nieuwe informatie die verder gebruikt kan worden om andere processen bij te sturen. Zo wordt er meegewerkt om, in samenwerking van VMM, de Ecologische Performantie Indicatoren (EPI's) te berekenen. De afdeling levert niet alleen de gevalideerde dynamische en statische gegevens aan de VMM voor de berekening van deze indicatoren, maar berekenen ook maandelijks zelf de belangrijkste indicatoren. Zo kan Aquafin kort op de bal spelen indien zich problemen voordoen in de exploitatie van onze installaties en actie nemen om het zogenoemde probleemdossier te remediëren.

Tevens zorgde Informatiebeheer als projectleider mee voor de realisatie van het project "Beter Ramen". In dit project worden door analyse en gedetailleerde nacalculatie de pijnpunten in het huidig ramingsproces bloot gelegd. Heel wat "quick wins" die gedetecteerd worden, zijn intussen ook al gerealiseerd. Het project heeft in ieder geval geleid tot een hernieuwde bewustwording en betrokkenheid bij deze problematiek. Daar op voortbouwend zal er de volgende jaren nog een heleboel werk zijn om het proces "Beter Ramen" verder te verbeteren.

In 2013 wordt voor de projectendatabank een uitgebreid controle rapporten systeem opgezet. Voor alle gegevens in de projectendatabank wordt gekeken op welke manier de nauwkeurigheid, volledigheid en up-to-dateheid kan gecontroleerd worden. Concreet worden er een 100-tal BI-rapporten opgemaakt die zorgen voor een 95% dekking van de projectendatabank. Deze rapporten worden nu op regelmatige basis opgemaakt en de nodige acties om de problemen op te lossen worden geïnitieerd. Op die manier hopen we de komende jaren de BSC-score voor de indicator "Correcte Project Informatie" sterk te verbeteren. Voor 2014 staat de target op een daling van de "fouten" met 20%.

In 2013 wordt de achterstand van de asset informatiedatabank aangepakt op 2 sporen. Enerzijds wordt de vernieuwde procedure voor verzameling verwerking van as-builtonformatie verder uitgerold tot meer dan de helft van de uitgevoerde projecten. Daardoor komen deze gegevens sneller centraal ter beschikking. Daarnaast wordt ook tijdelijk extra VTE ingezet op de reeds lang ontbrekende informatie. Hierdoor kan het totaal van ontbrekende infrastructuur in Alfresco & GeoPunt van 309 km op 31/12/2012 worden teruggedrongen tot 120 km eind 2013. In 2014 willen we deze databank nog verder op punt stellen.

In de loop van 2013 wordt het GIPOD binnen Aquafin in gebruik genomen. Informatie over onze geplande werken & lopende werven wordt in één centraal Vlaams systeem gebracht zodat dit door andere betrokken partijen, nutsbedrijven en in uitvoeringsfase ook door de burger kan worden geraadpleegd. Via deze databank kan communicatie & afstemming tussen verschillende geplande werken worden gestroomlijnd.

Door de succesvolle uitvoering van het ICT-GIPOD project worden gegevens uit AS400 automatisch opgeladen in deze databank. Eind 2013 worden alle werken in uitvoering opgeladen in het systeem, alsook de volledige geplande projectenkorf voor een selectie van 92 gemeentes. Deze gemeentes worden geselecteerd i.s.m. de VRN (Vlaamse Raad voor Nutsbedrijven). Tegen eind 2014 zal de volledige Aquafin projectenkorf in dit systeem opgenomen zijn.

Daar informatie beheren zo verweven zit doorheen heel het bedrijf, is het ook de taak van Informatiebeheer om andere afdelingen te sensibiliseren en te informeren over dit proces. Zo wordt door de werkgroep “Kwaliteit Meetgegevens” voortdurend onderzocht hoe de kwaliteit van verzamelde meetgegevens optimaal beheerd kan worden. Dit door de datakwaliteit op een integrale manier te benaderen en met alle betrokken partijen binnen Aquafin in dialoog te gaan om deze te verbeteren.

Daarnaast heeft dit als gevolg dat een intensieve samenwerking tussen ICT en Informatiebeheer onontbeerlijk is, daar elke automatisering van data input en verwerking het proces ‘informatie beheren’ moet volgen.

In 2013 schakelen we over naar een nieuwe rapporteringstool nl. naar SAP BI. We ondersteunen niet alleen technisch dit project maar zorgen voor een indeling van onze rapporten naar processen toe en niet langer naar afdelingen /diensten.

4.3.6.3 Business Excellence & Process Office (3,9 VTE)

Business Excellence stuurt de activiteiten die tot doel hebben om de business continu te verbeteren.

Om de concurrentiële positie van Aquafin te behouden, moeten we minstens gelijke tred houden met onze concurrenten. Dit betekent dat continu verbeteren essentieel is in het voortbestaan van het bedrijf.

Door verbetervoorstellen samen te brengen over de afdelingen heen, door te prioriteren aan de hand van Business Cases, door de realisatie op te volgen en het bereikte resultaat te controleren, wordt het proces van Continue Verbetering vorm gegeven doorheen de hele organisatie. Binnen Business Excellence zijn bovendien een aantal specifieke disciplines van continue verbetering samengebracht.

Zo heeft Business Excellence een volledige actualisatie van de Balanced Scorecards gecoördineerd en gefaciliteerd.

Deze actualisatie is nodig omdat de BSC onder zijn vorige vorm reeds meer dan 10 jaar bestond, weliswaar met tussentijdse aanpassingen. De BSC was opgebouwd vanuit de organisatiestructuur en gebaseerd op directies en afdelingen. Vandaag kiezen we ervoor om een BSC uit te werken voor elk kernproces, omdat het deze processen zijn die de toegevoegde waarde leveren voor de klant. Hierbij worden werknemers uit sturende processen en beheersprocessen betrokken om te bepalen welke bijdrage zij kunnen leveren aan elk kernproces.

Andere verbeterprojecten zijn onder andere :

- 1 de praktische implementatie en opvolging van de multilaterale overeenkomst (MLO)
- 2 tarifieringstool : opmaak budgetmodel o.b.v. productievolumes
- 3 projectmanagement : focus op het realiseren van de projectdoelstellingen, beheersbaarheid van het proces verhogen (regelbereik, projectinformatie, risicomangement, organisatie,...)
- 4 implementatie kwaliteitstelsysteem aannemers (draagvlak bij aannemers, andere opdrachtgevers, evaluatie projecten,...)
- 5 optimaliseren proces “herstellen van toestellen“ door betere informatiedeling, communicatie, continue verbetering
- 6 beter ramen : de investeringskost van transportprojecten in de verschillende projectfasen juist inschatten door onder andere optimalisatie van de ramingsmodellen.
- 7 samenwerkingsovereenkomst : toepassing vanuit een duidelijke visie op samenwerking met derden (naar risico-inschatting, communicatie, opvolging,...) i.f.v. een beter evenwicht tussen risico's en opportuniteiten.

Process Management:

Vertrekkende vanuit de bedrijfsstrategie en de verwachtingen van de klant, organiseert Aquafin zijn activiteiten in processen. De output van deze processen zijn diensten of producten die de verwachtingen van de klant inlossen en finaal leiden tot klantentevredenheid. Door ook onze organisatie in lijn te brengen met deze processen wordt het voor elke Aquafin werknemer duidelijker wat zijn of haar bijdrage is in het eindresultaat en komen we tot een organisatie die niet werkt in afzonderlijke silo's maar slim samenwerkt om de klantentevredenheid te realiseren.

In 2013 wordt het 'kantelen' van de organisatie volgens de processen afgerond met de start van de nieuwe directie Asset Management. Hiermee is de organisatiestructuur van Aquafin grotendeels in lijn gebracht met de vijf kernprocessen. Het doel van deze kanteling is medewerkers beter te laten samenwerken in functie van de toegevoegde waarde voor onze klanten.

De proceseigenaars worden in de uitoefening van hun rol ondersteund vanuit de Process Office. De proceseigenaar is verantwoordelijk voor de inrichting van het proces en heeft de bevoegdheid om wijzigingen in de processen door te voeren om de performantie van het proces te verbeteren of het resultaat beter af te stemmen op de verwachtingen van de klanten. Er worden hiervoor workshops georganiseerd waarbij o.a. methodieken van procesverbetering aan de praktijk getoetst werden. Deze ondersteuning wordt door de Process Office in 2013 verder gezet.

Door de proceseigenaars werd voor elk proces een kostenmodel opgesteld dat de basis vormt voor het toewijzen van het werkingsbudget aan de verschillende afdelingen en diensten.

5 Financiering

5.1 Algemeen

Dit hoofdstuk heeft enkel betrekking op de financiering van de activiteiten in het kader van de Beheersovereenkomst.

5.1.1 Kaderovereenkomsten

Beheersovereenkomst

Aquafin werd in 1991 opgericht onder de Beheersovereenkomst waarin de taken van Aquafin en de werking van Aquafin bepaald werden. Deze overeenkomst heeft een rollend karakter met opzegperiode van 20 jaar en werd afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en Aquafin. De bepalingen in de Beheersovereenkomst beschrijven onder andere de investeringsuitgaven van Aquafin die door het Vlaamse Gewest en sinds 01/01/2005 door de drinkwatermaatschappijen, met het Vlaamse Gewest als codebiteur, gespreid in tijd worden terugbetaald. Daarnaast wordt bepaald dat ook de redelijke operationele kosten voor het aankopen, oprichten en uitbaten van waterzuiveringsinfrastructuur, inclusief financieringskosten, door de drinkwatermaatschappijen, met Vlaamse Gewest als codebiteur, worden terugbetaald door middel van kwartaalfacturen.

Tot 01/01/2009 werden de uitgaven voor de aannemingen bouwkunde en aannemingen elektromechanica over 15 jaar terugbetaald. Sindsdien worden de aannemingen bouwkunde over een periode van 30 jaar terugbetaald (Addendum 5 aan de Beheersovereenkomst). Vanaf 2010 (Addendum 6 aan de Beheersovereenkomst) geldt dit ook voor investeringen gedaan vóór 01/01/2009 waardoor de resterende terugbetalingstermijn van deze projecten verdubbeld werd.

Vóór de oprichting van Aquafin waren de bestaande waterzuiveringsinstallaties in het bezit van de Vlaamse Milieu Maatschappij (VMM) en werden deze installaties door hen uitgbaat. Sinds 1994 is de taak van uitbating in handen van Aquafin. Om deze taak optimaal te kunnen uitvoeren heeft Aquafin deze installaties uitgebreid en gerenoveerd hoewel de installaties zelf niet op de balans van Aquafin weergegeven werden. Gezien dit geen optimale situatie was, heeft de Vlaamse Regering in overleg met Aquafin, in 2010 beslist om de installaties in handen van de VMM aan Aquafin te verkopen. Om ook de financiering voor deze investeringen onder de Beheersovereenkomst mogelijk te maken, werd Addendum 7 getekend. Addendum 7 geeft Aquafin de mogelijkheid het deel van de activa dat met vreemde middelen werd aangekocht, terug te vorderen van de drinkwatermaatschappijen en dit over een periode van 20 jaar. Het deel dat gefinancierd werd met eigen vermogen wordt niet doorgerekend maar zal, bij een eventueel einde van de Beheersovereenkomst, in één keer doorgerekend worden.

Affectatieovereenkomst en Agent

Gezien de bovenstaande overeenkomst met het Vlaamse Gewest om als codebiteur in te staan voor de terugbetaling van de facturen aan de drinkwatermaatschappijen werd de Affectatieovereenkomst opgemaakt. Deze overeenkomst bepaalt dat, indien Aquafin met financiële problemen kampt, de drinkwatermaatschappijen met het Vlaamse Gewest als codebiteur zullen instaan voor de resterende terugbetaling van de uitstaande leningen specifiek aangegaan voor de financiering van projecten (en dus ressorterend onder de Affectatieovereenkomst). Om er voor te zorgen dat enkel de waarde van de projecten onder de Affectatieovereenkomst gefinancierd worden, werd de Affectatieratio gedefinieerd. Deze ratio bepaalt dat het uitstaand kapitaal onder affectatie niet groter mag zijn dan de

resterende claim op de drinkwatermaatschappijen met het Vlaamse Gewest als codebiteur. Om te controleren dat Aquafin weldegelijk aan al zijn financiële verplichtingen ten opzichte van de lange termijnkredietverleners onder affectatie voldoet, werd een agent aangesteld. Deze controleert de Affectatieratio per opname van lange termijnfinanciering en controleert de tussentijdse aflossing van de kredieten. Bij het ontstaan van de Affectatieovereenkomst werd Belfius (ex Gemeentekrediet) aangesteld als agent. Als gevolg van de financiële crisis in 2012 werd de Affectatieovereenkomst uitgebreid met voorwaarden waaraan de agent moet voldoen. Het agentschap werd nog nooit gewijzigd. In 2013 werd de toekenning van het agentschap op vraag van de Vlaamse Regering opnieuw op de markt gebracht. Deze marktbevraging resulteerde in een verlenging van Belfius als agent van de Affectatieovereenkomst. Naast de controle op het opvolgen van de financiële verplichtingen van Aquafin, neemt de agent ook enkele bijkomende taken op zich. Zo zal de agent ook instaan voor de allocatie van de gelden aan de lange termijn investeerders bij een eventuele activering van de Affectatieovereenkomst. Bij financiële wijzigingen aan de Beheersovereenkomst (zoals bijvoorbeeld Addendum 7) dienen alle lange termijn investeerders onder affectatie hier mee akkoord te gaan. In dit geval zal de agent de coördinatie en communicatie tussen de verschillende investeerders en Aquafin op zich nemen.

5.1.2 Marktomstandigheden

De aangekondigde implementatie van Basel III op 1 januari 2013 had al in 2012 voor heel wat veranderingen gezorgd op de financiële markt. De kapitaalsvereisten voor de banken werden opgedreven waardoor de ruimte om kredieten te verstrekken al in de tweede jaarhelft van 2012 beperkter werd. Om aan hun financieringsbehoeften te blijven voldoen gingen meer en meer kredietnemers op zoek naar alternatieve investeerders zoals verzekeringsmaatschappijen en pensioenfondsen. Deze kunnen nog steeds zeer lange termijnkredieten verstrekken, zij het vaak onder de vorm van obligaties. Aangezien er voor de banken een transitieperiode voorzien is tot 2019 verwachten wij ons, ook naar de toekomst toe, aan stelselmatig verstrengde voorwaarden met betrekking tot de kredietverlening door financiële instellingen.

In het vooruitzicht van de implementatie van deze regelgeving heeft Aquafin pro-actief gereageerd om in 2013 voldoende financiering te verkrijgen. Zo had Aquafin in 2012 een achtste lening ondertekend met de Europese Investeringsbank (EIB). Van deze 200 miljoen EUR werd in 2013 nogmaals 75 miljoen EUR opgenomen. Daarnaast heeft Aquafin verschillende financieringsvormen aangewend om een resterend bedrag van 190 miljoen EUR op te nemen. Het herfinancieringsrisico, dat ingevoerd werd naar aanleiding van de invoering van Addendum 6 (de terugbetaling van de projecten werd over een langere termijn gespreid dan de voorziene financieringen), blijft een gegeven waarmee rekening dient gehouden te worden doordat - door de marktomstandigheden - niet steeds kredieten gevonden worden die overeenstemmen met de terugbetalingstermijn van de projecten.

De rating van Aquafin en de nauwe samenwerking met de EIB zorgen er voor dat dit risico volledig onder controle is zodat een liquiditeitsprobleem niet aan de orde is. In dit kader zal Aquafin namelijk opnieuw een kaderovereenkomst met de Europese Investeringsbank onderhandelen.

Toch heeft de nieuwe regelgeving rond Basel III niet enkel een impact op onze lange termijnfinanciering. De korte termijnfinanciering is voornamelijk gebaseerd op het commercial paper programma. Als gevolg van de nieuwe financiële regelgeving werden de back-up lijnen, welke aangesproken kunnen worden indien het commercial paper niet geplaatst kan worden, heronderhandeld. Zo werden twee van deze drie lijnen omgevormd naar general purpose kredietlijnen. Dit geeft Aquafin de mogelijkheid om de kosten verbonden aan het aanhouden van deze lijnen te beperken en toch voldoende opnamepotentieel te behouden.

5.1.3 Rating

Eind 2005 kende het onafhankelijke ratingagentschap Moody's een Aa1-rating toe aan Aquafin. Sinds het Vlaamse Gewest eind 2006 de allerhoogste score voor kredietwaardigheid kreeg, steeg ook de rating van Aquafin tot het niveau van AAA. Tijdens 2006 kende Moody's ook een P-1 korte termijnrating toe aan het commercial paper programma. Als gevolg van de ratingverlaging bij het Vlaamse Gewest in 2012, werd ook de lange termijnrating van Aquafin gedowngraded naar Aa2. De korte termijnrating bleef onveranderd. De kredietwaardigheid van Aquafin werd in november 2013 nogmaals doorgelicht. Als gevolg hiervan werd de rating in maart 2014 geupdate van Aa2 met negative outlook naar Aa2 met stable outlook. Deze update ligt in lijn met de ratingupdate van het Vlaamse Gewest.

5.2 Uitstaande schuld

5.2.1 Korte termijnfinanciering

De korte termijnfinanciering wordt hoofdzakelijk aangewend om projecten in opbouw te financieren. Aangezien Aquafin een rollend investeringsprogramma heeft van 5 jaar, wordt de basis voor de projecten in opbouw gefinancierd met een retailobligatie, uitgegeven in 2009 en het commercial paper programma. De fluctuaties in financieringsnoden voor projecten in opbouw en overbruggingen van tijdelijke kastekorten in afwachting van de ontvangst van kwartaalfacturen worden gefinancierd door kredietlijnen en commercial paper.

Kredietlijnen

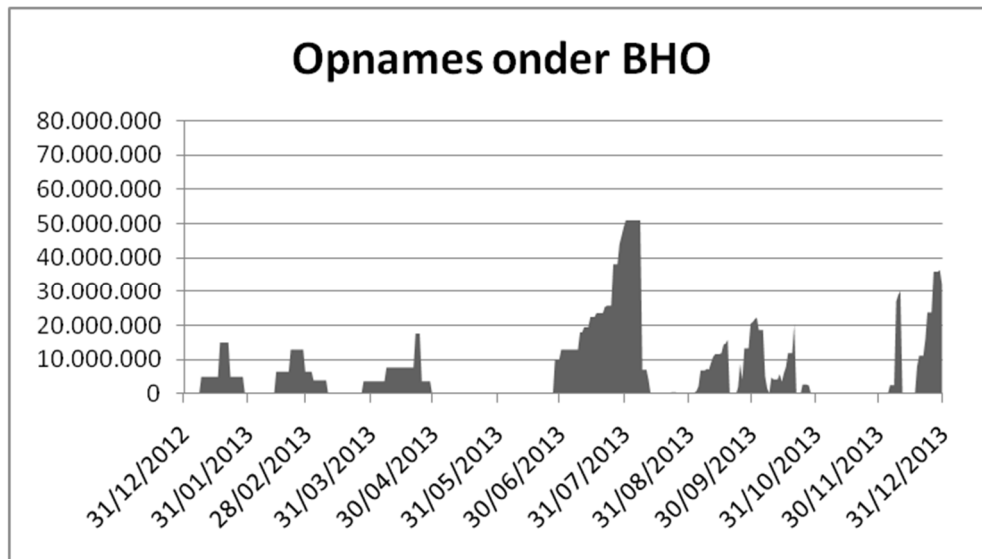
Per 31/12/2013 beschikt Aquafin over 9 bilaterale kredietlijnen. Vijf van deze lijnen, voor een totaal van 95 miljoen EUR, kunnen vrij gebruikt worden om kastekorten op te vangen. Daarnaast heeft Aquafin nog drie lijnen van in totaal 300 miljoen EUR die dienen als back-up voor het commercial paper programma en beschikt zij over één gesyndiceerde lening van 100 miljoen EUR. Deze laatste is eveneens bedoeld als back-up en versterkt op die manier de financiële structuur van Aquafin. Deze lijn zal enkel gebruikt worden indien er geen korte termijn investeerders in commercial paper gevonden worden. Sinds de ondertekening ervan in 2006 werd deze lijn nog nooit aangewend. Voor de toekenning van de lijn wordt de markt steeds geraadpleegd. De laatste vernieuwing, waarbij KBC optreedt als agent, dateert van 2012 en werd onderhandeld voor een periode van 3 jaar met een mogelijke verlenging van 2 maal 1 jaar. Aquafin betaalt voor de ter beschikkingstelling van deze kredietlijn 35% van de marge (op vandaag 24,5bp) die op haar beurt afhankelijk is van de toegekende rating. Tabel 1 geeft het overzicht van de bestaande kredietlijnen in EUR en de opnames per 31/12/2013.

Tabel 1 - Overzicht kredietlijnen – situatie per 31/12/2013

Kredietlijnen (x1000 EUR)		Opgenomen 31/12/13	Max.termijn
BNPP Fortis	10.000	0	12m
BNPP Fortis (back-up character)	100.000	0	12m
BBVA	10.000	0	364d
Belfius	25.000	420.000	364d
Belfius (back-up character)	100.000	0	12m
KBC	10.000	800.000	12m
ING	40.000	35.650	3m
Gesynd. Lening (back-up lijn KT financiering)	100.000	0	364d
Totaal	395.000	36.870	

De opnames (straight loans) van korte termijnkredietlijnen worden voornamelijk aangewend om de kastekorten, die ontstaan tussen de ontvangst van de kwartaalfacturen van de drinkwatermaatschappijen, op te vangen. Op 31/12/2013 was er een openstaand saldo van 36,9 miljoen EUR. Eind 2013 werd, op vraag van de Vlaamse Regering, een voorschotfactuur verstuurd naar de drinkwatermaatschappijen waardoor begin 2014 alle uitstaande straight loans werden aangezuiverd.

Figuur 1 geeft de uitstaande straight loans weer in 2013. De grafiek toont aan dat de opnames periodiek zijn en van korte duur.

De gemiddelde looptijd van de opnames in 2013 varieerde van 1 tot 30 dagen en dit aan een gemiddelde rentevoet van 0,9478% (ten opzicht van 0,7499% in 2012). De gestegen gemiddelde rentevoet is één van de gevolgen van Basel III. Door de heronderhandeling van de lijnen einde 2012 en begin 2013 heeft Aquafin deze stijging in marge kunnen beperken. Dat de marges gestegen zijn is ook te merken aan de gemiddelde afwijking t.o.v. de Euribor die in 2013 81 basispunten bedroeg en in 2012 slechts 57 basispunten.

Commercial paper

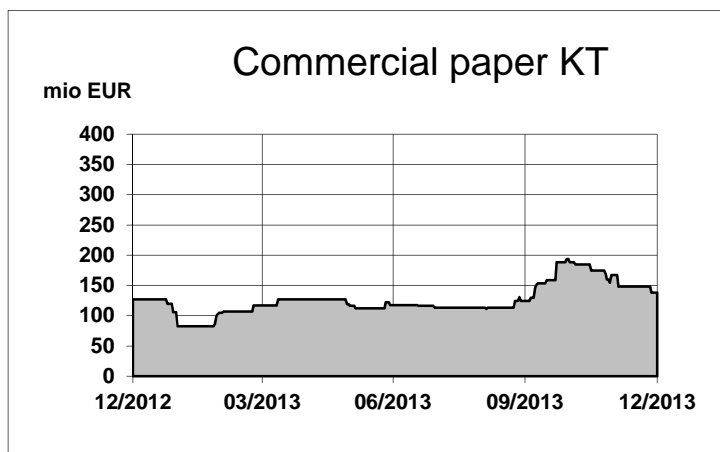
Het commercial paper programma werd in 2000 gelanceerd met BNP Paribas Fortis als arranger, domicilieagent en dealer, aangevuld met één bijkomende dealer, Belfius. In 2001 werd het programma verdubbeld van 125 miljoen EUR naar 250 miljoen EUR met KBC als bijkomende dealer. In 2004 werd het programma nogmaals verhoogd tot 300 miljoen EUR en in 2005 nogmaals met 100 miljoen EUR. Vandaag heeft Aquafin een commercial paper programma van 400 miljoen EUR met als dealers BNP Paribas Fortis, Belfius en KBC. De arranger en domicilieagent zijn sinds de opstart van het programma niet gewijzigd.

Sinds 2006 wordt het programma gedekt door 300 miljoen EUR back-up lijnen, gespreid over de drie dealers. Elke dealer stelde zo 100 miljoen EUR ter beschikking. De bedoeling van deze lijnen is om financiering op te halen ingeval het commercial paper niet in de markt geplaatst kan worden. Deze faciliteit werd nog nooit aangewend. Zoals ook zichtbaar is in Tabel 1 zijn de lijnen met BNP Paribas Fortis en Belfius behouden maar omgezet naar general purpose kredietlijnen, dit om de stijgende marges ten gevolge van Basel III te beperken. De back-uplijn van KBC heeft haar link met het commercial paper programma behouden.

In 2014 zal ook ING als vierde dealer toetreden tot het programma. Hierdoor zal het bereik aan potentiële investeerders vergroten wat de plaatsing van het commercial paper (CP) in de markt zal vergemakkelijken. Het bedrag van het programma zal voorlopig niet verhoogd worden.

Het commercial paper programma wordt gebruikt om, samen met de retailbond, de basis aan korte termijnfinanciering te voorzien. De CP's worden uitgegeven op discountbasis. De looptijd in uitgiftes varieerde in 2013 van één maand tot één jaar met een gemiddelde looptijd van 3,5 maanden. In Figuur 2 is te zien dat het uitgegeven bedrag in 2013, tot in oktober, rond 100 miljoen EUR schommelde. Het uitstaand bedrag werd in oktober verhoogd om het

kastekort, in afwachting van de opname van lange termijnfinanciering in december, te overbruggen. Deze opnames zullen in 2014 stelselmatig terug afgebouwd worden.

Sinds oktober 2006 is een P-1 korte termijnrating toegekend aan het commercial paper programma. Dit heeft een onmiddellijke positieve uitwerking gehad op de toegepaste marges. De thesauriebewijzen worden namelijk uitgegeven tegen Euribor plus een aantal basispunten in functie van looptijd, liquiditeitsbehoeften en marktomstandigheden. Deze spread bedroeg sinds 2009 1 basispunt. Door de lage Euribor-rente in 2013 schakelden meer en meer investeerders terug over naar risicovoller papier om een hoger rendement te behalen. Om die reden heeft Aquafin in de tweede helft van het jaar een spread gehanteerd van 6 basispunten voor looptijden tot 6 maanden. Ondanks deze verhoogde spread lag de gemiddelde rentevoet waaraan de CP's werden opgenomen nog steeds beduidend lager dan in 2012: 0,3663% in 2013 t.o.v. 0,999% in 2012.

Kasoverschotten

Aangezien kwartaalfacturen op vier verschillende ogenblikken doorheen het jaar betaald worden en de uitgaven gespreid zijn over het hele jaar, ontstaan er niet enkel tijdelijke kastekorten maar ook tijdelijke kasoverschotten. Vanuit de kasplanning is er dus een behoefte ontstaan om financiële middelen op korte termijn te beleggen. Naast de gebruikelijke termijnrekeningen en spaarrekeningen heeft de Raad van Bestuur ook de goedkeuring gegeven om kasoverschotten te beleggen in fondsen met een A-rating en in commercial paper uitgegeven door bedrijven die ofwel een A-rating hebben, ofwel sterk overheidsgerelateerd zijn. Gezien de turbulente financiële markt zijn er in 2013 geen fondsenbeleggingen geweest. Tabel 2 geeft een overzicht van de inkomsten uit kasoverschotten volgens beleggingstype.

Intrestopbrengsten	Bedrag
Termijnrekeningen	918 EUR
CP-beleggingen	14.980 EUR
Spaar- en zichtrekeningen	61.454 EUR
Fondsen (meerwaarde en dividend)	0 EUR
Diverse Financiële opbrengsten	17.053 EUR
Totaal	94.405 EUR

5.2.2 Lange termijn kredieten

Onder Affectatie

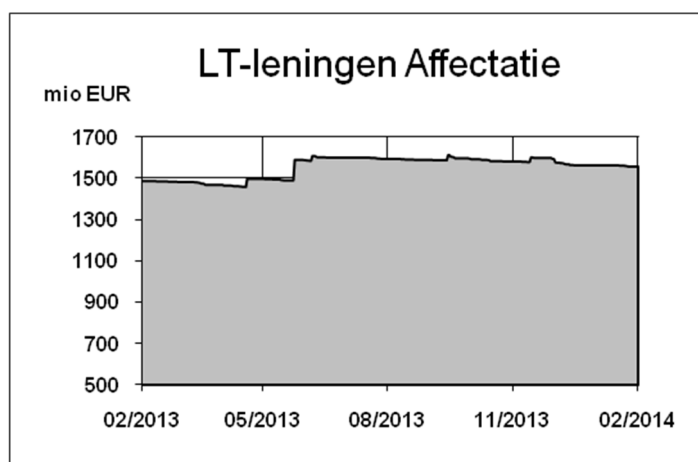
Per 31/12/2013 heeft Aquafin 2.550 miljoen EUR opgenomen waarvan 1.560 miljoen EUR nog niet is afgelost. De uitstaande claim op de drinkwatermaatschappijen bedraagt 1.821 miljoen EUR. Aan de Affectatieratio is dus voldaan.

Sinds de oprichting van Aquafin werden voornamelijk bilaterale kredieten afgesloten in EUR met een vaste of variabele rentevoet en een looptijd die afhankelijk was van het doel van de financiering. De financiering kan dienen voor de aankoop van VMM-activa (Addendum 7), verlenging van de terugbetalingstermijn (Addendum 6), of standaard investering- en optimalisatieprogramma's. De looptijd varieert van 7 tot 30 jaar. Tot 2011 hadden de leningen steeds een aflossend karakter. Sinds 2001 worden er ook bulletleningen in de portefeuille opgenomen.

Naast deze bestaande bilaterale kredieten heeft Aquafin in 2005 een Club Deal afgesloten met het bankenconsortium (met als huidige namen) Belfius, BNP Paribas Fortis, ING en KBC voor een bedrag van 226 miljoen EUR. Deze lening heeft een aflossend karakter met een looptijd van 15 jaar en een vaste rentevoet van 3,805%. Per 31/12/2013 bedraagt het resterend openstaand kapitaal 121 miljoen EUR.

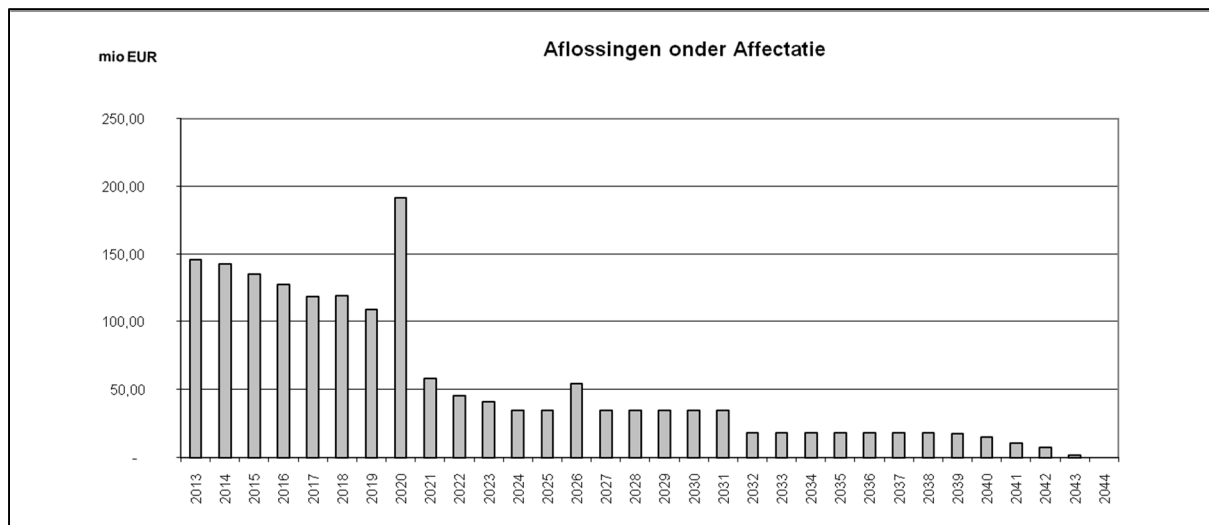
In 2013 hebben zowel financiële als niet-financiële instellingen lange termijnfinanciering aangeboden. Zo werd er 75 miljoen EUR opgenomen bij de Europese Investeringsbank met een looptijd van 30 jaar. De private plaatsing van 100 miljoen EUR buiten affectatie kwam op 30/05/2013 op vervalddag en werd geherfinancierd onder affectatie door middel van lange termijnskredieten en obligaties met een looptijd van 7 jaar. Hier heeft Aquafin zelf de rol van documentation officer op zich genomen om de kost van intermediatie fees te beperken. Verder werd er nog 40 miljoen EUR opgenomen onder de vorm van een obligatie bij een bankverzekeraar.

Figuur 3 toont de uistaande lange termijnschuld onder Affectatie over 2013. Buiten de toename door de herfinanciering onder affectatie van de hierboven beschreven private plaatsing, blijft de uitstaande schuld quasi gelijk.

Gezien de banksector nog in beperkte mate kredieten verleent met een looptijd van 30 jaar, neemt Aquafin ook financiering op met kortere looptijden en onder de vorm van bulletleningen. Dit heeft een effect op het aflossingspatroon en zal in de toekomst voor een herfinancieringsrisico zorgen doordat het terugbetalingprofiel van de investeringen niet volledig gelijk loopt met de aflossingen van de financieringen. Tot op heden heeft Aquafin echter geen enkele moeilijkheid ondervonden om financiering aan te trekken, wat mede veroorzaakt werd door de goede rating. Zo kon Aquafin in 2013 de private placement van 100 miljoen EUR probleemloos herfinancieren tegen marktconforme rentevoeten. Figuur 4 toont de impact van deze alternatieve financieringsvormen op het aflossingspatroon van de

komende jaren. De herfinanciering van 100 miljoen EUR door middel van nieuwe bulletleningen is zichtbaar door het hoge aflossingsbedrag in 2020. Ook de vervaldag van 20 miljoen EUR in 2026 is duidelijk zichtbaar.

De gemiddelde rentevoeten toegepast op kredieten aangegaan tot en met 2012, zonder rekening te houden met eventuele benchmarks, bedraagt 3,49% in vergelijking met de gemiddelde rentevoet op nieuwe kredieten in 2013 van 1,66%. De lagere rentevoet is te verklaren door de opnames van nieuwe leningen aan huidige lage variabele rentevoeten. De leningen met vaste rentevoet, aangegaan voor de implementatie van het rentemanagement programma wegens door in de gemiddelde rentevoet van kredieten opgenomen vóór 2013.

Buiten Affectatie

Naast de leningen onder affectatie heeft Aquafin nog enkele leningen lopen buiten affectatie. Door het rollend investeringsprogramma van 5 jaar en de bijkomende investeringsprogramma's onder het Lokaal Pact heeft Aquafin nood aan stabiel werkingskapitaal. De retailbond, die uitgegeven werd voor een looptijd van 7 jaar, vormt de basis voor deze financiering. Daarnaast beschikt Aquafin ook over een uitgifte van 50 miljoen EUR onder het commercial paper programma op lange termijn (7jaar). Tenslotte heeft Aquafin in 2009 besloten om over te gaan tot de aankoop van één van de twee kantoorgebouwen in Aartselaar. De lange termijnlening aangegaan voor de financiering van deze investering is nog niet volledig afgelost.

Retailbond

De uitgifte van de retailobligatie vond plaats op 27/08/2009 en werd wegens overaanbod vervroegd afgesloten. Deze obligatie heeft de volgende kenmerken:

- opname 150.000.000 EUR;
- uitgifte boven pari: 101,639%;
- jaarlijkse vaste brutocoupon: 4,00%;
- jaarlijks brutorendement: 3,69%;
- terugbetaling op eindvervaldag: 100%;
- looptijd 6 jaar;
- ISIN: BE0002170364;
- notering: Euronext Brussels.

Deze retailobligatie komt in september 2015 op vervaldag en zal op dat ogenblik geherfinancierd moeten worden.

Aankoop gebouw

De lening aangegaan in 2009 voor de aankoop van het gebouw Dijkstraat 8 in Aartselaar heeft volgende kenmerken:

- opname: 8.700.000 EUR;
- vaste jaarlijkse rente: 4,79%;
- looptijd: 20 jaar aflossend;
- openstaand bedrag per 31/12/2013: 7.826.076 EUR;
- eindvervaldag: 15/09/2029.

Commercial paper lange termijn

Het commercial paper programma werd in 2000 opgestart met de mogelijkheid om posities op te nemen onder tranche A (looptijden tot 1 jaar) en tranche B (looptijden vanaf 1 jaar). Op 12/12/2013 werd de eerste uitgifte gelanceerd onder tranche B en dit voor een looptijd van 7 jaar, bullet. De vraag werd bekend gemaakt aan de drie dealers waarna twee dealers het dubbel van de vraag hebben aangeboden. Uiteindelijk is het bedrag van 50 miljoen EUR toegewezen aan die investeerders met de beste voorwaarden wat resulteerde in een gemiddelde rente van 2,25%.

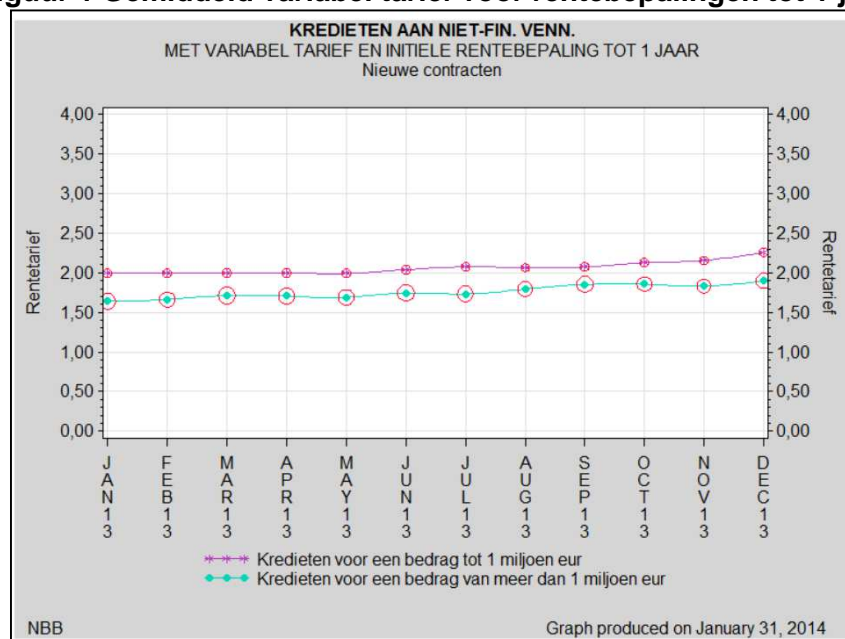
5.3 Rentevoeten

Aangezien ook de kosten van financiering gefactureerd worden aan de drinkwatermaatschappijen, is het belangrijk dat Aquafin zich financiert tegen marktconforme rentevoeten. Door de structuur van Aquafin, met onder andere de Affectatieovereenkomst, is het niet mogelijk om een specifieke benchmark te vinden. Om de marges die Aquafin betaalt toch te kunnen positioneren ten opzichte van andere kredieten wordt de financieringskost van Aquafin vergeleken met gegevens gepubliceerd door de Nationale Bank van België op basis van de Monetary financial institution Interest Rates enquête (MIR-enquête) en de gemiddelde OLO-rente.

Variabele rentevoeten

Figuur 5 geeft het gemiddeld variabel tarief weer dat toegepast wordt op kredieten aan niet financiële vennootschappen met een initiële rentebepaling tot 1 jaar (Bron: MIR-enquête 2013). Aangezien de rentevoeten van de variabele leningen van Aquafin om de 6 maanden vastgelegd worden, kunnen deze vergeleken worden met de rentevoeten uit onderstaande grafiek.

Figuur 1 Gemiddeld variabel tarief voor rentebepalingen tot 1 jaar

In 2013 werden negen nieuwe leningen opgenomen en dit met een gemiddelde variabele rentevoet van 1,29%. Dit ligt duidelijk onder de gemiddelde toegekende rentevoet toegepast op kredieten aan Belgische niet-financiële instellingen (Figuur 5). De Affectatieovereenkomst zal hier zeker een rol spelen.

Vaste rentevoeten

De opnames aan vaste rentevoeten werden in 2013 beperkt tot vier contracten waaronder drie contracten onder het commercial paper programma. De opnames onder het commercial paper programma werden opgenomen aan een gemiddelde rentevoet van 2,25%. De opname buiten het commercial paper programma werd opgenomen aan 2,45%. Leningen met vaste rentevoeten worden vergeleken met het OLO-gemiddelde gepubliceerd door de

Nationale Bank van België (NBB) op de dagen waarop de rentevoeten vastgelegd werden. Voor bulletleningen is dit de OLO-rente met de overeenstemmende looptijd, voor aflossende leningen is dit het gemiddelde van de OLO tussen 1 jaar en het aantal jaren dat de lening loopt. De vergelijking wordt weergegeven in Tabel 3.

Tabel 3 Marge op kredieten met vaste rentevoet

Datum vastlegging rente	29/11/2013	11/04/2013
Datum opname	12/12/2013	25/04/2013
Bedrag (mio EUR)	50	40
Vorm	bullet	aflossend
Looptijd	7 jaar	10
Rente	vast	vast
Rentetarief	2,25%	2,45%
OLO-gemiddelde	1,65%	1,04%
Marge (in bp)	60	141

De marge in bovenstaande tabel geeft het verschil in bijkomend gepercipieerd risico weer ten opzicht van het financieringsrisico van de Belgische Staat. De bijkomende marge is te verklaren door de beperktere omvang van Aquafin en het illiquide karakter van de leningen. De weging van het illiquide karakter is ook te merken in het verschil in de spread tussen de twee opnames. De opnames die plaatsvonden onder het commercial paper programma kunnen namelijk door de investeerder in pand gegeven worden voor leningen van de ECB, wat de liquiditeit verhoogt. Gezien de specifieke aard van de financieringsvraag van Aquafin speelt ook het tijdstip van opname een grote rol. De marge weerspiegelt namelijk ook fluctuerende vraag van de markt om op lange termijn te investeren.

5.4 Rentemanagement

De evolutie van de rente toegepast op bovenstaande leningen heeft volgens de Beheersovereenkomst geen impact op het resultaat van Aquafin. De bepaling dat alle redelijke kosten vergoed worden is namelijk ook van toepassing op de financiële kosten inclusief de renteaflissingen. Toch ontstaat er een opportuniteitskost wanneer de rente daalt en de leningen opgenomen werden aan vaste rentevoet. Anderzijds vormt een rentestijging een risico bij leningen aangegaan met een variabele rentevoet. Een stijgende rente-evolutie heeft ook een negatief effect op de kost van nog op te nemen leningen. Om dit renterisico actief te beheren en de financieringskosten toch te optimaliseren, maakt Aquafin gebruik van financiële instrumenten om de geldstromen zo te laten plaatsvinden dat het renterisico beperkt is.

In mei 2006 heeft de Raad van Bestuur van Aquafin de implementatie van een dynamisch renterisicobeheer goedgekeurd. Er werd een rentebeleid uitgeschreven en goedgekeurd door de Raad van Bestuur waarbij volgende krijtlijnen voor het rentemanagement werden uitgetekend:

- minimum 65% van de schuld met vastrentend karakter;
- maximum 35% van de schuld met vlottend karakter, waarvan;
- maximum 10% volledig vlottend.

Naast het beheren van de bestaande schuld, kan Aquafin ook een deel van de toekomstige gebudgetteerde schuld met een horizon van vijf jaar indekken. Op basis van de door het Vlaamse Gewest aan Aquafin opgedragen investeringsprogramma's kan Aquafin de financieringsbehoeften voor de toekomst inschatten. Het rentebeleid voorziet in de mogelijkheid om maximum 50% van deze geraamde toekomstige lange termijn schuld in te dekken. Per indekkingstructuur dient er wel steeds een onderliggende lening gebudgetteerd te zijn. Elke indekkingtransactie is bij het afsluiten ervan namelijk volledig gedocumenteerd. Dit omvat de identificatie van de onderliggende positie, de doelstellingen van het rentebeleid, de aard van de ingedekte positie en van de financiële instrumenten.

In 2013 is door middel van het actief beheren van het renterisico een rentebesparing gerealiseerd van 4,60 miljoen EUR. Dit financiële resultaat is het verschil tussen:

- de financieringslast waaraan Aquafin ontleent door middel van het rentemanagement ten opzichte van de benchmark;
- en de kosten voor de optimalisatie van het rentemanagement anderzijds.

De benchmark is de vaste rente waaraan de onderliggende langetermijnlening zou opgenomen worden overeenkomstig dezelfde kenmerken (looptijd, aflossingsschema) op het ogenblik van het vastleggen van de indekkingstructuur. De rentekost van de onderliggende lening en de geldstromen uit de overeenkomstige structuur worden samengevoegd en vormen zo de uiteindelijke financieringslast voor Aquafin.

Per afgesloten jaar wordt de finale verrekening gemaakt met de drinkwatermaatschappijen. Van een besparing wordt minimum 50% in mindering gebracht van de factuur aan de drinkwatermaatschappijen. Eind 2013 werd de factuur voor de rentelasten met 3,62 miljoen EUR verlaagd. Het resterend gedeelte van het financieel resultaat wordt als reserve aangehouden om toekomstige transacties onder het rentemanagement te financieren. Deze reserve mag maximaal 2 miljoen EUR bedragen.

5.5 Vergoeding eigen middelen

In 2013 bedraagt de gemiddelde contractuele vergoeding volgens artikel 47.3 en cfr. de implementatie van addendum 4 aan de Beheersovereenkomst 3,50 %.

	2013
Eigen middelen	231.022.198,00
Vergoeding eigen middelen (%)	3,50%
Vergoeding eigen middelen (1)	8.085.776,93
Toenames	
- slib in buffers	-3.464,00
- commerciële projecten	2.256.237,53
- vennootschapsbelasting commerciële projecten (2)	-766.895,14
Totaal toenames (A)	1.485.878,39
Afnames	
Provisies	
- laattijdigheid	-7.287,00
- juridische geschillen	-156.028,12
- verzekeringsdossiers	-130.000,00
- projecten	1.029.760,21
- slib in buffers	-3.464,00
Waardeverminderingen	
- vorderingen	-117.541,86
- vaste kosten	0,00
Niet doorgerekende kosten	-39.510,33
Minwaarde aandelen Aquaplus	99.468,78
Totaal afnames (B)	675.397,68
Impact op jaarrekening (A) - (B)	810.480,71
Winst na belasting	8.896.257,64
Vennootschapsbelasting (3)	2.358.190,53
Winst voor belasting	11.254.448,17
Te betalen door het Vlaamse Gewest (1) + (2) + (3)	9.677.072,32
Percentage winst / verliesfactoren	0,35%
Rendement eigen middelen	3,85%

5.6 Totale financieringskosten

Om de globale kost te berekenen van bovenstaande leningen en schulden onder de Beheersovereenkomst worden de kosten per 31/12/2013 gedeeld over de gemiddelde uitstaande schuld over het boekjaar. Deze gemiddelde schuld wordt berekend aan de hand van balansopnames per 31/12/2012; 31/03/2013; 30/06/2013; 30/09/2013; 31/12/2013. De berekening van de financieringskost wordt weergegeven in Figuur 6.

Weging	Categorie	Kosten	Gemiddelde schuld
0,15%	Leasing	120.525,90	1.351.936,70
		Kosten aangegaan voor leasing	Uitstaande leasing
2,21%	KT financiering	1.833.187,59	538.792.000,00
		Intresten kredietlijnen en commercial paper Commitment fees	opgenomen bedragen kredietlijnen
87,89%	LT financiering	72.882.219,79	1.689.640.787,79
		intresten lange termijn leningen (excl EIB)	uitstaande LT schuld (excl EIB)
		Waarborgen EIB + intresten EIB Netto kosten rentemanagement	uitstaande schuld EIB
9,75%	Eigen vermogen	8.085.776,93	231.022.198,00
		vergoeding eigen middelen	eigen middelen
100,00%	Totaal	82.921.710,21	2.460.806.922,49

Financieringskost	3,37%
--------------------------	--------------

De financieringskost per 31/12/2013 bedraagt 3,37% t.o.v. 3,47% in 2012. Deze daling is te verklaren door de lagere Euribor-rente die een grote impact heeft op de kosten voor korte termijnfinanciering. Daarnaast lag het gemiddeld uitstaand bedrag aan korte termijnfinanciering in 2013 hoger dan in 2012 waardoor de gemiddelde kost nog lager komt te liggen. Deze daling weegt sterker door dan de gestegen commitment fees die gehanteerd werden ten gevolge van Basel III.

Ter illustratie : de evolutie van de voornaamste financieringsbronnen en daarmee gerelateerde financieringskosten 2012 – 2013 :

(in miljoen EUR)	Realiteit 2012		Realiteit 2013	
Eigen vermogen	231	3,50%	231	3,50%
Lange termijn - affectatieovereenkomst	1.491	4,37%	1.560	4,38%
Lange termijn - obligatielening 2006	100	4,25%		
Lange termijn - obligatielening 2009	150	4,00%	150	4,00%
Lange termijn - commercial paper (CP)			50	2,25%
Korte termijn - CP & kredietlijnen	127	1,07%	175	0,49%

5.7 Vergelijking reële financieringskosten 2013 – budget 2013

5.7.1 Externe financieringskosten (realiteit 2013 : 75.033.868 EUR, budget 2013: 85.061.912 EUR, afwijking : -10.028.044 EUR of – 11,8%)

De reële rentelasten 2013 zijn 10,0 miljoen EUR lager dan het budget.

Rentelasten vreemd vermogen	Actual 2012	Actual 2013	Budget 2013	Actual - Budget Afwijking	Actual - Budget Afwijking (%)
Rentelasten LT	65.596.948	68.584.996	72.555.389	-3.970.393	-5,5%
Rentelasten LT - obligatie	4.250.000	1.734.332	1.770.833	-36.502	-2,1%
Rentelasten LT - retail obligatie	6.000.000	6.000.000	6.000.000	0	0,0%
Rentelasten KT	1.008.215	496.638	3.154.689	-2.658.051	-84,3%
Kosten waarborg	233.685	181.058	181.000	58	0,0%
Kosten m.b.t. kredieten	1.218.733	1.323.089	2.000.000	-676.911	-33,8%
Diverse lasten en opbrengsten	21.193	331.921	150.000	181.921	121,3%
Resultaat actief rentemanagement	-253.415	-3.618.166	-750.000	-2.868.166	382,4%
Totaal	78.075.359	75.033.868	85.061.912	-10.028.044	-11,8%

De reële rentelasten in 2013 waren -10,0 miljoen EUR of -11,8% lager dan het budget. Deze afwijking is voornamelijk een gevolg van :

- gunstige rentevoeten m.b.t. de opgenomen KT en LT financiering ;
- Lagere opnames van vreemde middelen op korte en lange termijn (bv geen bijkomende aankopen van VMM-activa in 2013) ;
- Zeer gunstig resultaat m.b.t. het actief rentemanagement.

De gemiddelde rentevoet op nieuwe lange termijn kredieten 2013 bedraagt 1,66%. De lage rentevoet is te verklaren door de opnames van nieuwe leningen aan huidige lage variabele rentevoeten.

De gemiddelde opnamevoet van de KT financieringen 2013 bedraagt :

- Commercial paper : 0,37%
- Kredietlijnen : 0,95%

Per einde boekjaar 2013 waren er voor 3,62 miljoen EUR inkomsten tengevolge het actief rentemanagement. De relatief gunstige marktrentevoeten op korte en lange termijn hebben een belangrijke impact op de kosten van schulden. Door de omzetting van een gedeelte van de schuld van vaste naar variabele rentevoeten, kan worden geprofiteerd van het huidige niveau van de rentevoeten, terwijl een mechanisme ingesteld is als bescherming tegen het risico op stijgende rentevoeten.

5.7.2. Vergoeding eigen middelen (realiteit 2013 : 9.677.072 EUR, budget 2013 : 10.348.570 EUR, afwijking : -671.497 EUR of -6,5%)

De vergoeding eigen middelen 2013 is 0,67 miljoen EUR lager dan gebudgetteerd. Deze afwijking is toe te schrijven aan de lagere raming m.b.t. te betalen vennootschapsbelasting.

Deze raming is gebaseerd op de meest recente inzichten m.b.t. de voorzieningen en waardeverminderingen enerzijds en de fiscaal verworpen uitgaven anderzijds.

De lagere fiscaal verworpen uitgaven zijn een gevolg van :

- Het "groener" wordende wagenpark
- Voordeel bedrijfsgsm's 2013 wordt op fiches werknemers gezet als VAA en is geen fiscaal verworpen kost meer voor de vennootschap Aquafin
- Geen personeelsfeest in 2013 (gedeelte van de kostensoorten "sociale relaties" en "events" wordt fiscaal verworpen).

De toepassing van de verhoogde investeringsaftrek voor energiebesparende investeringen en milieuvriendelijke investeringen voor Onderzoek en Ontwikkeling heeft tevens een gunstige invloed op de vennootschapsbelasting.

Ter illustratie : attesten "energieaftrek" 2012 :

Alle attesten energieaftrek voor boekjaar 2012 (vorig jaar maart 2013 ingediend) werden aanvaard ; in totaliteit gaat het om 1.652.461 EUR aan energiebesparende investeringen.

De fiscale aftrek bedraagt 14,5% of 239.607 EUR. De geraamde besparing op de factuur aan de DWM bedraagt bigevolgt 119.803 EUR (benaderend berekend aan 50%).

Vanaf 2008 komt de vennootschapsbelasting op de winst van de projecten buiten Beheersovereenkomst ten laste van de activiteiten buiten Beheersovereenkomst (cfr. beslissing Budgetoverleg dd. 20.06.2007).

De belasting op de winst buiten Beheersovereenkomst bedraagt 33,99% op het resultaat buiten Beheersovereenkomst of ze wordt beperkt tot het bedrag van de totale vennootschapsbelasting indien dit laatste bedrag kleiner is.

Omschrijving	Formule	Actual 2013	Budget 2013	Afwijking Actual-Budget	Afwijking (%) Actual-Budget
Eigen Vermogen (gemiddelde)	(1)	231.022.198	230.977.836		
Netto vergoeding (%)	(2)	3,50%	3,50%		
Netto vergoeding	(3) = (1) * (2)	8.085.777	8.084.224		
Vennootschapsbelasting	(4)	2.358.191	2.689.220		
Vennootschapsbel. - commercieel (-)	(5)	-766.895	-424.875		
Bruto vergoeding	(3) + (4) + (5)	9.677.072	10.348.570	-671.497	-6,5%

5.8. Vergelijking financieringskosten 2012 – 2013

5.8.1. Externe financieringskosten (realiteit 2012 : 78.075.359 EUR, realiteit 2013 : 75.033.868 EUR, evolutie : - 3.041.491 EUR of – 3,9%)

In 2013 was er een belangrijke toename van de inkomsten uit het rentemanagement.

De gunstige marktrentevoeten op korte en lange termijn hebben een belangrijke impact op de kosten van schulden.

5.8.2. Vergoeding eigen middelen (realiteit 2012: 9.958.212 EUR, realiteit 2013 : 9.677.072 EUR, evolutie : - 281.140 EUR of - 2,8%)

In 2013 is er een lagere raming m.b.t. te betalen vennootschapsbelasting. Deze raming is gebaseerd op de meest recente inzichten m.b.t. de voorzieningen en waardeverminderingen enerzijds en de fiscaal verworpen uitgaven anderzijds.

6. Aanvullende informatie voor het Economisch Toezicht VMM

Op vraag van het Economisch Toezicht VMM wordt hen – samen met het financieel verslag - volgende aanvullende informatie ter beschikking gesteld, via sfta.vmm.be, het systeem VMM Secure File Transfer :

- Overzicht per kostensoort : saldi per kostenplaats (kosten Hoofdkantoor en kosten Operaties) ;
- Overzicht van de exploitatiekosten per zuiveringsinstallatie ;
- Toewijzing resultaat groene stroomcertificaten ;
- Overzicht van de nalatigheidintrest aangerekend en aantal dagen laattijdige betaling per DWM ;
- Overzicht van de nalatigheidintrest aangerekend en aantal dagen laattijdige betaling per bedrijf in het kader van saneringscontracten ;
- Overzicht van de personeelsleden en hun gepresteerde uren ter beschikking gesteld van de commerciële projecten (Aquafin + VMM) ;
- Het totaal aantal gepresteerde uren van het Aquafin + VMM personeel.

Eventuele aanvullende vragen om informatie van het Economisch Toezicht worden door Aquafin beantwoord binnen een redelijke tijdsspanne op voorwaarde dat de vraagstellingen kaderen binnen de scope van artikel 38 van de Beheersovereenkomst.